12 NİSAN 1987
YIL:5 SAYI:14 600 TL. (KDV dahil)

nokta

ÖĞRENCİ YURTLARINDA ATILMA KORKUSU

BY-PASS SONRASI ÖZALS

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

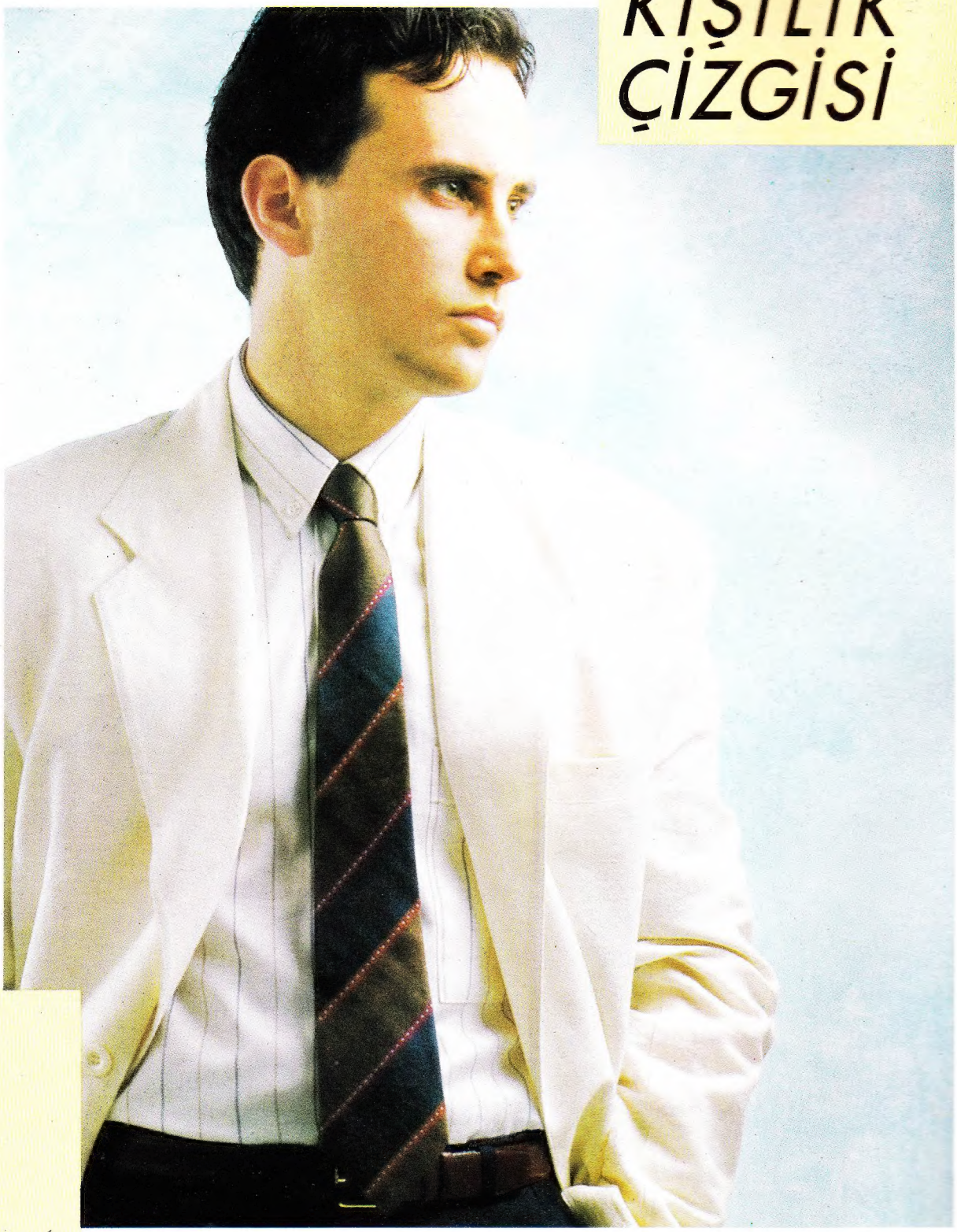

ANTALYA

BAKIRKÖY

DENIZLİ

ISPARTA

İZMIR

ÜSKUDAR

mithat

İÇİNDEKİLER

KAPAK

By-pass sonrası Özal'lar 12
Söyleşi: Mümtaz Soysal 14
"En popülerleri Semra Özal" 18

TÜRKİYE

Söyleşi: Adnan Kahveci 20
A. Songar yargıç önünde 22
IV. Murat Erzincan'da 24
Müzik denetleniyor 28
Çorum: Tuhaf bir hastane 30
DPT parçalanıyor 36

DÜNYA

Mısır: Siyasette din pazarı 44
İsrail'de günlük yaşam 46
İtalya'da hükümet krizi 49

EKONOMİ

Menkul Kıymetler Borsası 52

TOPLUM

Yurtlarda atılma korkusu 60
Erdal Öz: Zehir zemberek bir tartışma 64

KÜLTÜR—SANAT

Yavuz Donat; "Sandıktan İhtilale" 66
"Gülün Adı" geliyor 68

İZLENİMLER

Tövbekâr dolandırıcının öyküsü 70

SPOR

Futbolda da by-pass 76

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama/Türkiye 40
Panorama/Dünya 50
Günlerin Getirdiği 58
Mektuplar 78
Bulmaca 79
Test 80
Kutu Kutu 82

By-pass Bayan Özal'a yaradı

Özal'ın sürpriz ameliyatı First Lady'ye iktidar yolunu açtı. Gözdelerin konumları Semra Özal'a yakınlıklarına göre yeniden belirleniyor. İsim isim yeni danışmanlar, Mümtaz Soysal'ın yönetim modelini değerlendirmesi kapak sayfalarımızda.

(Sayfa 12)

"Daha büyük sürprizler olabilir"

AET'ye giriş öncesi Avrupa'yla ne gibi mevzuat paralellikleri sağlanacak? Adnan Kahveci konuya ilişkin olarak **Nokta**'yla söyleşti.

(Sayfa 20)

Kör tuttuğunu atıyor...

Dinamo Kiev lehinde tezahürat; gece yarısı uzun eşek oynamak; ortalığın temizliğine dikkat etmemek; ve açlık grevine katılmak! Bunların her biri, bir öğrencinin daha yurtlardan atılmasında bahane olarak kullanıldı.

(Sayfa 60)

Prof. Ayhan Songar yargılanıyor

Ayhan Songar ve Adli Tıp uzmanı 4 doktor hakkında "görevi kötüye kullanmak" iddiasıyla dava açıldı. Olayın tarafları Ali İpar ve Cevher Özden, birbirlerini "korkaklık" ve "hırsızlık"la suçladılar.

(Sayfa 22)

Bir haybeci nasıl dızdızlanır?

Tövbekâr dolandırıcı U.A., "koyuculuk" tabir edilen ilginç mesleğinin püf noktalarını **Nokta**'ya açıkladı...

(Sayfa 70)

Gülün Adı: Varsın düşkırıklığı olsun

Geçen yıl Amerika ve Avrupa'nın üzerinde en çok konuşulan filmlerinden olan Gülün Adı, bu iki kıtada gösterime girdikten topu topu beş ay sonra Türkiye'de Sinema Günleri'yle aynı zamanda gösterime girecek.

(Sayfa 68)

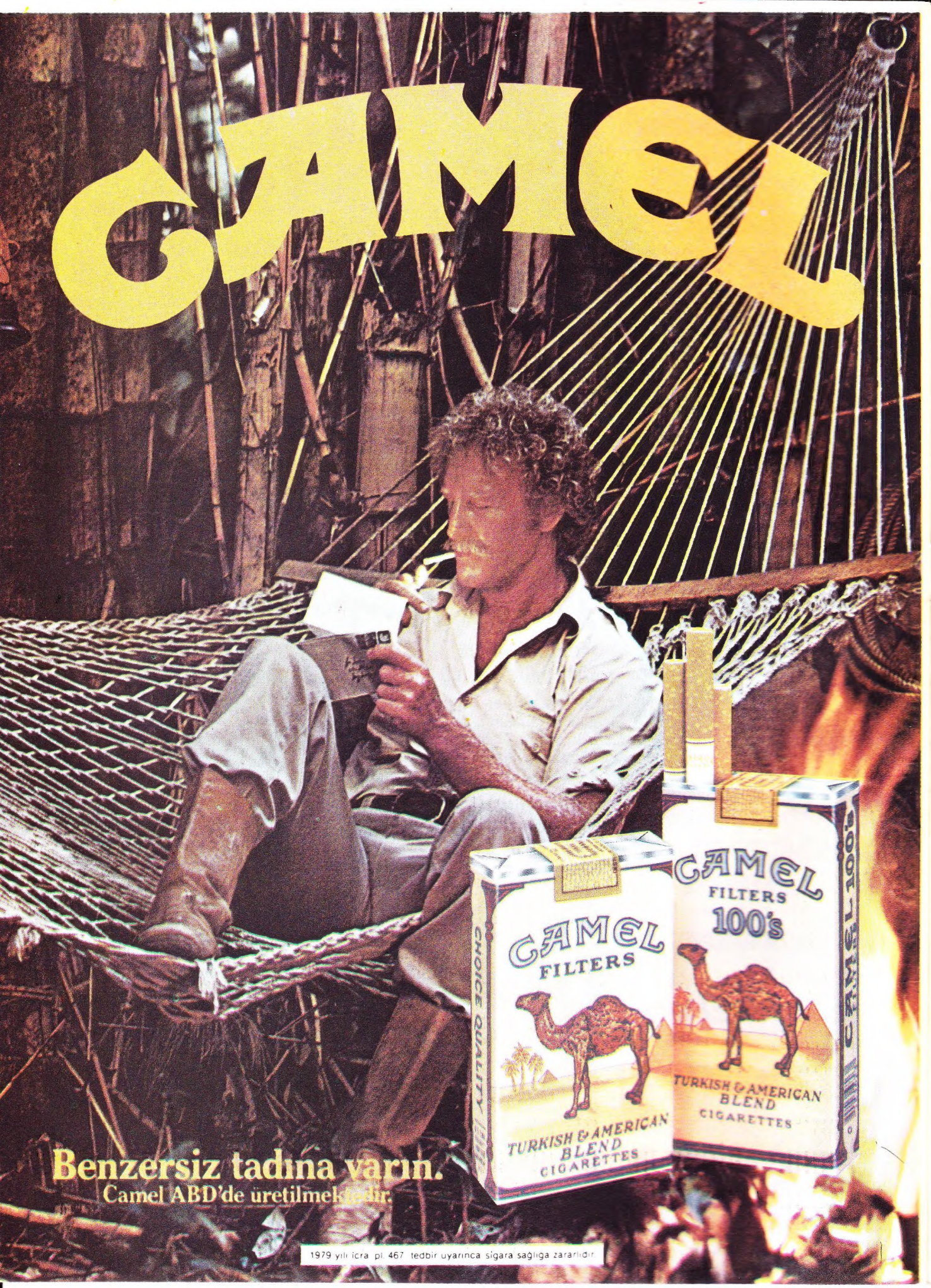
CAMEL
CAMEL
FILTERS
CHOICE QUALITY
TURKISH & AMERICAN
BLEND
CIGARETTES
CAMEL
FILTERS
100's
TURKISH & AMERICAN
BLEND
CIGARETTES
CAMEL 100's
Benzersiz tadına varın.
Camel ABD'de üretilmektedir.
1979 yılı icra pl. 467 tedbir uyarınca sigara sağlığa zararlıdır.

"Melahat Saka dansa bayılırdı. Kendisinden bir karış kısa, babacan Hasan Saka, bu mondanite ihtiyacı karşısında uysal uysal, seyirci seyirci peşinden giderdi."

Yazar Nimet Arzık'ın o kendine özgü üslubuyla böyle tatlı tatlı anlattığı kadın bir başbakan eşiydi. Tek parti döneminin başbakanlarından Hasan Saka'nın eşi... Arzık, "Bitmeyen Kavga" adlı kitabında "Melahat Saka nazlı, edalı vardakosta. Ellerinin güzelliği çevresinin diline destandı. Yumuşak, kar gibi, aşırı uzunlukta, kavis kavis tırnaklı süs elleriydi. Döneminde bir el dalkavukluğu türemişti, öbür dalkavukluklara ek..." diye anlatıyordu bir zamanların bu "First-Lady"sini. Ve ekliyordu: "Fazla kayıtsız yaradılıştaydı. Kocasının işlerine düzgün burnunu katiyen sokmazdı."

First-Lady'lik zor zanaattır. Her söz, her davranış, dikkatle izlenir, bir pot kırmaya, yanlış bir adam atmaya görün her şey unutulur da onlarla hatırlanırsınız. Ya da binlerce kadının yaptığını yaparsınız, ama onlar değil "siz" konuşulursunuz. First-Lady'lik bedeli böyle ağır bir unvan...

Semra Özal da çok konuşulan bir başbakan eşi. Hatta belki de bugüne kadar en çok konuşulan First-Lady. Bu yalnızca, belli kalıplara sığmayan davranışlarından değil, Başbakan Turgut Özal üzerindeki "etkisi"nden kaynaklanıyor. Kapak resmimize esin kaynağı olan Nancy Reagan gibi... Amerika'nın First -Lady'si Nancy Reagan da atamalardan kovmalara kadar pek çok konuda söz sahibi, etkili. Bu yüzden de Reagan'ların "değiştirildiği" bu kartpostal Amerika'da kapış kapış gidiyor. Biz de, bypass sonrası Özal'ın yeni "kabine dışı kabine"sini ve Semra Özal'ın artan iktidarını kapak konusu olarak işlemeye karar verdiğimizde aklımıza ilk gelen bu kartpostal oldu. Kapak latifelerimize alışan Özal'ları bu kez de gülümseteceğimize inanıyoruz. Üstelik bu kez Reagan'lar ile aynı kefeye konmuş oluyorlar. Böylesi herkesin başına...

★ ★ ★

Latife yapmaya yalnız bizim hakkımız yok ya! Bazı çevrelerde "Ateistler" konulu kapağımız, "Kitapsız Noktacılar" biçiminde bir "latife"ye konu oldu. Bu "şakacı dostlar"a Yayın Kurulumuzdan bir haber verelim istedik. Duygu Asena ve Hıncal Uluç'tan sonra Hilmi Yavuz'un da yeni kitapları yayınlanıyor: "Zaman Şiirleri" adlı bir şiir kitabı ile "Felsefe Üzerine", "Yazın Üzerine", "Kültür Üzerine" adlı üç düzyazı kitabı...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU Ayşım Alpman, Ayşenur Arslan, Duygu Asena, İpek Calışlar, Aycan Gırıtlıoğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel Şahin, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ Aycan Gırıtlıoğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI İpek Calışlar, Gülay Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN Salih Memecan
İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Nurcan Akad (Ankara)
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Güldal Kızıldemir, Nadire Mater
ÖZEL HABER BİRİMİ Dürin Ababay (Şef), Neyyire Özkan, Hakan Akçaoğlu
DIŞ HABERLER Ayşım Alpman, Aydın Demirer
EKONOMİ Saziye Karlıklı, Gülcin Tahiroğlu

KÜLTÜR SANAT Sungu Capan
YAYIN DANIŞMANI Erçin Ardıç
ARAŞTIRMA Ergun Hıçyılmaz
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Haşmet Babaoğlu, Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Ferhat Boratav, Rüşen Çakır, Ceylan Göllücü, Alper Görmüş, Eren Külahlı, Leyla Olça, Mahmut Övür, Seral Özzeybek, Can San, İtir Sahingiray, Nihan Taştekin, Mehmet Yalçın
Ankara: İzzet Dağıstanlı, Hıdır Göktaş, Perin Pigey, Hüseyin Şentürk, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu, Hüseyin Akşit, Haluk Müftüoğulları, Nuray Şirin, Sevkuthan Nevsuhan
İzmir: Ahmet Kokcu
Yurtdışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İNGİLTERE: Merih Colakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yön. Yrd.), Emre Ulaş (Grafik/İllüstrasyon), Ali Aydın (Produksiyon)

FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Erik Molberg Hansen, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur (Fotoğraf), Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)
KATKIDA BULUNANLAR: Pertev Atasay, Ozan Aytekin, Rana Berk, Ayça Gülsoy, Ayşen Gür, Hande Ergenç, Hakkı Deveci, M. Gabbay, Nevin Kaygun, Hızır Tüzel, UBA.

ADRES Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hurriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN VEKİLİ VE GENEL KOORDİNATÖR Mustafa Özyürek. BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar. BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam Deniz İnsel Şahin. SATIŞ MÜDÜRÜ Yıldırım Unverdi. TEKNİK MÜDÜR Guman Birincioğlu. DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ Ayşe Karabece

KİTAP

CUMHURİYETİN ÖYKÜSÜ-BİN BELGE, Erbil Tuşalp, Dost Kitabevi Yayınları Ankara 1987.

Erbil Tuşalp, **Bin Belge**'nin yazımının 12 Eylül öncesinde bir gün Hasan Cemal'in kendisine elindeki teleks notunu uzatıp, "Bir şeyler yapmasını" istemesiyle başladığını söylüyor ve "Uçarak çıkmıştım Hasan Cemal'in odasından. Kurnazca, son derece hesaplı kitaplı bir düzenlemeyle unutturulmak istenen her şeyi, unutmaya hakkımız olmadığını göstermesi bakımından, sevgili Hasan'ın yarattığı bu olanağa, salt benim değil, herkesin teşekkür borçlu olduğuna inanıyorum bugün" diyor "Bin"li çok satan araştırmaların yazarı.

Bin Belge'de Erbil Tuşalp, "Anarşi ve Terör"ün bir neden değil, bir sonuç olduğunu aktarmaya çalışıyor ve bu sonucun hazırlanmasında izlenen yöntemin açığa çıkarılması gereğini vurguluyor. Belgelerle kanıtlanan olayların ötesinde, bir gazetecinin 12 Eylül gibi yoğun ve zor bir dönemde yaşadığı duyarlılıklara ve olaylara yönelik, inceleyici ve araştırıcı bir bakış açısını bulabilirsiniz bu kitapta.

OSMANLI TOPLUM DÜZENİ ve KEMAL TAHİR, inceleme, Dursun Kırbaş, Arba Yayınları, 1987, İstanbul,

Kemal Tahir Osmanlı toplumsal düzeni hakkında ilginç varsayımları olan bir yazarımız. Kırbaş'ın bu kitabı hem K. Tahir'in tezlerini bilimsel açıdan 'check' ediyor hem de sanat yönünü ve roman tekniğini inceliyor. Yeni bir yayınevinin ilk ürünü olan bu kitaptaki uzunca bir makale çapındaki araştırmasında Kemal Tahir'in yargılarına katılamıyor Kırbaş, ama onun yanlışlarından çok dersler çıkarabileceğimizi söylüyor. Kemal Tahir'i daha iyi anlamak, Osmanlı toplumsal düzeni ile ilgili kavramlara açıklık getirmek bakımından yararlı bir çalışma bu kitap.

İŞKENCECİ, roman, Alev Alatlı, Boyut Yayınları, İstanbul Şubat 1987.

Alev Alatlı, bu kez gene ilginç bir konuya, toplumuzda yaygın ve köklü bir sorun olan "despotizm" olgusuna ve işkenceye eğiliyor. Türk insanının yakın tarihi boyunca, aile, okul, köy ve kent bağlamında karşılaştığı, boyun eğdiği otoriteyi, felsefeyle "fiction"u ustaca bağdaştırarak işleyen Alatlı, değişik üslubu çarpıcı saptamalarıyla, şizofren bir topluma dönüştüğümüzü, çift kişilikli, çift gerçekli bir insan tipi oluşturduğumuzu ortaya koyuyor...

Taraflı ama dürüst...

SARI KIRMIZILI KAŞKOL, Hıncal Uluç, Bilgi Yayınevi, 1987 İstanbul.

Türkiye'de gazeteleri spor sayfalarından okumaya başlayanlarla, köşe yazarlarının tiryakileri birbirine karşıt iki zümre oluşturur. Bu temelde uzlaşmaz zümreleri ortak paydalarda birleştirip, bir kesime öbür kesimin alışkanlıklarını hoş göstermeyi başaran bir yazar varsa o da Hıncal Uluç'tur.

"Çok yönlü yazar" gibi bir klişeyle bu niteliğini aydınlatmaya çalışmak doğrusu Uluç'a haksızlık olur. Çünkü her şeyden önce spor yazarıdır o, bir filmi değerlendirirken bile böyledir bu. Hıncal Uluç düşünce-eylem pratiklerimize yerleşen sürüyle çarpıklığı, spora yansıdığı alanda yakalayıp yerden yere vuruyor yazılarında. Bu alanların çokluğu da, Hıncal Uluç'u spor yazarlığından alıp toplumsal eleştirinin sivri uçlarından biri konumuna getiriyor.

Hıncal Uluç'un bugüne kadar gazetelerde çıkan yazılarını bir kitapta toplaması başka bir açıdan da yararlı olmuş; günlük yazıların okunması sırasında ortaya çıkan kopukluklar, birçok yanlış anlaşılmalara sebep oluyordu. Şimdi topluca okunduğunda herkesin 'tarafsız' olduğu bir yerde 'taraflılığın' protesto niteliği daha iyi ortaya çıkıyor. Böylece, yersiz eleştirilerin önü bir ölçüde alınabilir.

En çok satan kitaplar

1. **Kadının Adı Yok,** deneme, Duygu Asena, Afa Yayınları (1)
2. **İdam Gecesi Anıları,** anı, Halit Çelenk, Onur Yayınları (3)
3. **Gülünün Solduğu Akşam,** anı, Erdal Öz, Can Yayınları (2)
4. **Bir Dönemin Tanıklığı,** anı, Müzehher Vâ-Nû, Cem Yayınları (5)
5. **Stress ve Başa Çıkmanın Yolları,** Zuhal-Acar Baltaş, Remzi Y. (14)
6. **Korkuyu Beklerken,** öykü, Oğuz Atay, İletişim Yayınları (10)
7. **Bin Belge,** inceleme, Erbil Tuşalp, Dost Yayınevi (-)
8. **Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği,** roman, Milan Kundera, İletişim Y. (6)
9. **Muhteşem Süleyman,** inceleme, Andre Clot, Milliyet Yayınları (9)
10. **Abdülhamit Gerçeği,** inceleme, Orhan Koloğlu, Gür Yayınları (11)
11. **Yön Hareketi,** İnceleme, Hikmet Özdemir, Bilgi Yayınları (7)
12. **Gülün Adı,** roman, Umberto Eco, Can Yayınları (4)
13. **Yeşilçam Dedikleri Türkiye,** roman, Vedat Türkali, Cem Yayınları (8)
14. **Roman Gibi,** Sabiha Sertel, Belge Yayınları (-)
15. **Kardelen,** Öner Yağcı, Cem Yayınları (-)

Bu listenin hazırlanmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da Akademi, Deniz, Gençlik, Nezih ve Ankara'da Bilgi, Dost, Ilhan-İlhan, Dönüşüm ve İmge, İzmir'de Dost, İleri ve Yavuz.
(Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta önceki sıralamadaki yerini belirtmektedir.)

MÜZAYEDE

ESKİ KİTAPLAR AÇIK ARTIRMADA, Cumhuriyet Kitap Kulübü'nün düzenlendiği 2. İstanbul Kitap Şenliği'nin son günü, (12 Nisan Pazar) bir de müzayedeye sahne olacak. Libraire de Pera'nın (Beyoğlu Kitapçılık Ltd.) artık bir gelenek halini alan 3. Eski Kitap Müzayedesi'nde, bu yıl özellikle Müteferrika baskısı eserler, Türk basın tarihinin ilk örneklerinden Teodor Kasap'ın "Diyojen" ve Murat Bey'in ünlü "Mizan" gazetelerinin koleksiyonları da var... Du Loir isimli Fransız gezginin 1654 baskılı Türkiye Seyahatnamesi, eski İstanbul rehberleri, fotoğraf ve gravür albümleri, 1733 tarihli bir Boğaziçi haritası da diğer nadir parçalardan bazılarını oluşturuyor.

30 Mart 1987 Pazartesi günü toplanan Genel Kurulumuzda, Bankamızın sermayesinin 30 Milyar Liradan 250 Milyar Liraya yükseltilmesine karar verilmiştir.

Saygıyla duyurulur.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

SİNEMA

BEYOĞLU'NUN ARKA YAKASI. Yönetmen Şerif Gören'in verimli tezgâhından çıkan son filmi "Beyoğlu" üstüne. Hüseyin Kuzu'yla E. Halit Türkyazıcı'nın senaryosundan çekilen filmde karısıyla kavga edip çat kapı evden ayrılarak Beyoğlu'na dalan "aile babası-memur" Haydar'ın (Tarık Akan) Beyoğlu'nda geçirdiği bir gecenin öyküsü anlatılıyor. Adı ve konusunun getireceği çağrışımlarla iş yapabilecek izlenimi veren **Beyoğlu'nun Arka Yakası,** Amerikan filmlerinden apartılmış gangster-baba hikâyeleriyle çeşitli etki ve özentileri nerdeyse aynen kopya eden diğer yerli filmlerin yanında gerçekçi ve başarılı bir çalışma olarak öne çıkıyor. Şerif Gören'in, Beyoğlu'nun bilinen ama bilinmezden gelinen çirkef yanlarını, karanlık arka sokaklarını, kötü insanlarını, konsomatrislerini, ve salaş meyhanelerini "lumpen bir kültürün" aynasından yansıtan anlatımı, yer yer rahatsız edici bir belgesel etkileyiciliğe ulaşıyor filmde ama her zamanki gibi fazla uzatılmış sahneler ve beylik klişeler de eksik değil. Neonların arkasındaki irkiltici gerçekler üstüne kurulu konusu, değişik ışıklandırmanın dikkati çektiği başarılı görüntüleri ve başta "Disco Çarli" rolündeki Erdal Özyağcılar olmak üzere tüm gayretli oyuncu kadrosuyla ilginç bir film nitelemesini hak eden **Beyoğlu'nun Arka Yakası,** Şerif Gören sinemasının son dönemdeki en başarılı ürünlerinden biri sayılabilir.

"Beyoğlu'nun Arka Yakası" Şerif Gören'in son başarılı filmi

GÜLÜN ADI (IL Nome Della Rosa). Jean-Jacques Annaud'nun Umberto Eco'nun 80'li yıllara damgasını vuran ünlü romanından yaptığı film Sinema Günleri'yle birlikte ve nazire yaparcasına sinemalarımızda. Özen Film'in getirdiği Gülün Adı, Sean Connery, F. Murray Abraham, Christian Slater ve Valentina Vargas'lı oyuncu kadrosu, görkemli görüntüleri ve özenli anlatımıyla kuşkusuz ilgi çekecek bir ortaçağ polisiyesi. 1327'nin Kasımı'nda İtalya'daki bir manastırda art arda işlenen cinayetlerin katili kimdi? Umberto Eco'nun kitabını okuyanların da okumayanların da, Batı'da pek olumlu eleştiriler almamasına karşın yine de kuşkusuz ilgisini çekecek bu filmde eski Bond-Sean Connery, Sherlock Holmes kılıklı papaz William de Baskerville rolünde. (Yazı için bak. 68. sayfa)

SERGİ

HAKKI ATAMULU'nun heykel sergisi Destek Sanat Galerisi'nde 25 Nisan'a kadar izlenebilir. Rudolf Belling'in öğrencisi olan ve yıllardır yaşadığı yöreyi heykellerle donatan Hakkı Atamulu özellikle Atatürk heykelleriyle tanınıyor.

MENGÜ ERTEL Afişleriyle, grafik eserleriyle uluslararası bir üne kavuşan Mengü Ertel, "Tiyatro-Grafik" diye adlandırdığı son çalışmalarını Ankara Galeri Nev'de sergiliyor. 1980'den bu yana ilk kez Ankara'da sergi açan Mengü ustanın sergisi 4 Mayıs'a kadar açık.

FATMA TÜLİN ÖZTÜRK 1971 yılından bu yana yurt içi ve yurt dışında pek çok karma sergiye katılan Fatma Tülin Öztürk'ün 14. kişisel sergisi 2 Nisan-22 Nisan tarihleri arasında Urart Sanat Galerisi'nde izlenebilir.

GÜLSEN ERDOĞAN, NECLA Ö. ÖZDEMİR, SUNA ÖZKALAN, NURTAÇ ÖZLER Destek Sanat Galerisi'nde 1968 Altılar Grubu'ndan Gülsen Erdoğan, Necla Ö. Özdemir ve Nurtaç Özler'in ortak resim sergisi 25 Nisan'a kadar açık.

6. ULUSLARARASI İSTANBUL SİNEMA GÜNLERİ 6/11 NİSAN PROGRAMI

	EMEK Beyoğlu 12.00-15.00-18.30-21.30	DÜNYA Beyoğlu 12.00-15.00-18.30-21.30	GAZİ Osmanbey 12.00-15.00-18.30-21.30	KENT Şişli 12.00-15.00-18.30-21.30	MODA Kadıköy 12.00-15.00-18.30-21.30	AKM Taksim 12.00-15.00-18.30	SİNEMA-TV Balmumcu 12.00-15.00-18.30-21.30
6 Nisan PAZARTESİ	Büyülü Aşk	Kırda Bir Pazar	Aşk Filmi	Wetherby	Romans	12.00 Mavi Yolculuk 15.00 Son Urfalı 18.30 "Fanny ve Alexandre" Beli	Kalecinin Penaltı Korkusu
7 Nisan SALI	Büyük Gelin Avı	2000 yılında 25 yaşına basacak olan Jonas	Dünyanın Ortası	Balo	12.00 18.30 Gelin 15.00 21.30 Karakum 45°	12.00 Fanny ve Alexandre 15.00 Uzun Bir Gece 18.30 "Fanny ve Alexandre" Beli	Alis Kentlerde
8 Nisan ÇARŞAMBA	Ginger ve Fred	Dönüşü Olmayan Nokta	Bir Tema Üzerine Çeşitlemeler (Kısa) Güven	Thérèse	Benim Güzel Çamaşırhanem	12.00 Çağdaş Bir Köle 15.00 Suçumuz İnsan Olmak 18.30 Sahipsiz Bölge	Zamanın Akışında
9 Nisan PERŞEMBE	Ateş Bayramı	Yabani Güvercin	Excalibur	İnşallah Kız Olur	Semender	12.00 Fatmagül'ün Suçu Ne? 15.00 Türk Kısa Filmleri 18.30 Sinin'in Düğünü	Beyaz Kentte
10 Nisan CUMA	Yeni Yetmeler	Herşey Satılık	12.00 18.30 Karşı Adamlar 15.00 21.30 S. Guiliano	Benim Küçük Tatlı Köyüm	12.00 18.30 Batakhane Operası 15.00 21.30 Balo	12.00 Su 15.00 Prenses 18.30 Kalecinin Penaltı Korkusu	Sahipsiz Bölge
11 Nisan CUMARTESİ	Ofelya Kasabaya Geliyor	Firavunun Mahkemesi	Şapkalı Kadın	Melo	Fouetté	12.00 Davacı 15.00 Dikenli Yol 18.30 Beyaz Kentte	Tatlı Düşler

SİNEMA GÜNLERİ başlıyor: Sansürün "erotik" gerekçelerle 18'inden küçük izleyicilere yasakladığı **Dağ Ateşi, Benim Güzel Çamaşırhanem** ve **Henüz Zaman Var**'ın yanısıra, çeşitli nedenlerle sağlanamayan **Paris'te Bir Aşk, Ateşten Doğan** ve **45. Paralel** adlı filmlerin dışında programını aynen gerçekleştirecek olan Sinema Günleri, yine İstanbul'u bir "sinema şenliğine" dönüştürecek.

5 NİSAN Pazar

TV1

08.01 Açık Öğretim
10.00 Pazar Sabahı
10.01 Voltron
10.25 Pazar Sineması "Harry ve Oğlu"
12.15 Pazar Konseri
13.00 Chisholm Ailesi
13.45 Haberler
14.00 Stüdyo Pazar
17.15 İngiltere Lig Kupası Finali Naklen Yayın
19.00 Dünya Meseleleri —1
19.40 İyi Uykular
20.00 Haberler
20.45 Büyük Koşu -1
21.40 İl İl Türkiye
22.20 Spor

TV2

19.46 Ticky - Tocky
20.15 Santa Barbara-Son
21.10 Spor
21.30 Haberler
22.05 Gece Stüdyosu

6 Pazartesi

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.20 Kapanış
15.44 Açılış
15.45 Eğitim Önlisans Programı
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 He-Man
19.15 Sanatımızdan Portreler
19.40 İyi Uykular
20.00 Haberler
20.45 Polis Haftası Özel Program
21.20 Çifte Cinayet-Son
22.30 Gezelim Görelim
23.20 Fırtınalar Vadisi

TV2

19.46 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.15 Pazartesi Oyunları "Sürgün"
21.00 Yerli Belgesel "Şifalı Sular"-I
21.30 Haberler
22.05 Devlet Klasik Türk Müziği Korosu
22.45 Geceler ve Gündüzler

7 Salı

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.20 Kapanış
16.10 Açılış
16.11 Eğitim Önlisans Programı
17.30 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.35 Yavru Kuş "Son"
19.00 Dünya Sağlık Günü
19.20 Polis Haftası Özel Program
19.40 İyi Uykular
20.00 Haberler
20.45 32. Gün
21.40 Dikkat
21.50 Televizyonda Sinema "Danny Rose"

TV2

19.46 Besteciler, Yorumcular
20.15 Haftanın Dizisi "Çılgın Ölüm"
21.00 Merak Ettikleriniz
21.30 Haberler
22.05 2. Kanal, 2. Gece

8 Çarşamba

TV1

08.01 Günaydın Türkiye "Sabahın Getirdikleri"
10.00 Kapanış
17.10 Açılış
17.11 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Şirinler - Son
19.15 Bir Lisan Bir İnsan
19.40 İyi Uykular
20.00 Haberler
21.00 Müzik

21.15 Bayern Munchen - Real Madrid Maçının Naklen Yayını
23.00 Bebek Kimin - 1

TV2

19.46 Dünden Bugüne Musikimiz
20.15 Perihan Abla
21.00 Cosmos
21.30 Haberler

22.05 Televizyonda Sinema "Naklen Ölüm"

9 Perşembe

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.10 Kapanış
16.20 Açılış
16.30 Eğitim Önlisans Programı
17.40 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Antilop'a dönüş
19.15 İnanç Dünyası
19.40 İyi Uykular
20.00 Haberler
20.45 Yalnız Efe-2
21.40 Ben Bilirim
22.30 Türk Sinema Tarihinden

TV2

19.46 Müzik
20.15 Haftanın Dizisi "Çılgın Ölüm"-2
21.00 Türk Sanat Müziği Konseri
21.30 Haberler
22.05 Tele-Mozaik
22.50 Modern Çağa Giriş

10 cuma

TV1

08.01 Dil Öğrenelim
10.00 Kapanış
17.00 Açılış
17.01 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Polyanna
19.15 Kazananlar-2
20.00 Haberler
20.45 Mareşal Fevzi Çakmak
21.00 Bebek Kimin -2
22.40 Kuzey ve Güney

TV2

19.46 Pepero
20.15 Kamyon-Son
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler

22.05 Televizyonda Sinema "Yaz Bekârı"

11 cumartesi

TV1

08.36 Açık Öğretim
10.00 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Haberler
13.15 Milli Eğitim Gençlik Spor Bakanlığı Hentbol Kupası Naklen Yayın
14.30 Fenerbahçe-Samsunspor Naklen Yayın
16.20 Yaşadıkça
18.00 Televizyonda Sinema "Tenisçinin Aşkı"
19.30 Altın Kızlar-I
20.00 Haberler
20.45 Kuruntu Ailesi
21.35 Tele-Vizyon

TV2

19.46 Spor-Eğitim
20.15 Haftanın Dizisi-Son
21.00 Yarış Başlıyor
21.30 Haberler
22.05 Bale 'Ice And Fire'

TELEVİZYON

TV1 HARRY VE OĞLU (Harry and Son). TRT son anda, Oscar kazanan Paul Newman'ı hatırlayarak Pazar sabahı filmini yerinde bir kararla değiştirdi. John Carpenter'in şiddet öğesinin öne çıktığı fantastik bilimkurgu serüveni **New York'tan Kaçış**'ın yerine

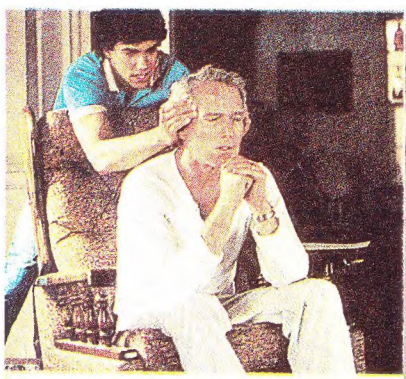

Newman ve Robby Benson

ekranda Paul Newman'ın hem yönetip hem de oynadığı **Harry ve Oğlu**'nu izleyeceğiz. Amerikan sinemasının nihayet Oscar'a kavuşan ve geçmiş yıllarda uyuşturucuya kurban giden oğlunu kaybeden ünlü aktörün baba acısından ve yaşamından izler taşıyan filmde, Paul Newman Harry adında, geçimsiz, huysuz ve yitirdiği karısının acısını hâlâ unutmamış bir adamı oynuyor. Oğlunun iyi bir iş sahibi olmasını istediği için ona baskı yapar, oysa oğlu yazar olmak istemektedir. Ama babasını çok sevdiği için, onun istediği gibi biri olmaya da çalışır. Harry ise oğluna tüm sevgisini vermeye kararlıdır... Paul Newman'ın bu yeni yönetmenlik denemesi, **ailece izlenebilecek, duygusal bir film.** 1984 ABD yapımı, 117 dakika.

5 Nisan Pazar

TV1 LİVERPOOL-ARSENAL. 29 Nisan'da Avrupa şampiyonası elemelerinde karşılaşacağımız İngiltere'nin lig kupası finaline kalan iki süper takımı, Liverpool ile Arsenal maçı ekranda.

5 Nisan Pazar

TV2 SÜRGÜN. (An Englishman Abroad). TV'den yetişen ve ABD'de yaptığı filmlerle başarı kazanan John Schlesinger'in imzasını taşıyan **Sürgün** "Pazartesi Oyunları" programında karşımıza geliyor. Alan Bates, Carol Browne ve Charles Gray'in rol aldığı filmde casusluk yaptığı için ülkesi olan İngiltere'den kaçıp SSCB'ye gitmek ve orada sürgün yaşamak zorunda kalan Gay Berges'in öyküsünü izleyeceğiz.

6 Nisan Pazartesi

"Sürgün"de Alan Bates başrolde

TV1 DANNY ROSE (Broadway Danny Rose). Son Oscar ödüllerinden "Hannah ve Kız Kardeşleri"yle en özgün senaryo Oscar'ını alan, Amerikan sinemasının, son dönemde başlangıçtaki alışılmış güldürülerinden gittikçe ayrılan, ciddi filmler yapmaya koyulan ünlü oyuncu, yazar ve yönetmeni Woody Allen'ın en yeni filmlerinden biri ekrana geliyor: **Broadway Danny Rose.** Hollywood'un "entel maskarası" bu kez 50'li yılların Broadway'inde komedyenlikten artist ajanlığına geçmiş "menajer" Danny Rose'un öyküsünü anlatıyor. Her zamanki gibi, Allen'in yazıp, yönetip, oynadığı filmde, hayatını artistlerin iş anlaşmalarını yaparak kazanan, ancak ünlenen "müşterileri" tarafından terk edilen Danny rolünde yine kendisi var. Komediden melodrama gidip gelen filmde Danny'nin Lou Canova (Nick Apollo Forte) adındaki İtalyan asıllı bir şarkıcıya hazırlattığı konserde Lou sevgilisi Tina'nın (Mia Farrow) da yanında olmasını istiyor. Tina'yı konsere getirmek de Danny'ye düşüyor ve olaylar gelişiyor... Daha önce TV'de izlediğimiz **Annie Hall, Interiors** gibi düzeyli filmlerinin çizgisini tutturduğu bu yapıtında,

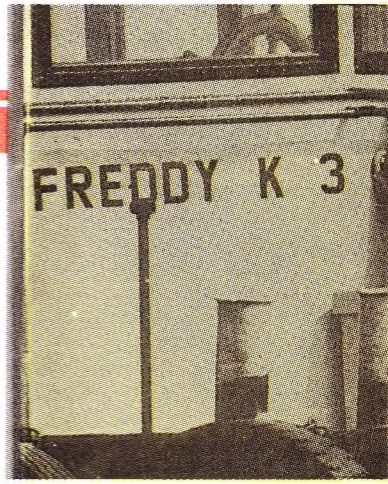

"Broadway Danny Rose" Woody Allen-

Ölümün canlı yayını

TV2 NAKLEN ÖLÜM (La Mort En Direct). Zaman ve mekânın belirsiz bırakıldığı bir ortamda geçen bu filmde, doktorundan iki aylık ömrü kaldığını öğrenen bir kadının (Romy Schneider) son günleri ve son anlarının gizli bir kamerayla saptanarak canlı yayınla TV'den naklen verilmesi konu ediliyor. Ölüme yargılı ve günleri sayılı kadının büyük bir TV tekeli tarafından para karşılığında satın alınan "naklen ölümü", onu adım adım izleyen, gözüne mini kamera yerleştirilmiş bir kameraman (Harvey Keitel) aracılığıyla anında milyonlarca TV izleyicisine sunuluyor. Olanca çaresizliğiyle ölümü kabullenen kadına eşlik eden kameraman giderek bu "gayri insani" oyunu sürdüremez. David Rayfiel'in senaryosundan hareket eden, Fransız sinemasının eleştirmenlikten gelme, önemli yönetmenlerinden Bertrand Tavernier'nin, kadınla kameramanın beraberliğini iki sevgilinin ilişkisi gibi öne çıkardığı filmin tüm ikinci yarısı boyunca ürkütücü, soğuk ve karanlık bir dünya yansıtılıyor. Filmin finalinde, eski kocasının (Max Von Sydow) yanında, bütün yaşadığı "ölüm kâbusunun", TV şirketince tez-

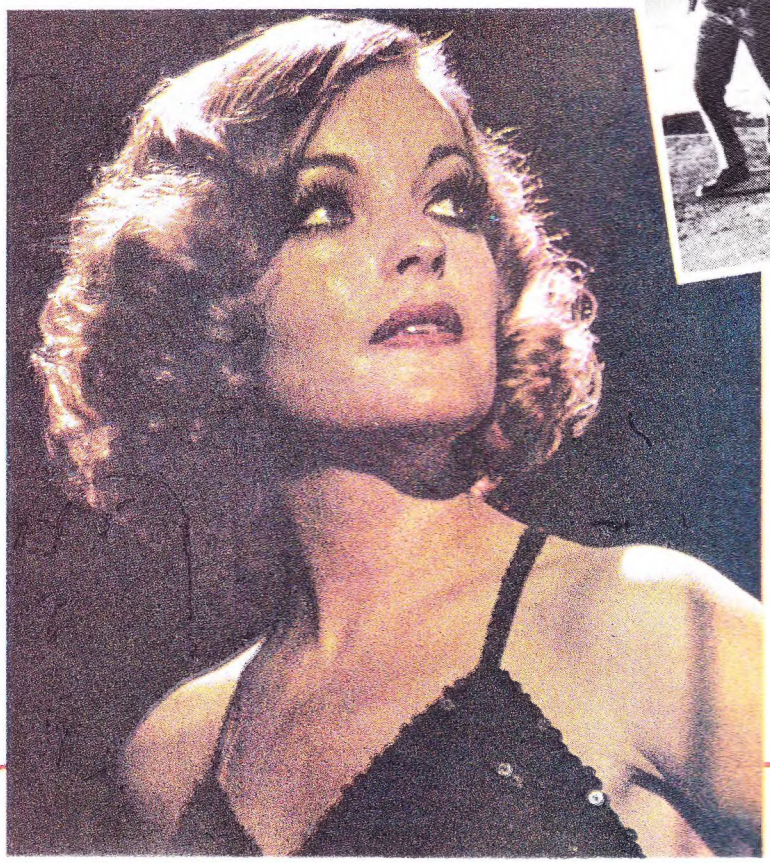

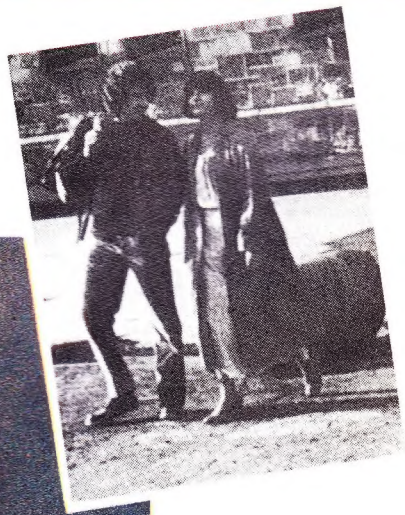

"Naklen Ölüm"de çok başarılı oynayan Romy Schneider Harvey Keitel'le (üstte) 5 yıl kadar önce ölen Romy Schneider

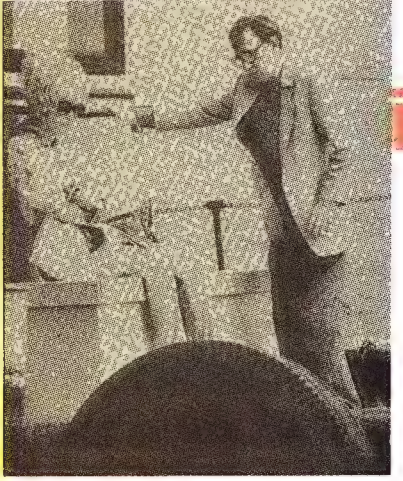

Mia Farrow beraberliğinin ürünlerinden

Yahudi kökenli, sorunlu, mutsuz ve âşık New Yorklu "aydın" Allen yine hicvi, durum güldürüsünü, "absürdü" ve sözlü güldürüyü harmanlayıp, zekice saptamalarla, mizah ve hüzünle, kendine özgü biçimde bireşime kavuşturuyor. **Manhattan** gibi siyah beyaz çekilen filmi Allen yine başta kameraman Gordon Willis olmak üzere değişmez ekibiyle gerçekleştirmiş.

"Üstadın" özel yaşamında Diane Keaton'dan sonra beraber olduğu Mia Farrow "siyah gözlüklü" Tina'da dikkati çekerken Lou Canova'da Nick Apollo Forte de başarılı. Çağdaş Amerikan sinemasının ünlü yönetmeninin kamerasını bu kez Broadway'e yönelttiği **bu Woody Allen filmini kaçırmamalı.** 1984 ABD yapımı, 84 dakika.

7 Nisan Salı

TV1 **BAYERN MÜNCHEN-REAL MADRİD.** Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası yarı final birinci maçı Almanya'dan naklen yayınlanıyor. "Erken gelen final" olarak nitelenen bu karşılaşma ekran başındaki futbolseverlerin yine heyecandan soluğunu kesecek.

8 Nisan Çarşamba

TV1 **TÜRK SİNEMA TARİHİNDEN.** Bu programda Metin Erksan dönemi ele alınıyor ve yönetmenin ilk dönem filmlerinden örnekler veriliyor.

9 Nisan Perşembe

TV2 **YAZ BEKÂRI.** (The Seven Year Itch). Yönetmen Billy Wilder'ın ve Marilyn Monroe'nun en ünlü filmlerinden biri ekranda. Karısı uzunca bir yaz yolculuğuna çıkınca yaz bekârı olarak kalan bu arada tesadüfen güzel bir sarışınla (Marilyn Monroe) tanışan bir adamın (Tom Ewell) öyküsünü aktaran bu Billy Wilder komedisi, kuşkusuz seyirciye ekran başında hoş dakikalar geçirtecek. Adamla aynı apartmana taşınan seksi model rolündeki Marilyn'le evli adam rolündeki Tom Ewell kusursuz bir uyum içinde filmi götürüyorlar. Özellikle Tom Ewell "komik jön" olarak zaman zaman yaptığı çıkışlarla, enerjik oyunuyla tıkanma tehlikesinin belirdiği sahnelerde filme sürükleyicilik kazandırıyor. Ve karısına bağlılığı ağır bastığından ötürü filmin sonunda Marilyn'le yaz bekârlığının tadını çıkaracağı yerde kalkıp karısının yanına gitmeyi yeğliyor.

"Yaz Bekârı"nın unutulmaz sahnesinde M. Monroe, ile Tom Ewell

Böylece "kılıbık tarafından" mutlu sona bağlanan bu sevimli Billy Wilder komedisinde ayrıca Robert Strauss, Carolyn Jones ve Oscar Homolka da var. **Sevimli izlenebilir bir Amerikan klasiği** 1955 ABD yapımı, 105 dakika.

10 Nisan Cuma

TV1 **FENERBAHÇE-SAMSUNSPOR.** Bahar aylarıyla birlikte futbol yayınlarının canlılık kazandığı TV'de bu kez zorlu bir lig mücadelesini izleyeceğiz. Fenerbahçe'yle Samsunspor kupadan sonra ligde de kozlarını paylaşıyorlar.

11 Nisan Cumartesi

TV1 **TENİSÇİNİN AŞKI.** (Players). İngiliz yönetmen Anthony Harvey'in imzasını taşıyan **Tenisçinin Aşkı,** geçenlerde bir uçak kazasında ölen, Dean Martin'in oğlu Dean-Paul Martin ile Ali MacGraw'un oynadığı "romantik bir dram." Genç bir tenisçinin kendinden oldukça yaşlı bir kadına âşık olduğu filmde, kadının desteğiyle Wimbledon için yoğun bir çalışma temposuna giren tenisçi, bir süre sonra geçmişi karanlık bu heykeltıraş kadının kendinden bir şeyler sakladığını fark eder. Giderek aralarında gün geçtikçe şiddetlenen bir huzursuzluk başgösterecektir... Maximilian Schell'in de rol aldığı **Tenisçinin Aşkı oyalayıcı, sıradan bir film.** Tatil günü boş vakti olanlar için. 1979 ABD yapımı, 120 dakika.

11 Nisan Cumartesi

gâhlanan düzmece bir oyun olduğunu "kullanıldığını" öğrenen kadın, insanca onuruyla, kişiliği adına TV şirketinden öcünü alıyor, bu kez gerçekten ölümü yeğleyerek. Tavernier'nin çağın en etkin kitle iletişim aracı olan TV'nin insanı tutsak edici gücünü ve amacına varmak uğruna insan yaşamı dahil her yolu "mübah gören" bir programcı-yapımcı kişiliğini gündeme getiren bu filmi, bütün kasvetine, karamsarlığına karşın ekranda bu hafta yer alan filmler arasında sivriliyor. Başta Romy Schneider olmak üzere Harvey Keitel, Max Von Sydow ve Harry Dean Stanton gibi oyuncularıyla da ilgi çeken, sonuçta kolayca etiket yapıştırılamayacak türden, yaratıcı bir yönetmenin yoruma ve düşünceye açık, izlenmeye değer **Naklen Ölüm** kısacası **sinemaseverlerin kayıtsız kalamayacağı bir film.**

1980 Fransız yapımı, 85 dakika.

8 Nisan Çarşamba

İKTİDAR / ÖZAL AİLESİ VE DANIŞMANLARI

By-pass sonrası Özals

Özal'ın sürpriz ameliyatı First Lady'ye iktidar yolunu açtı. Gözdelerin konumları Semra Özal'a yakınlıklarına göre yeniden belirleniyor

Emre Ulaş / NOKTA

Telefondaki ses, "evde bekliyorum" deyip adresi de not ettirince hepsi şaşırmışlardı. Böylesi önemli bir toplantının bir evin salonunda yapılmasına hiçbirisi alışık değildi. Az sonra kimi Planlama Teşkilatı'ndan, kimi Merkez Bankası'ndan, kimi Maliye Bakanlığı'ndan çıkan genç bürokratları taşıyan arabalar birer birer Çankaya'daki adreste duracak, şaşkınlıklarını henüz üzerlerinden atamayan uzmanlar, tedirgin adımlarla evin kapısından gireceklerdi. 24 Ocak istikrar programını tartışmak üzere, 1979 yılının Aralık ayında yapılan bu ilk toplantıyı, yıllar sonra toplantıya katılanlardan birisi şöyle aktarıyordu: "İçeri girdiğimizde Turgut Bey mutfakta birşeyler atıştırıyordu. Bize de 'gelin çocuklar' diye seslendi. Üzerinde eşofmanları vardı. Gözlerimize inanamadık. Az sonra Semra Hanım ponponlu terlikleriyle çay servisi yaptı. Hepimiz toplantının başlaması için onun salondan çıkmasını bekliyorduk ama çıkmadı, aksine bir koltuğa oturdu, az sonra Turgut Bey çekinmeden söze başladı..."

Bu ilk şaşkınlık, toplantılar sıklaştıkça atlatılacak, herkes yemekli, çaylı ev toplantıları kadar, bu toplantıların ayrılmaz bir parçası olan Semra Hanım'a da alışacaktı. Gazeteci Emin Çölaşan, "24 Ocak, Bir Dönemin Perde Arkası" adlı kitabında bu toplantıların atmosferini şöyle çiziyordu: "Makamında çalışmayı pek sevmeyen Turgut Özal, ekibi genellikle evine toplar ve sabahın erken saatlerine kadar burada çalışılırdı. Eşi Semra Hanım konuklara çay servisi yapar ve gerektiğinde yemek hazırlarken toplantıları izler bazen de kendi görüşlerini açıklardı. Teknisyen olmamakla birlikte Semra Hanım, hazırlanan istikrar programını her yönüyle bilen çok az sayıdaki kişilerden biriydi, çünkü çalışmaların her aşamasında hazır bulunmuştu."

1979'dan by-pass'a kadar geçen yıllar verimli staj yıllarıydı Semra Özal için. 1987 sonu, sürpriz by-pass'la birlikte, olaylar bu dinamik başbakan eşini farklı bir role soyunmak zorunda bırakacaktı: ABD dönüşünde Bayan Özal, artık sadece başbakanın aktif, liberal ve kendine güvenli başbakan eşi değil, başlıbaşına bir politik ağırlık merkeziydi. 1979'daki ponponlu terlikler ve sabahlığın yerini, 1987 Mart'ında protokol, resmi giysiler ve kravat almış, Houston'daki by-pass "politik" bir by-pass'a dönüşmüştü. O zamana kadar Başbakan'ın ardında yürümeyi reddedip hep yanında yer alan Bayan Özal, şimdi yarım adım öne geçiyor ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde "en etkili başbakan eşi" konumuna yükseliyordu. Semra Özal'ın artan etkinliği Başbakan'ın yakın çevresinin seçiminde de etkili oluyor, kimi "dostlar" Semra Hanım'ın sempatisine mazhar olamadıkları için gözden düşerken, kimileri "First Lady"nin yükselişi ile birlikte yükseliyordu.

Ameliyattan dönüş: Özal'ın sağ kolu bir başka Özal

"Olağanüstü bir sezgi." Turgut Özal'ın her zaman en yakın çevresi içinde yer almış bir bürokrat, "Açık söylemek gerekirse Semra Hanım'la yıldızımız hiçbir zaman barışmadı" diyordu. "Ama itiraf etmek gerekir ki, olağanüstü bir sezgisi var. Bu yüzden Turgut Bey ona her zaman danışır. Özellikle en önemli anlarda, onun fikrini mutlaka alır. Başbakan yardımcısıyken tam üç defa istifa etmeye kalktı, üçünde de kendisini Semra Hanım vazgeçirdi.."

Semra Özal, Turgut Özal'ın politik geleceği üzerinde, belki de Özal'ın kendisinden daha fazla söz sahibiydi. ANAP kurulduğu sıralarda, Özal ailesinin topluma nasıl bir imaj vereceği hayli tartışma konusu olmuştu. Ailenin bir yakınına göre, iki imajdan biri seçilecekti: Semra Hanım ya Nazmiye Demirel gibi eşinin gölgesinde duracak, ya da Turgut Bey'in yanında ama arkasında değil, el ele, her zaman kişiliğini ortaya koyacak.. "İkincisi Adnan'la Semra Hanım'ın fikriydi. Pür liberal görünmenin, aşırı uçlardan arınmanın ANAP'a daha fazla prim kazandıracağını düşünüyorlardı. ANAP'ın tümüyle Amerikanvari bir parti olmasını

istiyorlardı. Turgut Bey'le Semra Hanım'ın ters düştükleri tek nokta buydu." Anavatan Partisi'nin bir yetkilisi, o günleri böyle anlatıyordu. Turgut Bey, Adnan Kahveci ve Semra Özal tarafından savunulan aile modelini benimsemiş ama parti modeline yanaşmamıştı.

Saptandığı gibi, Özal'lar her yere birlikte ve el ele gidiyorlar, Semra Özal gerek fizik görünümü, gerekse sosyal faaliyetleri açısından bugüne dek hiçbir başbakan eşinde rastlanmayan yepyeni bir hava estiriyordu. Partide ise, en önemli yer olan Teşkilat Başkanlığı koltuğunda Semra Özal'a rağmen Mehmet Keçeciler oturuyor, Turgut Özal, parti tabanının "parçalı" yapısından taviz vermiyordu. Yine de ANAP'ın seçimleri kazanmasının ardından Özal'ın seçtiği yönetim biçimi Adnan Kahveci ve Semra Özal'ın başta ısrarla savundukları biçimi andırıyordu: Bakanlar Kurulu'nun bir sekretarya gibi çalıştığı, kararların danışman bir kadro tarafından alındığı Amerikanvari bir yönetim biçimi... Mümtaz Soysal'ın "acayip bir hükümet ediş biçimi" diye tanımladığı bu biçim, Başbakan'ın by-pass ameliyatı ertesi, kendini alabildiğine açığa vurmuştu. Başbakan sağlık nedenleriyle daha çok Konut'ta ça-

Cengiz İsrafil

"Tek kişilik diktatörlüğe dönüşebilir"

Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi ve Anayasa Hukuku Profesörü Mümtaz Soysal, Başbakan Turgut Özal'ın uyguladığı yönetim modeli konusundaki* Nokta'*nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Milliyet gazetesinde yayınlanan "Diplomasi ve Başbakan" başlıklı makalenizde Sayın Turgut Özal'ın uyguladığı yönetim biçimi için "acayip bir hükümet ediş felsefesi" terimini kullanıyorsunuz? Bunu biraz açar mısınız?

Soysal: Parlamenter sistem, parlamento karşısında hükümetin bir kurum olarak ortak sorumluluğuna dayanır. Bu demektir ki her bakan kendi bakanlığının işlerinden, bakanlar da hükümetin ortak politikasından sorumludurlar. Fakat bizim Anayasamızda bir de bakanların Başbakan'a karşı sorumlu olacaklarına ilişkin tuhaf bir hüküm mevcut. Başbakan bunu parlamenter sistemin sınırlarını zorlayan hatta niteliğini değiştiren bir biçimde kullanmaya eğilimli. Sanki bir başkanlık sisteminde başkanın sekreterlerinden kurulmuş bir kabine varmış gibi davranıyor. Başkanlık sistemi parlamenter sistemden farklı bir yönetim felsefesine dayanır. Başkan tek başına yürütme ile görevlidir. Parlamentoya karşı parlamenter sistemdeki gibi bir sorumluluğu yoktur. Yani soru, cevap, gensoru, düşürme gibi kavramlar söz konusu değildir. Başkan bütün işleri kendi başına yürütemeyeceği için bir yönetim oluşturur kendi çevresinde. Fakat bu oluşturulmuş olan yönetim kabine adını taşırsa da bir Bakanlar Kurulu değildir. Onun içindir ki Amerikan sisteminde bunlara bakan bile denmez. Sekreter denir. Başkanın sekreterleri durumundadırlar. Dolayısıyla başkan bunları istediği yerden istediği biçimde etrafına toplar. Hatta çok ender olmakla birlikte karşı partiden bile insanlar alınır kabineye. Bunlar parlamento mensubu da değildirler. Çeşitli kesimlerden gelirler. Başkanla birlikte işleri yürütürler. Başarılı değillerse başkan bunları değiştirir. Dolayısıyla parlamento yahut da Kongre tarafından düşürülmeleri söz konusu değildir. Şimdi Özal biraz bu anlamda bir yönetim üslubu getirmiş durumda. Ve bu yönetim üslubu içinde Bakanlar Kurulu ancak unsurlardan biri oluyor. Yani Başbakan'ın çevresinde hem bakanlar var hem de bakan olmayan Amerikan Başkanı'nın sekreterlerine benzer bir biçimde danışman vesaire gibi adlar taşıyan insanlar var. Karar nerde alınıyor, ne oluyor o çok açıkça pek belli değil. Arada Bakanlar Kurulu'nun toplandığı oluyor. Ve resmen, şeklen sorumluluk Bakanlar Kurulu'ndadır ama karar alma mekanizmasının nasıl işlediği net değildir.

Nokta: Türkiye'de yürürlükte bulunan anayasal rejim açısından bu tür bir uygulama ne tür çelişkiler yaratıyor?

Soysal: Şöyle bir çelişki doğuruyor. Bir karar Başbakan'ca yakın çevresindeki danışmanlara dayanılarak alınmış bir karar oluyor. Aslında o kararın bir Bakanlar Kurulu kararı olması lazım.

Nokta: Bu uygulamanın hukuki sonuçları nedir?

Soysal: Bunun hukuki sonuçlarının parlamentoda soru, gensoru konusu edilmesi lazım. Bir ba-

lışmayı yeğliyor, TBMM Genel Kurulu'na katılmıyor, Meclis'e ancak grup toplantısı için uğruyordu. İşler artık Çankaya'daki Başbakanlık Konutu'ndan yürütülüyordu.

Konut'un müdavimleri. Turgut Özal'ın ön planda fazla kalmadığı yeni politik atmosferde, Türkiye'yi yöneten gerçek kadronun 23 bakandan kurulu ANAP kabinesinden çok, bazı bakanlar, danışmanlar ve aile fertlerinden oluşan 17 kişilik bir "iç kabine" olduğu iyice belirginleşmişti. Çankaya yokuşunu tırmanan resmi otolar Başbakanlık Konutu'na bakanlardan ve parti yöneticilerinden çok, danışmanları taşıyorlar, bakanlar ağır

Bülent Şemiler

aksak bir tempoyla iş yaparken, danışmanlar soluklanacak vakit bulamıyorlardı. Bu yoğun trafik Başbakan'ın büyük oğlu Ahmet Özal tarafından idare ediliyor, genç Özal, konuttaki randevuları ve telefon görüşmelerini bizzat organize ediyordu. Semra Özal, Başbakan'ın sağlığı kadar, günlük çalışma programıyla da ilgiliydi. Ama asıl yükü dayıoğlu Hüsnü Doğan üstlenmişti. Anavatan Partisi'nin kuruluşunda zaman zaman tek başına çalışan, partinin tüzüğünü ve programını da tek başına hazırlayan Doğan, her zamanki gibi, Başbakan'ın en güvendiği kişiydi. Partinin kuruluş günlerinde Genel

kanın bu sebepten düşmesi gerekir. Ya da iktidarda devam etmesi gerekir. Bu mekanizma çok net bir biçimde işlemiyor. Kaldı ki bazı başka unsurlarda bu mekanizmayı biraz daha mutlaklaştırıyor. Örneğin bir Dışişleri Bakanı var, bir de AET'den sorumlu bir bakan var. Çeşitli ülkelerle ikili ilişkileri yürütmekle sorumlu bakanlar var. Oysa hükümetin dış politikası ya bir bakanın sorumluluğunda ya da bakanların toptan ortak sorumluluğunda olması gerekirken böylesi dağılmış bir durumda. Bunu biraz daha çapraşıklaştıran unsur da kabine dışından, parlamento dışından, kimi bürokrasinin içinden, kimi dışından birtakım unsunların da bu karar mekanizması içinde yer almalarıdır.

Nokta: Bütün bu uygulamayı anayasal açıdan suç teşkil ediyor şeklinde değerlendirebilir miyiz?

Soysal: Diyemeyiz. Ama bu mekanizmayı ayakta tutabilen, gözden uzak tutan nokta şu. Başbakan yine hükümet olarak parlamentonun karşısında. Diyor ki mekanizmalar şekli duruma göre işler. Ama onun arkasında ne yapılırsa bu benim işimdir diyor. Bu şeklen, hukuken Başbakan'ı kurtarıyor ama kararların selameti bakımından aslında çok sakıncalı bir durum. Nitekim son Ege olayında, usule uygun olarak konu önce Milli Güvenlik Kurulu'nda görüşüldü, tavsiye niteliğinde Bakanlar Kurulu'na geldi. Bakanlar Kurulu karar aldı ve ondan sonra da ve resmen açıklandı ki uluslararası sularda araştırma yapmak üzere gidiyor. Ondan sonra Bakanlar Kurulu'na katılmamış olan Başbakan Londra'dan açıklama yaptı. "Gemi uluslararası sulara girmeyecek" dedi. O zaman Bakanlar Kurulu'nun dışında başka bir mekanizma işledi demektir. Bakanlar Kurulu bu mekanizmaya katılıyor olabilir. Bu karara sonradan da katılıyor olabilir ve bunun yine Bakanlar Kurulu kararı haline gelmesi ya da en azından Bakanlar Kurulu'nca görüşülmesi gerekirdi. Bazı bakanlar böylece kendi aldıkları kararın kendi dışlarında Başbakan tarafından değiştirilmesine şahit oldular. Olayın rahatsız eden yönü bu.

Nokta: Bir de ortada Semra Özal olgusu var. Semra Özal'ın Başbakan üzerinde belli konularda etkili olduğu söyleniyor.

Soysal: O onun özel hayatı.

Nokta: Ama zaman zaman özel hayatla sınırlı kalmıyor olay.

Soysal: Bu yalnızca Semra Özal olarak kalmıyor. Bu ikisi arasındaki ilişki özel hayata girer. Fakat görüntü tam bir Özal ailesi. Başbakan Turgut Özal, DPT'nin başında Yusuf Özal, şimdi de kompozisyonlar çerçevesine bir Ahmet Özal girdi. Bir de biraz daha tartışmalı ve en azından espri konusu yapılan bir başka Özal da Korkut Özal. Yine hükümetin de katılacağı birtakım ekonomik ve ticari ilişkilerde rol almaktadır. Tablo eleştiriden uzak tutulabilecek bir tablo değil.

Nokta: Yürütülen sisteme tam olarak Amerikan sistemi de diyemeyiz değil mi?

Soysal: Diyemeyiz. Parlamenter görüntüler arkasında o üslup yani bir kişinin çevresine topladığı bir ekiple yaptığı bir iş ki bunun tersi parlamenter sistemde söz konusudur.

Nokta: Yönetimde uygulanan bu sistem kısa ve uzun vadede ne gibi sakıncalar yaratabilir?

Soysal: Kısa vadedeki sakıncaları işte Kıbrıs hadisesinde olduğu gibi sık sık ortaya çıkıyor. Uzun vadedeki sakıncası bizdeki parlamenter sistemin kabul edilmesi gerekçesiyle ilgili. Çünkü bizim toplumumuz uzunca bir dönem padişahlık geleneği dolayısıyla ve arkasından da Atatürk'ün güçlü kişiliği dolayısıyla bir şahsiyetin, bir kişinin peşinden gitmek, bir kişiye bütün varlığını teslim etmek ve bütün sorumluluğu, karar alma yükünü ona bırakma eğiliminde olan bir toplum. Aile içinde de böyle, topluluklarda da böyle. Devlet olarak da böyle bir eğilim yüzyıllardan beri var. Onun için Mustafa Kemal, kendisi de bu eğilimden yararlanmış olmakla birlikte bu eğilimin bir çeşit kökünü kurutmak için değişik bir sistemi yani, parlamenter ve Meclis üstünlüğüne ağırlık veren bir sistemi denedi. Ve o zamandan beri de Türkiye'de başkanlık sisteminin kabul edilmeyişinde temel neden buydu. Şimdi bu eğilimi güçlendirici bir dönüş yapılıyor. Uzun vadedeki sakıncası bu. Bundan da Türkiye'de tek kişilik bir diktatörlük tarzında bir gelişme ortaya çıkabilir, ya da bu eğilim her zaman vardır, bu biraz daha güçlenmiş olabilir.

İdare Kurulu'na kimleri alacağını, ANAP iktidara geldikten sonra Meclis Başkanlığı'na kimi getireceğini danışacak kadar Doğan'a güvenen Özal, şimdi de hükümet çalışmaları konusunda yine dayıoğluna danışıyor, hükümete mesajlarını yine Doğan'la iletiyordu. Semra Hanım'ın da çok sevdiği Doğan, Çankaya'daki aile yönetiminin en önemli uçlarından birini oluşturuyordu. Turgut-Semra-Ahmet Özal ve Hüsnü Doğan'dan oluşan bu çekirdek kadroyla Türkiye Cumhuriyeti ilk kez bir aile yönetimine de tanık oluyordu.

Bu iç halka, başta Başbakanlık Başdanışmanı Adnan Kahveci olmak üzere, her biri kendi alanında uzman, yetenekli ve dinamik bir genç danışmanlar ekibiyle çevrilmişti. Başbakan'ın ekonomi danışmanlarından Cengiz İsrafil, yeni "yönetim" ekibinin en gözde ve revaçta olan elemanıydı. Polonya doğumlu, 45 yaşındaki bu danışman, orta öğrenimini Türkiye'de yaptıktan sonra Colombia Üniversitesi matematik bölümünden mezun olmuş, uzun yıllar ABD'de de Morgan Guaranty'de çeşitli düzeylerde görevler yapmıştı. 3 kez istifa edip, istek üzerine geri döndüğü Morgan Guaranty'ye, devlet tahvilleri ve ABD'nin değişen faiz politikası nedeniyle oldukça yüklü kazançlar sağlamıştı. Yaptığı çok isabetli tahminler nedeniyle dünyaca tanınan İsrafil, 1984'te bugünün Merkez Bankası Başkanı olan Zekeriya Yıldırım'la karşılaşmış, Türkiye'de konferanslar, seminerler vermesi için davet almıştı. Bu davete icabetle birlikte Cengiz İsrafil'in hayatında bir sayfa açılacaktı. İki gün üstüste 9'dan 17'ye kadar süren seminerler nedeniyle Adnan Kahveci ile tanışacak ve bir daha da yakasını kurtaramayacaktı. Danışmanlık görevi, tümüyle teknisyenlikle sınırlı olan İsrafil, yönetimle ilgili politik hiçbir karara karışmıyordu.

Başbakan'ın diğer ekonomik danışmanı Bülent Şemiler ise, Anadolu Bankası Genel Müdürlüğü'ne başladığı günden bu yana, Başbakan'la görüşmelerini daha çok telefonla yapıyor, arasıra Ankara'ya uçuyordu. Ama Türkiye'nin yine ABD'den transfer ettiği bu genç danışman, ameliyatı süresince Başbakan'ın ABD'de en yakınında olan kişilerden biriydi. Henüz 33 yaşında olan Şemiler, Ahmet Özal'ın da en yakın arkadaşıydı.

Başbakanlık konutunun en önemli "konuklarından biri de" Bülent Öztürkmen'di. Önemli güvenlik birimlerinde çalışırken Ticaret Bakanlığı'nda görev alan Öztürkmen'in Konut'a çıkarken taşıdığı sıfat DPT Müsteşar Yardımcılığı'ydı. Bülent Öztürkmen, özellikle Semra Hanım tarafından çok tutuluyor, bu nedenle politika geleceği de hayli parlak görünüyordu. 1979'da, Ticaret Bakanlığı'nda Müsteşar Yardımcısı'yken vurulup, tedavi için gönderildiği Amerika'da 3 yıl süreyle 1983 seçimleri öncesi Özal'lara gösterdiği yakınlık Öztürkmen'in değerini biraz daha artırmıştı.

Özal'ın Başbakan Yardımcılığı sırasında hep yanında olan, özel kaleminde yardımcısı gibi Özal'a destek veren, önemli ve iddialı toplantılarda, bakanlarla görüşmelerde hep Özal'ın yanıbaşında bulunan Toplu Konut ve Kamu İdaresi Fonu Başkanı Vahit Erdem de, Özal'ın en çok danıştığı ve yanında görmek istediği kişilerden biriydi. Erdem sık sık konuta davet ediliyor, danışman kadroyla birlikte toplantılara katılıyordu.

Dayıoğlu' Doğan: Çankaya'daki aile yönetiminin en önemli ucu

Partide bir "Amerikalı": Başbakan, teşkilatla ilgili konularda danışman olarak kendisine ANAP kurucularından Güneş Taner'i seçmişti. Anadili gibi konuştuğu İngilizcesi ve yaşam tarzı itibariyle tam bir "Amerikalı" gibi olan Taner'in, büyük ölçüde muhafazakârlardan oluşan ANAP teşkilatının nabzını ne ölçüde tuttuğu tartışılabilirdi ama Başbakan, partinin kuruluş aşamasında özellikle bağış toplamakta gösterdiği başarısı nedeniyle Taner'i daima takdir etmişti. Taner'in Özal nezdinde prim yapmasına yol açan ilk olay ise, Sofya'ya kaçırılan uçakta, Amerikalı patronlarıyla birlikte bulunurken kendisini de Amerikalı olarak tanıtması ve mertçe ölümü bile göze almasıydı. ANAP çevreleri, Taner'in bu olayda patronlarına gösterdiği bağlılığı her zaman takdir ediyorlardı. Ayrıca Taner, yaşam tarzı itibariyle Semra Özal'ın da olumlu puanlarını toplayan ender kişilerden biriydi.

Başbakan'ın kardeşi ve DPT Müsteşarı Yusuf Bozkurt Özal da Çankaya yokuşunu en fazla tırmanan "uzman"lardan biriydi. Küçük Özal, ailenin yakınlarına göre, ağabeyi tarafından yalnızca aile ilişkisi nedeniyle değil, ama daha çok yetenekleri, kapasitesi ve zekâsıyla takdir ediliyordu. Küçük Özal, DPT'yle ilgili olarak düşünülen yeni organizasyonun mimarlarından da biriydi. Teşvik Uygulama Dairesi'nden hiç hazetmiyor, bu "teşvik ve menfaat dağıtan bölümle ilgili kararlara dahil olmuyor"du. Bu yüzden teşvik, yabancı sermaye ve serbest bölgelerle ilgili birimler bir süredir ikinci elden yürüyordu. İşte küçük Özal, şimdi ağabeyine Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve DPT'ye yönelik olarak yapılacak yeni düzenlemelerle ilgili öneri ve planlarını sunuyordu.

Dışişleri Bakanlığı'nın son dönemlerdeki en rafine ve pırıltılı elemanlarından üçü, iki yıldan bu yana Özal'a dış ilişkiler konusunda danışmanlık yapıyorlardı. Cem Duna, Özdem Samberg ve Gündüz Aktan, özellikle Yunanistan'la ilişkiler, SEİA ve AET sorunlarının gündemden inmediği son haftaların konuta en fazla uğrayan ziyaretçileriydi. Başbakan bu ekibe gerçekten fazlasıyla güveniyordu. İsmet Teoman ise, rolü fazla ağırlıklı olmamakla birlikte bürokrasiyle ilgili konularda yine Başbakan'ın danış-

Semra Özal ve faaliyetleri: Kadını güçlendirmek için vakıf, ünlü Hasbahçe daveti, nikâhsızlara medeni nikâh ve bir kutlama

tığı tek kişi olma özelliğini koruyordu.

İşleri fiilen yürüten bu "danışman kadro", Semra Özal'ın doktor tavsiyesine uygun olarak sürekli gözettiği saatlerde bir araya geliyor ve tartışıyorlardı. Ama son söz yine Semra Hanım'ındı. Roller değişmişti ve bu değişiklik artık salt Turgut Özal'ın yakın çalışma arkadaşları tarafından değil, toplumun büyük bir kesiminde de kabulleniliyor, önceleri yadırganan "eşinin gölgesinde kalmayan, kendi başına bir kimliği olan, puro içen, kravat takan bir başbakan eşi" imajı sonunda tutuyordu. Basında olsun, siyasi çevrelerde olsun Özal'ın by-pass ameliyatı sonrası Semra Hanım'ın rolünün daha da artması, Keçeciler'in ya da başkalarının rolünün artmasından daha fazla isteniyor olmuştu. Güngör Mengi, Sabah gazetesindeki köşesinde şöyle yazıyordu: "Özal'ın üç damarlı kalbi şimdi sınav veriyor. Bakalım Keçeciler, Taşar gibi adamlarına mı daha fazla acıyacak, yoksa partisine ve memlekete mi? Yalnız olayı sevimsiz olmadan gündeme getirmek gerekiyor. Bu konuda Semra Hanım'ın yardımı olabilir, mesela Semra Hanım belli aralıklarla muhterem eşine 'Eee Turgut'cuğum, nerede kalmıştık' diye sorabilir." Semra Özal da kendisinden beklenen mesajı ABD dönüşü daha havaalanında otobüse biner binmez vermişti. Otobüsün önündeki tek kişilik koltuğa, eşinin yanına ilişen Semra Hanım, yolda toplanan kalabalığa eşiyle birlikte el sallarken artık rollerin değiştiğini anlatır gibiydi●

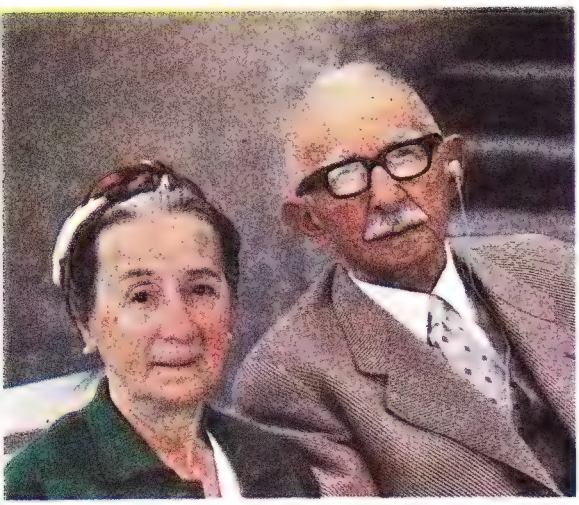

Mevhibe İnönü, Nazmiye Demirel, Kamile Erim; bir başbakan eşi olmalarının ötesinde, her biri yaşamları boyunca dikkatleri üzerlerine çekmişler geldiğinde konuşmamaya özen gösteriyorlardı

BAŞBAKAN EŞLERİ

"Semra Özal kadar popüleri yok"

Başbakan eşlerinin kişilikleri ve davranışları üzerine bir araştırma yapan gazeteci İlhami Soysal geçmişteki lider eşleri ile Semra Özal arasındaki benzerlikler konusunda vardığı sonuçları* Nokta*'ya anlattı.

Altmış dört yıllık Cumhuriyet tarihimizde gelmiş geçmiş 19 başbakan var. Bunlardan biri, Dr. Refik Saydam müzmin bir bekârdı, evlenmeden öldüğü için eşi de yoktu. Ord. Prof. Şemseddin Günaltay başbakan olduğunda 67 yaşındaydı ve duldu, dolayısıyla onun da başbakanlığı döneminde eşi yoktu. Geriye kalan 17 başbakan eşi içinde ise, hiç kuşku yok en değişik başbakan eşi Semra Özal'dır.

Fizik yapı bakımından Bayan Özal benzetilse benzetilse, ileri yaşlarında Recep Peker'in eşi Sultanahmetli Süheyda Hanım'a benzetilebilir. O da ortadan kısa boylu, topluca bir hanımdı. Hayata mahalle ebesi olarak atılmış, çevresine kendisini çok sevdirmiş, cerbezeli, girişken bir kadındı. Mütareke İstanbul'unda, Anadolu Kurtuluş Savaşçılarının istihbarat örgütü MM'de görev almış, gözünü budaktan sakınmamış, ancak eşi başbakan olduğunda beş çocuğuyla uğraşmanın dışında, kocasının politik yaşamında ağırlığını hiç hissettirmeye gerek görmemiş bir anaydı. Zaten Sultanahmet'te "Süheyda Ebe" ya da "Ana" diye anılması da bunu gösterir. Ankara ve İstanbul sosyetesine de, zorunlu durumlar dışında hemen hiç girmemiş denebilir.

İlhami Soysal, Bayan Özal'ın şaşırtıcı farklılığını vurguluyor

Fizik yapısı, giyimi kuşamı ve sosyetede yer alıp almamak, balolar, düğünler, alaturka gazinolarda boy gösterip göstermemek bakımından Semra Özal'la tam bir zıtlık gösteren eski Başbakanlardan Bülent Ecevit'in eşi Rahşan Ecevit'le Semra Özal arasında belki bir benzerlik bulunabilir. Bu benzerlik de iki başbakan eşinin de politikaya ve eşlerinin politik çalışmalarına gösterdikleri aşırı düşkünlüktür. Rahşan Hanım, başbakan eşiyken de Köylü Derneği, Kadın Kolları çalışmalarına, eşiyle birlikte seçim gezilerine çıkıp parti propagandası yapmak gibi etkinliklere katılırdı. Eşi "siyasal yasaklılar" listesine girince de onun taşıdığı siyasal bayrağı parti genel başkanı olarak aldı ve koşturuyor. Bize öyle geliyor ki, politikada Turgut Bey duraklarsa, Semra Hanım ANAP Genel Başkanlığı'na bile aday olabilir. Bu iki başbakan eşi arasında, belki yalnızca böyle bir benzerliğin var olduğu söylenebilir. Ama gene hemen burada söylemek gerekir ki bu benzerlik de "şark" ile "garp" benzerliği kadar bir benzerliktir.

İsmet Paşa'nın eşi Mevhibe İnönü, Adnan Menderes'in eşi Berrin Menderes, Fethi Okyar'ın eşi Galibe Okyar, Nihat Erim'in eşi Kamile Erim, hatta Süleyman Demirel'in eşi Nazmiye Demirel, Bayan Özal'a göre çok daha değişik kumaşlarda başbakan eşleriydi. Eşleri ve eşlerinin başbakanlıkları üzerine hiçbir politik gölgelerinin düştüğü söylenemez.

Semra Hanım, gene fizik yapısı

dir. Ama söz politikaya

Rahşan Ecevit ise, politikaya düşkünlüğüyle dikkatleri üzerine çekti

bakımından karşılaştırılsa karşılaştırılsa belki bir de Celal Bayar'ın eşi Reşide Hanım'a benzetilebilir. Yürüyüş biçimleri, fazlaca kiloları, giyim kuşam biçimleriyle. Ama itiraf etmek gerekir ki, Reşide Hanım da aile çevresinde İnegöllü varlıklı bir aile kızı otoriterliğinin dışında, kocasının politik yaşamında hep gölgede kalmıştı. Dolayısıyla bu karşılaştırma da çok tutarlı olmaz.

Ferit Melen'in eşi Mesude Melen, Naim Talu'nun eşi Gevher Talu, Suat Hayri Ürgüplü'nün eşi Nigar Ürgüplü, Cemal Gürsel'in eşi Melahat Gürsel, Bülend Ulusu'nun eşi Mirzat Ulusu, Sadi Irmak'ın eşi Semiha Irmak'ın dönemlerinde ne sosyetede ne politika arenasında hemen hiçbir iz bırakmamıştır. Bu başbakanların sayın eşleri, kocalarının devri iktidarlarında var mıdırlar yok mu, Türkiye'de pek kimse farkına bile varmamıştır.

Bir de Dışişleri Bakanlığından başbakanlık koltuğuna yükselmiş iki eski politikacının, Şükrü Saraçoğlu ve Hasan Saka'nın eşleri Saadet Saraçoğlu ve Melahat Saka vardır ki, bunlar da daha çok "Haricive sosyetesi"nde ve Ankara ile İstanbul sosyetesinde güzellikleri, giyim kuşamları, bezik partileri, danslarıyla dalgalanmalar yaratmış ama politikada hiç mi hiç adlarını duyurmamışlardır. Belki de adları gazete sütunlarına ömürleri boyunca ya bir ya da iki kez yansımıştır. Dolayısıyla Semra Özal'la karşılaştırılmaları söz konusu olamaz.

Yeri gelmişken söyleyeyim, gelmiş geçmiş 17 başbakan eşi içinde, bugün politikada olmasına, bir partinin genel başkanı bulunmasına karşılık Rahşan Ecevit de dahil, hiçbir başbakan eşi Semra Özal kadar popüler olmamıştır. Semra Özal'dan başka hiçbir başbakan eşinin puro içtiği, kravat takıp smokin giydiği, alaturka şarkıcılarla arkadaşlıktan öte dostluk kurduğu,

Ya Semra Özal?

gazete manşetlerinden inmediği, televizyon ekranlarından eksik olduğu günlerin yadırganır hale geldiği de olmamıştır. Bayan Semra Özal, gerçekten "nev-i şahsına münhasır" bir "değişik" ve "renkli" başbakan eşidir ki bir benzerini daha göstermek olası değildir●

Gevher Talu, Melahat Gürsel, Reşide Bayar; Semra Özal'ın aksine ne sosyetede, ne de politikada hiçbir iz bırakmadılar

Adem Altan / NOKTA

Kahveci: "Toplumun esas sorunu 141,142, 163 değil, hoşgörü yok toplumumuzda..."

SÖYLEŞİ / ADNAN KAHVECİ

'Büyük sürpriz olabilir'

Başbakanlık Başdanışmanı Adnan Kahveci, Avrupa Topluluğu'na entegrasyon konusunda arkadaşımız Nurcan Akad'ın sorularını yanıtladı.

Nokta:Avrupa Topluluğu'na kesin başvuruyu Türkiye ne zaman yapacak?

Kahveci: Bu ayın sonlarında sanıyorum.

Nokta: Peki Türkiye bunun için hazır mı, mevzuatımızı Avrupa topluluğu mevzuatına uygun hale getirme çalışmaları yapılıyor mu, örneğin Ceza Yasasının 141, 142 ve 163'üncü maddeleri Avrupa Topluluğu mevzuatına tümüyle aykırı hükümler...

Kahveci: Yalnızca Ceza Kanunu'ndaki belli maddeleri değil, Vergi Kanunu'nda olsun, ithalat ihracat rejiminde olsun, diğer kanunlarda olsun, imzaladığımız sözleşmelere aykırı hükümler varsa onları da düzeltmek zorundayız. Bundan sonra imzalanacak sözleşmeler de mevzuatımıza birçok açıdan tadilat getirecek. Çünkü sözleşmeler Meclis tarafından kabul ediliyor. Dolayısıyla kanunlardaki aykırı maddeler iptal edilmiş oluyor.

Nokta: Anayasada da Avrupa Topluluğu mevzuatına aykırı hükümler var. Bir değişikliğe gidilecek mi?

Kahveci: O konunun uzmanı AET hukukuyla ilgili hukukçu arkadaşlardır.

Nokta: Sizce anayasadaki bu hükümlerle Avrupa Topluluğu bünyesine katılmak mümkün mü?

Kahveci: Bu zor bir konu. Türkiye'nin AET'ye gireceği günlerde takip edeceği yolun detaylarını uz-

manları bilir.

Nokta: Türkiye'nin Topluluğa üyeliği konusunda, Avrupa Topluluğu'nun en önemli direnci, demokrasiye geçişle ilgili sorunlardan kaynaklanmıyor mu?

Kahveci: O görüntüyü vermek istiyorlar, Türkiye'nin ekonomik yönünden korkuyorlar. İki tane temel korkuları var. Bir tanesi Türkiye'nin tarım potansiyeli: Ortak Pazar'ın tarım fonuna büyük yük olacağını düşünüyorlar. İkincisi de Türkiye'deki genç nüfustur. Avrupa işsizlik sorununu henüz çözememiştir ve Avrupa ekonomisi de yeterince dinamik olmadığı için de uzun vadeli olarak işsizlik sorununu çözemeyecekleri görüşündeler. Buna karşılık biz de, bizi almaktaki avantajlarının, Türkiye'nin Avrupa'nın en hızlı gelişen pazarı olmasında yattığını anlatıyoruz. Ancak bu temel korkuları nedeniyle Avrupa Topluluğu aslında Türkiye'yi Topluluğa almayı gerçekten istemediği için demokrasiyle ilgili problemleri bahane olarak gösteriyor.

Nokta: Batı demokrasisini yakından tanıyan bir kişi olarak, bugün Türkiye'de demokrasinin gerçekten işlediğini söyleyebiliyor musunuz?

Kahveci: Söylediğim genel bir şey var, Türkiye bir krizden çıktı, büyük bir sancı çekti, o sancının yankılarıdır bunlar. Bugün hiç sancı çekmemiş, 70-80 yıldır sancı çekmemiş bir toplumla Türkiye'yi karşılaştırdığınız zaman sorunlar çıkıyor. Türkiye istikrarlı giderse söylediğiniz sorunlar da çözülür...

Nokta: Yani istikrar için temel hak ve özgürlükler feda mı edilmeli...

Kahveci: Sancıların giderilmesi, geçmiş acı tecrübelerin unutulmasıyla mümkün. Neredeyse bir iç savaş geçirmişiz, toplum altüst olmuş. Bunun toplumda yarattığı bazı tepkiler var. Gönül arzu eder ki bir gecede hepsi silinsin ama silemiyorsunuz.

Nokta: Türkiye'de 4 yıldan bu yana bir sivil iktidar var...

Kahveci: Gelmek istediğiniz noktayı anlıyorum. Bir örnek vereyim, İspanya'yı çok yakından takip ediyorum. Gonzales en çok, yeterince demokratikleşememe ile itham ediliyor. Gonzales acaba neden bir gecede gerekli bütün demokratik kurumları tam olarak yerleştiremiyor? Toplumun belli bir gelişmeye ayak uydurabilmesi meselesidir bu. Tahminim, Gonzales'in kafasında demokratik hürriyetleri en geniş bir şekilde getirme arzusu var. Toplumun geçmiş krizi atlatabilme olayı var perde arkasında, Gonzales muhaliflerinden bütün tepkileri almasına rağmen bir türlü arzu ettiği demokrasiyi gerçekleştiremiyor. Toplumbilimi açısından şu sıkıntıyla karşılaşıyorsunuz: Çok hızlı gittiğiniz zaman toplumun her kesimi bu hızlı gidişi kabullenemiyor.

Nokta: İki hafta önce sendikacılar, bir daha haklarını aramama konusunda polis zoruyla ikna edildiler...

Kahveci: İşçiler toplumun bir kesimidir ama öbür tarafta da işsizler kesimi var. Demokrasinin amacı toplumun bütün güçlerini dengelemektir. İşçinin talebi yanında işsizin de talebi var. Bugün işçinin talebini yerine getirmek siyasi yönden esasında avantajlı bir şey, ama kısa vadede... Uzun vadede ise işsizlerin mezarını kazmış oluyorsunuz. Demokrasi herkesin taleplerini bir teraziye koyup dengeleme olayı.

"İspanya'yı çok yakından takip ediyorum. Gonzales de bir türlü arzu ettiği demokrasiyi gerçekleştiremiyor."

Nokta: Bu denge Türkiye'de sizce bugün sağlanmış mıdır?

Kahveci: Kesinlikle. Çünkü en önemli şey bence, halka kendi kendini idare etme imkânı verilmesiydi. Bu imkân son 3,5-4 sene içinde çok geniş bir biçimde verilmişti. Yerel yönetimlere kaynak ve yetki verilmesi, sonra da illere kaynak ve yetki verilmesi demokrasinin bence kimsenin görmediği fakat en büyük taşıydı.

Nokta: Ama burada bir çelişki yok mu? Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi doğrultusunda önemli adımlar atılırken, bir başka örgütlenme talebi büyük bir tepkiyle karşılaştı. Sosyalist parti kurma çalışmaları daha tartışma aşamasında engellendi. Panelistler tutuklandı...

Kahveci: Niye acaba? Toplum tepki gösterdi...

Nokta: Tepki gösteren toplum değil idareydi...

Kahveci: Bunun kaynağı ne?

Nokta: Ben de onu size soruyorum.

Kahveci: Bir zamanlar yaşanan olaylar toplumda aşırı bir hassasiyet oluşturdu. Toplum yavaş yavaş bu aşırı hassasiyetini istikrarlı bir aşamadan geçerek dengeleyecek. Gösterilen reaksiyonları haklı bulduğum için değil. Ama bir toplumbilimci gözüyle olaylara yaklaştığım için böyle söylüyorum. Demokratikleşme yolunda ciddi bir iki adım atıldı. Biliyorsunuz bir tanesi Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na Ferdi Başvuru hakkının getirilmesi, Türkiye bu adımı attı, belki bundan sonra daha da büyük sürprizler olacak.

Nokta: Örneğin?

Kahveci: Bilmiyorum. Ama Türkiye eninde sonunda Avrupa Topluluğu'nun bir üyesi olacaksa, entegrasyon için gerekli adımları teker teker atacak.

Nokta: Başa dönersek, şunu söyleyebilir miyiz: Ceza Yasası'ndaki 141,142 ve 163'üncü maddeler yeni hazırlanan Ceza Yasası'nda yer almayacak...

Kahveci: Bilmiyorum, ama benim sürekli vurguladığım bir şey var: Eğer AET'ye girmeye hazırlanıyorsak, mevzuatımızı er geç Ortak Pazar mevzuatına paralel hale getirmek mecburiyetindeyiz.

Nokta: Peki Türkiye'nin AET'ye tam üyelik başvurusu gibi bir sorunu olmasaydı, siz kişisel olarak bu maddelerin Ceza Kanunu'nda bulunmasına itiraz etmez miydiniz?

Kahveci: Buna tek cümleyle cevap vermek zor. Ben yine, toplumumuzun diğer sorunlarının analiziyle başlamak isterim. Ya da vereceğim cevaba **Nokta**'nın bütün sayfalarını ayırsanız yine yetmez.

Nokta: Ben kişisel olarak fikrinizi öğrenmek istiyorum.

Kahveci: Bu toplumda eğer hoşgörüyü geliştirebilirsek zaten bu maddelere gerek kalmaz. Toplumun esas sorunu 141, 142, 163 değil, hoşgörü yok toplumumuzda... En büyük sorun bu.

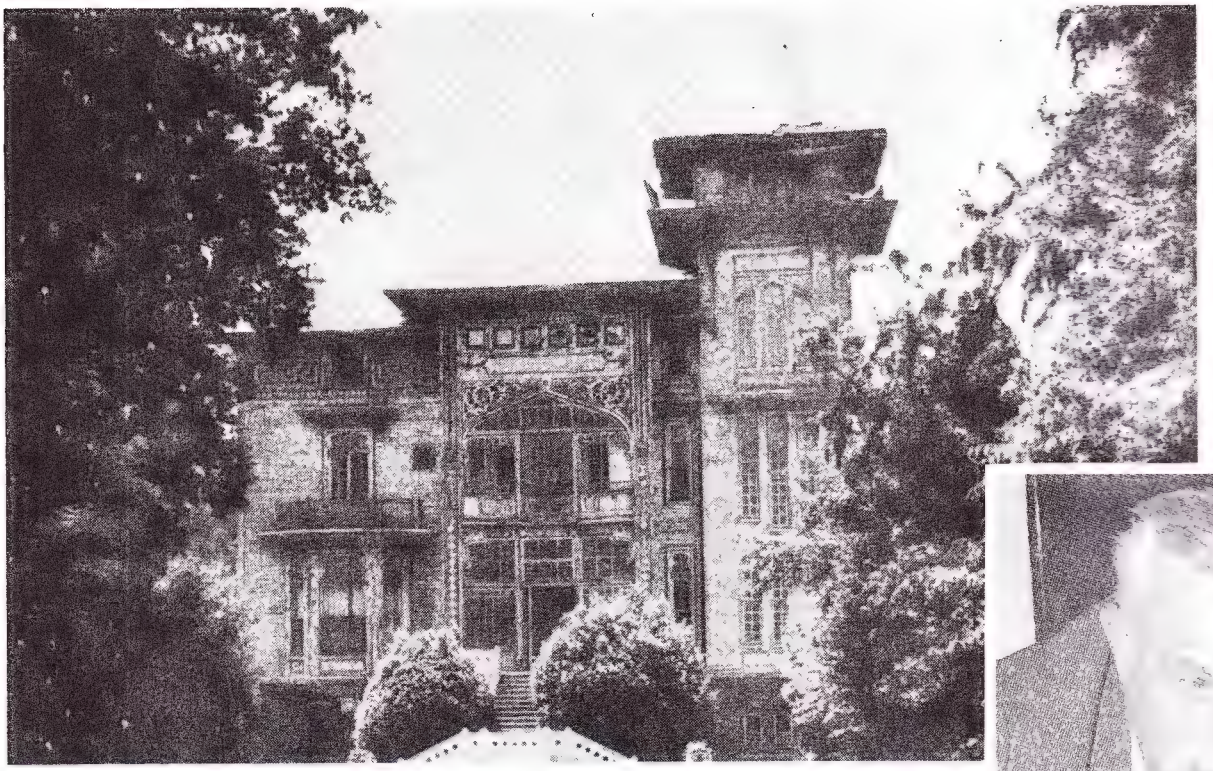

Tarihi İpar Köşkü'nün satışını yasal kılan Adli Tıp Raporu'nu düzenleyen 5 doktor hakkında dava açılmasıyla olay yeni bir boyut kazandı. Ali İpar, raporun arkasında Kastelli'nin olduğunu ileri sürerken, Prof. Ayhan Songar, "mesleğimizin icabını yaptık" diyor

Erzade Erem / NOKTA

Prof. Ayhan Songar'ın 3 yıla kadar hapsi isteniyor

ADALET / KASTELLİ—İPAR ÇEKİŞMESİ

Prof. Ayhan Songar yargıç önünde

Annesine ait köşkün hileli yollarla Cevher Özden tarafından ucuza kapatıldığını ileri süren Ali İpar'la Özden arasındaki kavga kızıştı. Satışı yasal kılan raporu veren Adli Tıp uzmanı Prof. Ayhan Songar ve 4 doktor hakkında "görevi kötüye kullanmak" suçundan dava açılırken, İpar, Kastelli'yi "korkaklık", Kastelli de İpar'ı "hırsızlık"la suçluyor.

"Banker Kastelli niçin susuyor? Türkiye reklam şampiyonu Kastelli acaba neden köşesinden fırlayıp dövüşe katılmıyor? Korkusundan olmasın?"

"Ali İpar'ı adam yerine koyup ona cevap vermek istemiyorum. Ben çıkacağım da onu reklam şampiyonu mu yapacağım? Demek reklam şampiyonluğunu benim elimden almak istiyor. Hah hah haaa!.."

Kahramanları arasında "Banker Kastelli" namıyla maruf Cevher Özden, ünlü işadamlarından Ali İpar ile Adli Tıp uzmanı, TRT Yönetim Kurulu üyesi ve Tercüman gazetesi yazarı Prof. Dr. Ayhan Songar'ın bulunduğu "İpar Köşkü olayı", açılan bir davayla yeni boyutlara ulaştı. Köşkü Cevher Özden'e satan Tevhide İpar'ın akli dengesi ile ilgili çelişkili raporlar düzenlediği ileri sürülen Ayhan Songar ile Adli Tıp uzmanı dört doktor hakkında, "görevi kötüye kullandıkları" iddiasıyla dava açıldı. Bu yeni gelişme nedeniyle **Nokta**'nın görüşlerine başvurduğu Ali İpar ve Cevher Özden, yukarıdaki sözlerle birbirlerini suçladılar ve böylece "İpar Köşkü olayı"nın ikinci perdesi açıldı...

Birinci perde. Annesi Tevhide İpar'a ait Çiftehavuzlar'daki milyarlık tarihi köşkün, Cevher Özden tarafından kanun dışı yollarla satın alındığını ileri süren Ali İpar, satışı iptal ettirebilmek için yıllardır uğraşıyordu. Ali İpar'ın iki temel iddiası vardı: "Yaşlılık nedeniyle akli dengesinin yerinde olmadığı için hacir kararı aldırdığım annemin bu durumu tapuda kayıtlı olmasına rağmen, Kadıköy Tapu Sicil Muhafızı'nca satışa göz yumulmuştur. Bu kanunsuzdur. Ayrıca annemin akli dengesi yerinde olmadığı halde Adli Tıp'tan 'akli dengesinin yerinde' olduğu yolunda rapor verilmiş, işlemler buna göre yasal sayılmıştır. Üstelik bu raporun aksini kanıtlayan, annemin akli dengesinin yerinde olmadığını bildiren raporlar olduğu halde... Hat-

ta bu raporlardan birini, sonradan aksi yönde rapor veren Prof. Ayhan Songar bizzat düzenlemişti."

Ali İpar, ilk iddiasını kanıtlama yolunda önemli adımlar atmış ve şikâyeti üzerine Kadıköy Tapu Sicil Muhafızı Haluk Seymen hakkında "görevi kötüye kullanmak" suçundan dava açılmıştı. Prof. Songar ve diğer doktorlar hakkındaki şikâyeti için ise, Fatih Savcılığı'nca takipsizlik kararı verilmişti. Ama Ali İpar boş durmayacak, bir yandan takipsizlik kararına itiraz ederken, diğer yandan da Cumhurbaşkanlığı'na başvurarak konuyla ilgilenilmesini isteyecekti.

Cumhurbaşkanlığı devrede. Ali İpar'ın gönderdiği dosyalar Cumhurbaşkanlığı hukukçularınca incelenmiş ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Hakim Tümgeneral Muzaffer Başkaynak tarafından Adalet Bakanlığı'na konuyla ilgili bir yazı yazılmıştı. Yazıda, Ceza Usul Yasası'ndaki "Kamu davası açılması için Adalet Bakanı'nın savcıya yazılı emirde bulunabileceği" hükmü hatırlatılıyordu.

Cumhurbaşkanlığı konunun yasal gerekleri açısından incelenmesi gereğini bu yazıyla ortaya koyarken, takipsizlik kararına itirazı inceleyen Eyüp 2. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı da, takipsizlik kararını "yasaya aykırı" bularak kaldırıyordu. Bunun üzerine Fatih Savcılığı'nca Prof. Songar, Prof. Adnan Ziyalar, Doç. Ertaç İlkay, Doç. Fevzi Samuk ve Dr. Kriton Dinçmen hakkında 3 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.

"**Baltalar elimizde, uzun ip belimizde.**" Ali İpar'ın Cumhurbaşkanlığı'na şikâyet ettiği bir başka konu da, Anıtlar Kurulu tarafından koruma kararının olmasına rağmen, köşkün bahçesindeki tarihi ağaçların Kastelli tarafından katledilmesiydi. Kastelli köşkü satın aldıktan sonra bahçede bulunan asırlık çam ağaçlarını dozerlerle söktürmüş, araziyi dümdüz ettikten sonra da üçer katlı, her biri 250 metrekarelik 8 adet blok yapmıştı. Düne kadar Kadıköylülerin gıptayla baktıkları yeşil korunun önemli bir bölümünün yerinde yeller esiyordu.

Cevher Özden her ne kadar, "Ağaçlara dokunmadık. Sadece çalı çırpıları temizledik. Bütün ağaçlar orda, korunuyor" diyorsa da, Cumhurbaşkanlığı'nın olayı ciddi bularak Kültür ve Turizm Bakanlığı'na "bilgi verilmesi" yolundaki yazısıyla bakanlık konuya el atmıştı. Bakanlığın emri üzerine İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü harita ve fotoğrafların da yer aldığı ayrıntılı bir rapor düzenlemekteydi.

"**Tencere dibin kara, seninki benden kara.**" Ali İpar, bu arada Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'ya da başvurmuş ve "Annemin akli dengesinin yerinde olduğuna dair Adli Tıp tarafından verilen nizamsız, çelişkiler dolu şaibeli raporun arkasına gizlenen sebebin Kastelli denen şahıs" olduğunu ileri sürmüştü. İpar, **Nokta**'ya yaptığı açıklamada da, "Gonglar çalıyor, raundlar bitiyor, ama Kastelli köşesinden çıkıp dövüşe katılmıyor" diyordu. İpar, olayın kilit adamının, köşkü hileli yollarla ucuza kapattığını ileri sürdüğü Cevher Özden olduğunu tekrarlıyordu. Cevher Özden de, kendisine bu iddiaları aktaran **Nokta** muhabirinin sorusunu yanıtlarken ateş püskürüyordu: "Olay kavgayla çözümlenecekse, yumruklaşalım, boks maçı yapalım. Ama yok, haklıysa yasalar orda, mahkeme orda, buyursun alsın hakkını. Ortada bir tek şey vardır, Ali İpar bütün ailenin servetini yıllar boyu yemiş. Bu parayı yiyemedi, hırsı o. Çalamadığı paranın peşinde koşuyor hâlâ. Bütün ailenin servetini yedi. Anası, 'Onun bana ölüsünü göstersin Allah' diyordu. Çünkü kardeşlerinin, anasının malına kastetmiş bir adamdır bu adam. Biz yasalar karşısında açık ve seçik ortadayız. Hodri meydan!"

Ali İpar olaydan Kastelli kadar Prof. Songar'ı da sorumlu tutuyordu. **Nokta**'yla daha önce yaptığı bir söyleşide Songar, İpar'ı kastederek, "İyi ki rüşvet aldı demeye kalkmıyor" demişti. İpar, buna karşılık, "Demiyorum, diyemiyorum, çünkü ispat edemiyorum" cevabını veriyordu. Prof. Songar da, bu sözler üzerine, "Benim için böyle bir iddiada bulunsa idi, kendisi için son derece talihsiz bir netice vereceğini bilirdi. Çünkü elbette asılsız bir iftira olacaktı. Ama hadise zaten bütünüyle iftiradır" diyordu. Songar **Nokta**'ya, hakkında açılan dava konusunda da şunları söylüyordu: "Ben mesleğimin icap ettirdiğini yaptım. Memnun oldum dava açılmasına, aydınlansın da artık bu hikâye bitsin..."

Taraflar birbirlerini bu şekilde suçlaya dursun, olaya açıklık getirecek "rapor davası"nın görülmesine 22 Mayıs 1987 günü Fatih 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlanacak. Köşkün satış işlemini yasal kılan Adli Tıp Raporu'nun geçerlilik derecesi ise, yargılama sonunda belli olacak.

Mehmet YALÇIN

Erik Molberg Hansen / NOKTA

Ali İpar: "Songar için rüşvet aldı diyemiyorum, çünkü ispat edemiyorum."

Kastelli, Ali İpar'ı "Ailesinin servetini çalmakla" suçluyor

Emre Ulaş / NOKTA

POLİSE İÇKİ YASAĞI

IV. Murat Erzincan'da

Erzincan'da görev yapan polislerin mesai saatleri sonrasında içkili lokantalarda içki içmeleri ve yemek yemeleri yasaklandı.

Erzincan Emniyet Müdürlüğü emrinde çalışan polislerin çoğu şimdi önemli bir sorunu çözmek için kafa patlatıyor, Emniyet Müdürü Bahadır Onat'ın içki yasağı konusundaki genelgesinin boşluğuna sığınmak için çözüm arıyorlar.

Erzincan Emniyet Müdürü'nün 10.3.1987 gün ve Şb. Per. Ata. İşr.B.-708 sayılı genelgesinde, ''polislerin mesai sonrasında izinli ve raporlu olmaları halinde bile içkili yerlerde içki içmeleri, yemek yemeleri'' yasaklanıyordu. Ama bir açık nokta bırakılmıştı. ''Zorunlu hallerde önceden haber verilerek izin'' alınacaktı. Genelgeye göre ''misafirlerini ağırlayacak ya da özel günlerde içkili bir lokantaya gidecek polisler amirlerinden izin almak zorunda''ydı.

Polislerden A.D. ''IV. Murat, İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut devrinde yeniden canlandı galiba. 3-5 oy için polisin ezildiği yetmiyormuş gibi şimdi de bu çağdışı uygulamaya başladılar'' diyordu. Bir başka polis, A.Y. ise ''Ben içki içmem, içkiyi de savunmam ancak bu uygulamayı insan olarak kabul etmem mümkün değil'' diyerek görev arkadaşlarına omuz veriyordu. Polis memuru S.A. için içmek ''günün yorgunluğunu atmak''tı ve Emniyet Müdürü Onat bunu da ''engellemişti.''

Halbuki bir Emniyet Müdürlüğü yetkilisine göre ise durum ne bir engelleme ne de bir IV. Murat yasağı idi. Kararın gerekçesi aslında ''polisleri korumak'' idi. Yetkili şöyle diyordu: ''Polis memurlarının aldıkları disiplin cezalarının yüzde 90'ının alkolden kaynaklandığını tespit ettik. Umuma açık yerlerde mensuplarımızın içmelerini engelleyerek aslında onları korumak istiyoruz.'' Ama Erzincan'da polislere göz diken çoktu. Örneğin bir komiser şunları söyleyebiliyordu: ''Bu yasak sonrasında içki içmek isteyen polislerin gizliliğe başvurması sonucu bazı art niyetli yurttaşlarca suiistimal edilmesinden korkuyoruz. Şimdiden bazı polislerin geceleri kıyıda köşede, yasadışı hareketleri bilinen birtakım gruplarla içki içtiklerini duyuyoruz.''

Polislerin peşindekiler sadece ''yasadışı gruplar'' değildi tabii. Bir de ''restorantçılar'' vardı ki onların meydan okuması dayanılır gibi değildi. Pınar Restorant sahibi Cemal Kılıçer ''Bu yasak karşısında çok şaşırdık, birçok polis müşterimiz bize selam bile vermez oldu. Hepsi korkuyor. Hoş zaten onlardan pek bir şey kazanmıyorduk, gene de bu içki yasağı ile kaybımız oldu. Ama lokantamıza gelecek yürekli polislere hizmet edeceğiz. Çünkü bize herhangi bir tebligat yapılmadı.'' Şimdi Erzincan polisi ne yapacaktı? İki arada bir derede kalmıştı. Ya ''korkak polis'' damgasını yiyecekti ya da ''sarhoş''...

Hakkı DEVECİ

Bir yılda... bir semt!

STFA KOZYATAĞI KONUTLARI

STFA KOZYATAĞI

Bir yılda... bir semt!

Geçen yıl bugünlerde Kadıköy Kozyatağı Korusu'nun yanından geçenler, Ankara asfaltının hareketli trafiğine çok yakın, sakin bir doğa parçasıyla komşu boş bir arazi görüyorlardı. Henüz bir yıl dolmadan, aynı alanda çam korusuyla uyumlu modern yapılardan oluşan STFA Kozyatağı Konutları yükseliyor.

Bir yıl gibi çok kısa bir zamanda yükselen konutlarda, altı aya kalmadan yeni bir yaşam başlayacak.

STFA Kozyatağı Konutları'nda birer daire satın alan aileler, okullar açıldığı gün, bu sevinci çocuklarıyla yeni yuvalarında paylaşacaklar.

STFA Kozyatağı Konutları'nda bir daire edinmek akılcı olduğu kadar hızlı sonuç veren bir yatırımdır.

Önümüzdeki sonbaharda, çocuklarınızı okula yeni evinizden uğurlamak için çok geç kalmış sayılmazsınız.

Güvencelidir

Ağır inşaat sektöründe 1932'den bu yana 54 yıllık **tecrübe**, dünyaca onaylanmış **kalite** ve çağdaş **teknolojik üstünlük** demek olan STFA, inşaatlarını (taahhütlerini) çoğu kez ilan ettiği tarihten önce teslim eder.

Akılcıdır

Kozyatağı, İstanbul'un hızla gelişen, seçkin bir semtidir. STFA Kozyatağı Konutları bu semtte, çağdaş şehircilik anlayışının gerektirdiği tüm olanaklara ve avantajlara sahip olarak, doğal güzellikler ve kolay ulaşım imkanlarıyla, bir çam koruluğunun içinde inşa edilmiştir. STFA Kozyatağı Konutları'nın Kadıköy'e, 1. ve 2. Boğaz Köprülerine olan yakınlığı 10 dakikadır. 2. Boğaz Köprüsü çevre yolunu Ankara Asfaltı ile birleştiren yonca yaprağına da 500 m. mesafededir.

İyi bir yatırımdır

STFA Kozyatağı Konutları'nda bir daire, bir yılda yaklaşık % 100 değer kazanmıştır.

Özellikleri

- Arsaların toplam yüzölçümu :23.572 m²
- Toplam yeşil saha :16.680 m²
- Toplam inşaat sahası :72.449 m²
- Ticari alan :4.572 m²
- Konut sayısı :440
- Konut tipi :150 m²

STFA Kozyatağı Konutları'nda **son bölüm daireler ve işyerleri satışa sunuldu.**

KONUTLARI

Tamamlanan bloklardan bir dairenin içinden bazı [illegible] Kelebek Mobilya tarafından [illegible]

Konutlar, işyerleri ve çevre düzenleme

STFA Kozyatağı Konutları, 24 dönumluk bir alanda ve bir çam koruluğu içinde inşa edilmiştir. Yerleşimi oluşturan **8 blokta, 440 daire ve 25 dükkan** (50 m² 200 m²) bulunmaktadır. Çevre düzenlemesi, çocuk oyun alanları, spor sahaları gerçekleştirilmektedir.

Kozyatağı Konutları'nın yatırımcı ve yapımcı kuruluşları

- Yatırımcı Grup: **STFA Yapı Yatırımları Sanayi ve Ticaret AŞ**
- Genel Muteahhit: **STFA İnşaat AŞ**
- Proje: **Temel Mühendislik AŞ**
- Proje Müşaviri: **Dr. Y. Muh. Mimar Hayati Tabanlıoğlu**
- Kayar Kalıp Proje ve Muşavirliği **STFA-Mèlyèpterv Consulting Engineering/Macaristan**
- Kayar Kalıp İmalatı: **Sedef Gemi Endustrisi AŞ**
- Doşeme kalıpları İmalat ve Muşavirliği: **S.G.B. International Ltd./İngiltere**

Proje

Konutların projeleri, rahat, ferah, zevkli ve modern bir yerleşimin tüm özelliklerini taşımaktadır.

150 m².....: 1 salon, 4 yatak odası

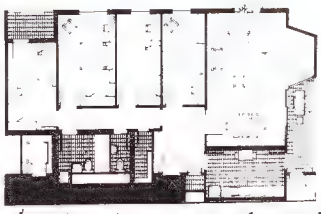

Teknolojik üstünlük

STFA Kozyatağı Konutları çağımızın en gelişmiş teknolojisi ile inşa edilmiştir. Bu teknoloji demirin ve çimentonun, en ideal oranlarda, **Kayar Kalıp ve Masa Kalıp Sistemleri** içerisinde kaynaşmasıdır. Mèlyèpterv firması know-how'ı ile uygulanan ve ilkesi hız ve sağlamlık olan Kayar Kalıp Sistemi ile bir günde bir kat inşa edilmiştir.

Fiyatlar ve ödeme koşulları

Peşin fiyat: 47.300.000 TL
Vadeli: % 35 peşin, 12 ay vade
Sozleşme fiyatları sabittir.
Satış tarihinden sonra doğabilecek maliyet farkları, konut alanlardan talep edilmez.

Kullanılan yapı malzemeleri

- Vitrifiye :**Serel**
- Armatürler :**ECA**
- Pencere doğramaları :**Çuhadaroğlu**
- Asansörler :**Kone (Finlandiya)-Tekimal**
- Halı (duvardan duvara) :**Yünsa**
- Mutfak dolapları :**Kelebek Mobilya**
- Cam :**Isıcam (Paşabahçe)-M.Akalın**
- Seramik :**Toprak Seramik**

Başvuru

STFA Kozyatağı Konutları Satış Burosu
Üsküdar Caddesi Kozyatağı-İstanbul
Tel: 359 29 65 Direkt 359 86 04 Santral

STFA YAPI YATIRIMLARI AŞ

Sezai Türkeş Feyzi Akkaya Grup Merkezi, Altunizade İstanbul
Tel: 339 43 00 Telex: 29465 STFA TR. Faksimile: 339 59 39

Letra

MÜZİK / ŞARKI SÖZLERİNE SANSÜR

"Giyin de gir koynuma..."

Sinema video ve müzik eserlerinin denetlenmesi için çıkarılan yönetmelikle birlikte sadece yabancı değil yerli birçok şarkı ve türkünün de yasaklanması tehlikesi başgösterdi.

Şu ünlü "Odam kireçtir benim soyunda gir koynuma terim ilaçtır benim" türküsü artık her an yasaklanabilir. Hatta geçenlerde Evren'in önünde bile çalınan -ne densizlik Yarabbi- "Ben sana dolanayım oy oy Eminem nedir bu güzellikler" türküsü de aynı akibete uğrayabilir. Hele hele "Nerelerine süreyim kaytan bıyıklarımı" türküsü ve açık saçıklığıyla ünlü daha nice nice Karadeniz türküsü, bu arada Karacaoğlan'ın şiirleri, hepsi hepsi yasaklanabilir. Hem de hükümetin izlediği doğum kontrolü ve nüfus planlaması politikasına uymadıkları gerekçesiyle.

Tabii bir de "milli kültürümüze uymadığı" gerekçesiyle yasaklanabilecek olanlar var. Örneğin Avukat Özdemir Arkan'a göre: "Sadece piyasadaki değil, TRT'de çalınan tüm rock ve caz parçaları yasaklanabilir, hatta kilise müziğinden etkilenen Wagner de."

Müzikten anlayan memur aranıyor. Son günlerde gerek müzik piyasasının kalesi diye bilinen İMÇ'de (İstanbul Manifaturacılar Çarşısı) gerekse şarkı sözü yazarı ve kasetçiler arasında başlayan tedirginliğin kaynağı geçtiğimiz yılın sonlarına doğru çıkartılan "Gösterilmesine ve İcrasına İzin Verilmeyecek Video ve Müzik Eserleri hakkındaki Yönetmelik"ti. Bu yönetmelik aynı yıl çıkan Sinema ve Video Müzik Eserleri Kanunu'nun uygulanması için çıkarılmış, ancak çeşitli bakanlıklardan birer temsilcinin katılacağı Denetleme Kurulu oluşması da bu yılın ocak ayını bulmuştu. Hatta müzikten anlayan memur bulmak zor olduğu için Denetleme Kurulu'ndan Dışişleri Bakanlığı ve Emniyet Müdürlüğü temsilcileri çıkartılmış ve Kurul şubattan itibaren Milli Güvenlik Kurulu temsilcisi, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcileri ile yeniden oluşturulmuştu. İşte böylesi bir bileşimden oluşan Denetleme Kurulu piyasaya ilk müdahalesini Can Yücel'in "Sesini Kaybeden Şiir" kasetini yasaklayarak yapmış ve hemen ardından dengeyi sağlamak için olsa gerek Hanefi Ünver'in arabesk kasetini de yasaklamıştı. Can Yücel'in şiirleri için gerekçe gösterilmemişti ama Hanefi Ünver'in Gurbet Yağmuru adlı şarkısında geçen "Çalışkan milleti nüfus batırmaz" sözleri kurul tarafından 'aile planlaması ve doğum kontrolüne karşı çıkıyor' şeklinde yorumlanmıştı.

Ya tangolar? Böyle bir yorum karşısında da piyasayı da sanatçıları da bir telaş almıştı. İstanbul Manifaturacılar Çarşısı'nda işler neredeyse durmuş ve "bekle gör" psikolojisi yerleşmişti. Örneğin Orhan Gencebay "Bu denetleme biraz garip şimdi yıllardır söylenen Fehmi Ege'nin tangosu "Benim için en saadet ölüm" yasaklanacak mı? Bence tanıma bir açıklık getirilmeli diyordu.

Orhan Gencebay'ın açıklık istediği tanımlama aynen şöyleydi: "Gösterilmesine ve İcrasına İzin verilmeyecek Video ve Müzik Eserleri:

Madde 9— Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü milli egemenlik, cumhuriyet, milli güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak, genel sağlık açısından suç ve suça teşvik unsurunu ihtiva eden, dış siyasete aykırı milli kültür, örf ve âdetlerimize uygun olmayan film video ve müzik eserlerinin gösterilmesi ve icrasına izin verilemez. "Denetleme Kurulu'nun Can Yücel'in kaseti hakkında aldığı karar için Bölge İdare Mahkemesine başvuran Avukat Özdemir Arkan kaygılarını şöyle dile getiriyordu: "Eserlerin milli kültüre uygun olup olmadığı hangi ölçülere göre belirlenecektir? Yabancı bazı eserlerin milli kültürümüze uymadığı kesindir. Peki İspanyol Flamencolarını, Portekiz Fadolarını, New Orleans cazını, Arjantin tangolarını artık dinleyeme-

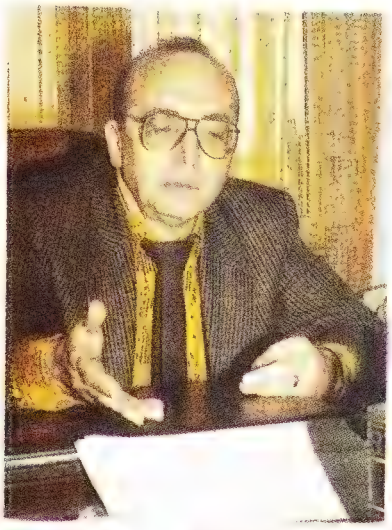

Can Yücel ve Avukatı Ö. Arkan "Milli kültüre uygunluğun ölçüleri neler?" diye soruyorlar

Umit Kırdı / NOKTA

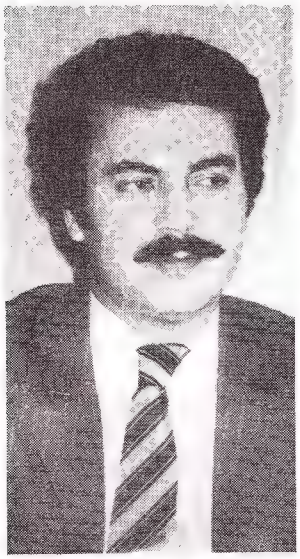

Orhan Gencebay denetimin ölçülerini "biraz garip" buluyor

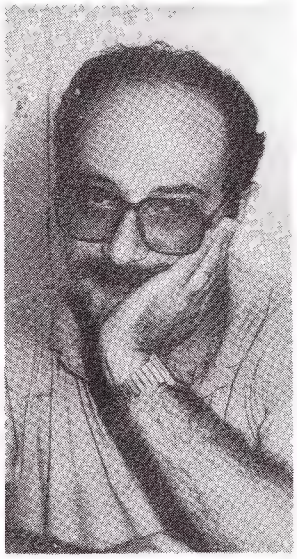

Melih Kibar bütün ülkenin TRT'ye dönmesinden korkuyor

A. Özdemiroğlu: "Her şeye rağmen şükretmek lazım"

Yıldırım Gürses'e göre kurul üyeleri de denetlenmeli

yecek miyiz?"

The Wall'un sözleri. Üstelik bu yasa bir başka külfet ve neredeyse bir imkânsızlık daha getiriyordu; yabancı parçaların Türkçeye çevrilmesi şartı. Müzik Yapımcıları Derneği Başkanı Yaşar Kekeva" Bu bizim için çok zor çünkü prodüktör

Erzade Ertem / NOKTA

Kekeva uygulamadan endişeli

bile bilmiyor sözlerin anlamını" diyerek işin altından nasıl kalkılacağını anlamadığını söylüyordu. Sözlerin tercüme edilmesinden sonra -eğer başarılabilirse-ortalığın çok karışacağı belliydi. Örneğin 1982'de piyasaya sürüldükten sonra tüm dünyada liste başı olan ve geçtiğimiz ay da sinemalarda filmi gösterilen Pink Floyd'un "The Wall" adlı parçasının "Eğitime ihtiyacımız yok Düşüncelerimizin denetlenmesine de Öğretmenler çocukları rahat bırakın" ve benzeri sözleri nedeniyle eğitim düzenine saldırdığı gibi bir gerekçeyle... derhal yasaklanması gündeme gelebilirdi.

Tahrik olma derecesi. Besteci ve Yapımcı Atilla Özdemiroğlu ise ünlü TRT denetiminin tüm Türkiye'ye yayılacağı kaygısını taşıyordu. TRT Denetim Kurulu'nun müzik sözlerini denetlemesinin giderek müziğin türüne, estetiğine ve üslubuna karışmaya kadar vardığını söyleyen Özdemiroğlu şöyle devam ediyordu."Bu tutum ülkemizde gelişebilecek alaturka, folklor, hafif müziği engelledi. Amorf müzikler yapılmaya zorlandı. Ama belki de İran'da 8 yıldır müzik yapılmadığını düşünürsek kendi ülkemizi şanslı kabul etmek zorunda kalacağım. Her şeye rağmen şükretmek gerekli..." Besteci Yapımcı Melih Kibar da TRT'de Selçuk Başar'ın sözlerindeki öykü kelimesine konan sansürü örnek göstererek "TRT gibi olacaksa o zaman kötü" diyordu.Yıldırım Gürses'de "Denetleme Kurulu üyelerinin de denetlenmesi gerektiğini" belirtiyordu.

Sanatçılar "TRT"deki filmlerde öpüşme sahnelerini makaslayan görevlinin "tahrik olma derecesi" nasıl bir ölçüt oluyorsa bakanlık temsilcisinin de bir klasik müzik parçasındaki hayal gücü ve onun muzır olup olmadığı belirleyici olmasından korkuyordu.

Seral ÖZZEYBEK

Yeni yasa ünlü The Wall albümü ve filmini de tehdit ediyor

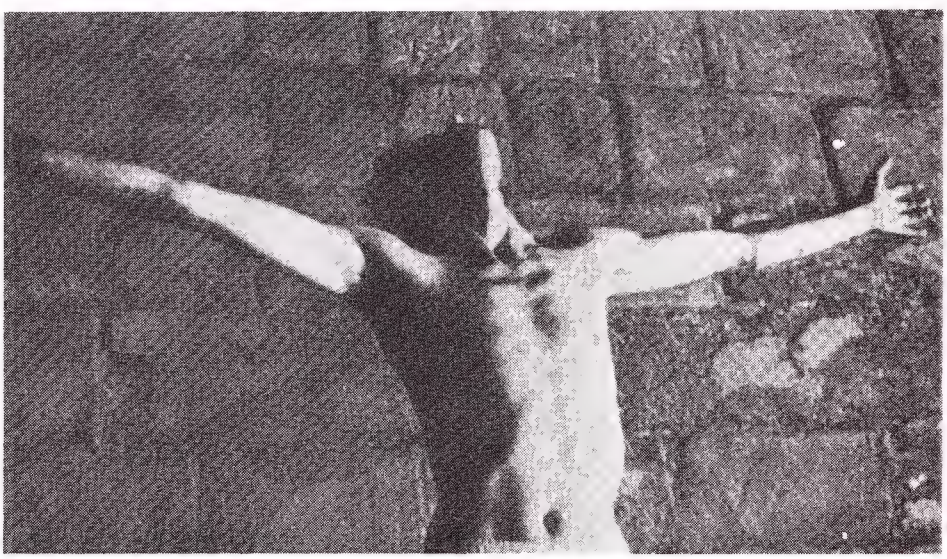

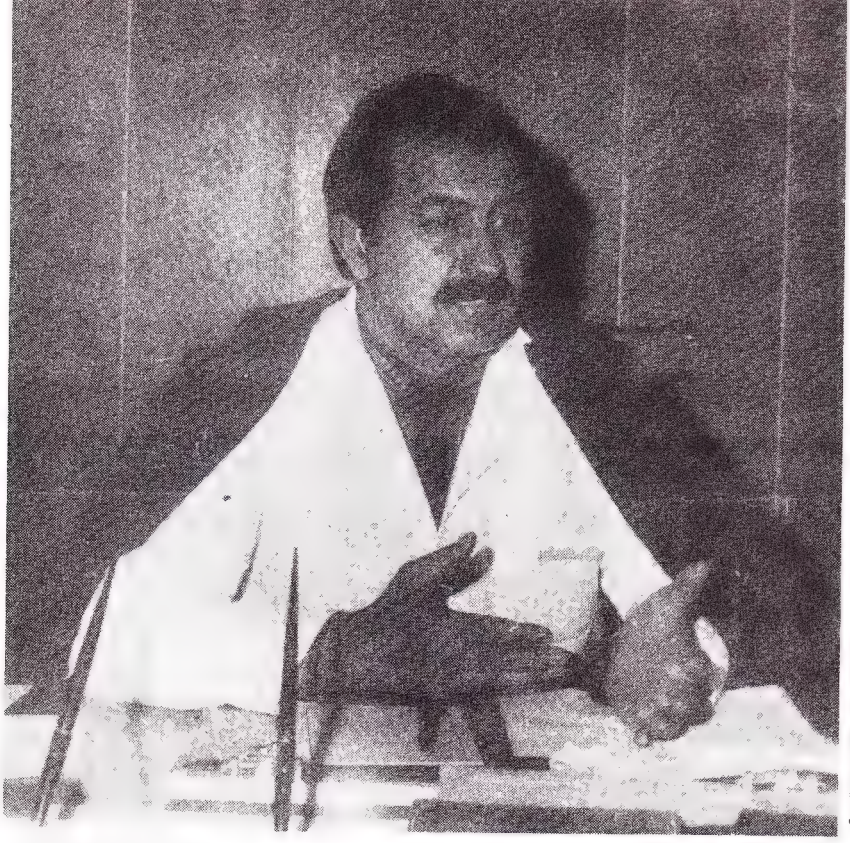

Fotoğraf/ Özgür KOLUKISA

Hastane teftiş raporunda suçlanan Dr. Çağlar, hakkındaki iddiaları "fitne fücurlar"ın marifeti sayıyor

ÇORUM / BİR BAŞHEKİM ÖYKÜSÜ

"Doktorun ahmağı politikacı olur"

Çorum Devlet Hastanesi'nin müfettişlerden ve hastalardan yılmayan cesur ve kararlı bir başhekimi var. "Halka hizmet hakka hizmettir" diyor ve vuruyor neşteri olmayan apandisiti almak için.

"Herkes milletvekili olabilir ama her milletvekili doktor, operatör, cerrah olamaz." Bu veciz cümleyi söyleyen Çorum Devlet Hastanesi Başhekimi emekli Binbaşı Dr. Mehmet Çağlar kendisinden şikâyetçi olanlara verip veriştiriyordu: "Şimdi birtakım haksızlıkların üzerine giderseniz her türlü fitne işin içine girer. Milletvekili olacağım için yatırım yaptığımı iddia ediyorlar. Benim ne işim var politikayla, doktorun ahmağı politikaya girer."

Mehmet Çağlar, 1984'te askeri doktorluktan istifa ettikten sonra, bir rivayete göre çok yakın arkadaşı Samsun Devlet Hastanesi Başhekiminin, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. Mehmet Aydın'ın kayınbiraderi olması nedeniyle Çorum'da başhekim olmuştu. İşte "fitnecilerin" huzuru da o zamandan beri kaçmıştı. Hakkında şikâyet üstüne şikâyet. Dedikodu üstüne dedikodu. Hastaneye müfettiş göndermeler, daha neler neler...

Halbuki bu emekli binbaşı başhekimin 1984 yılında Çorum'a ayak bastığında gördüğü manzara-i umumiye şöyleydi: "Efendiler, hastaneyi hırsızlar işgal etmişti. Şeker çuvallarını çalıyorlardı, soyuyorlardı hastaneyi. Kan bankasının sorumlu hemşiresi görev saatinde kâğıt oynuyordu... Hemşireler saat 21.00'lerden sonra hastaneye taksiyle geliyorlardı... Bazı adamlar lojmanlara çıkıp Gönül'ü arıyorum diyebiliyordu... Doktorlar 8.00'de gelmesi gerekirken 8.15'te geliyorlardı..."

"Ya genelev ya hastane!" Aslında Dr. Mehmet Çağlar hastaneyi sil baştan ele almış ve işe önce askeri bir alışkanlıktan olsa gerek duvarları yıkatmakla, hem de itfaiye arabalarına yıkatmakla başlamıştı. Ama bazı "fitne fücurlar" çıkıp hastanenin tepeden tırnağa yıkanması karşısında şöyle bir tevatür uydurmuşlardı: "Hastanenin karşısındaki genelevin patronu başhekime demiş ki, 'ya sen hastaneyi kapat ya ben genelevi. Burada ikimizden biri fazla.' Bunun üzerine başhekim de çareyi hastaneyi yıkatmakta bulmuş. Neden mi? Güya, 'hastaneye gusül abdesti aldırmak' için."

Hadi bunlar tevatürdü, ama Dr. Çağlar'ın her günü ameliyat günü olarak ilan etmesi ve apandisit ameliyatına meraklı olması raporlarla belgelenmişti. Hastaneye gelen her hastaya "yarın gel apandisitini alalım" diyen Dr. Çağlar tam dört tane fire vermişti. Çünkü bunların karnını yarıp baktığında apandisitlerin daha önce başka bir meraklı doktor tarafından alındığını görmüş ve "neden geç kaldım" diyerek sinir krizleri geçirmişti. **Nokta** muhabiri bu dört ameliyatın raporlarını bulmuştu. Ayrıca hastaneye müfettiş de gelmişti. 5 Temmuz 1986 tarihli müfettiş raporunda şu satırlar göze çarpıyordu: "Genel cerrah olarak ameliyathane usul ve esaslarına uymayarak her gün ameliyat yaptığı... Hemşerisi olan Osmancıklılara ayrıcalık tanıdığı, hastane müdürü ve başhemşireyi pasifize ederek bu kişilerin yetki ve görevlerini hastabakıcı olarak çalışan Zeki Şimşek, Mustafa Tayman, Nuri Batkın ile ebe Fatma Aslan'a verdiği..."

Hastanenin 150 personelinin çoğunluğunun en fazla ağırına giden ise, gene müfettiş raporlarına göre başhekimin "hastaneyi devlet memurluğu ile ilgisi bulunmayan şahıslarla günün belli belirsiz saatlerinde dolaşarak bu kişilerin yanında personeli azarlayarak bağırıp çağırarak hakaret etmesi" idi. Üstelik Dr. Çağlar bu ziyaretçileri aynı zamanda peygamberin sözüyle de yüreklendiriyordu. Kapılardan birinin üstüne şunları yazdırmıştı: "Bir hastayı ziyaret eden kimse ziyaretten dönünceye kadar cennet

İKİNCİ SAYI ÇIKTI!

“Yahya Kemal’e Yeni Bakışlar: Cemal Süreya, Ece Ayhan, Ahmet Oktay, Ekrem Işın; Bülent Ecevit’ten 1986-87 Şiirleri, İlhan Berk, Haldun Taner, Vüs’at O. Bener, Halit Refiğ, Alain Tanner, Ergin İnan, Tan Oral, Kızılderili Kültürü, Feyerbend: Toplum, Bilime Karşı Nasıl Korunmalı? Roethke, Conan Doyle, Artaud, Bob Dylan”

DÖNEMLİ DY YAYINCILIK

Aylık Dergi ● Boyutları:23x27,5cm ● Kapak:130 gr kuşe, İç Sayfalar:48 Sayfası 90 gr kuşe, 66 sayfası 90 gr 1.hamur ● Renk:64 sayfa ● Fiyatı: 1500TL
12 Sayı Abone: 12.000TL

Abonelere Armağan

1

FOTOBİYOGRAFİLER
Kendi alanlarında yol açanların fotoğraflarla hayat hikayesi. 96 sayfa. Abonelere her ay ücretsiz.

2

MODERN DÜNYA EDEBİYATI ANTOLOJİSİ
Enis Batur hazırladı. Abone olan herkese ücretsiz. 800 Sayfa

Derginin içindeki Abone formunu doldurup gönderin veya Gergedan Abone Servisi: Atakan Sokak 14, Mecidiyeköy İstanbul, Tel:172 22 00 ile temas edin.

GERGEDAN

YERYÜZÜ KÜLTÜRÜ DERGİSİ

"İbadet de gizli, kabahat de"

Çorum Devlet Hastanesi Başhekimi Dr. Mehmet Çağlar, **Nokta***'nın, hakkındaki iddialara ilişkin sorularını yanıtladı:*

Nokta: Hakkınızda bazı iddialar var. Bunlardan biri personel üzerinde baskı uyguladığınız...

Çağlar: Ben bu vaziyette iki savunma aldım. Bunlardan bir tanesi, benim kafamda şapka vardı, gece hastaneye gelmiştim. Tam önümde bir taksi durdu. 55 plakalı mavi bir Renault. İçinden bir hemşire indi. Baktım bizim hemşire. Hatta saat gece 9'a 5 vardı. Lojmana doğru koştu. O beni görmedi. Ben daha sonra, yani 9.30 gibi,koroner bakıma indim. Baktım ki biraz önce taksiden inen o hemşire üzerine beyaz önlüğünü giymiş, orada duruyor. Kızım sen nerdeydin dedim, "Buradaydım" dedi. Kaçtan beri diye sorduğumda ise, saat 6'dan beri burdayım cevabını verdi. Ben kendisini taksiden inerken gördüğümü söylediğimde inkâr etti. Hatta rastladığı şapkalı şahsın ben olduğumu söyledim. Ben böyle konuşunca yüzü kızardı. Yani ben bu hemşirenin savunmasını aldım. Şimdi işin aslı şu. Bu hemşirenin arkadaşlık yaptığı kişi bir müteahhit. Ancak bu müteahhit başka birisiyle evli. Yani bizim kızı kandırmış. Bu hemşirenin adı Filiz Yakut. Çok da güzel, terbiyeli bir kız. Yazık değil mi? Bir gün bu müteahhidin eşi beni aradı, "Aman doktor yuvamız yıkılıyor, bir çare bulun." Eee şimdi ben hem bir yuvanın yıkılmasını hem de bu temiz kızımızı kurtarmak zorundayım. İşte meselenin aslı budur. Eskiden bu tür şeylere müsamaha gösterilmiş. Şimdi biz ne yaptık, ibadet de gizli, kabahat de dedik, ve özel bazı durumların hastaneye yansıması için tedbirler aldık.

Nokta: 13 aylık başhekimlik döneminizde iki kez teftişe uğradınız. Bu söylenenler yalan ise, müfettişlerin gelmesini neye bağlıyorsunuz?

Çağlar: Şimdi buraya sürekli müfettiş gelir. Müfettiş gelince de zannediyorlar ki bu müfettişler bana geldi. Bir tanesi geldi, Dr. Mehmet Topakoğlu için geldi. Bir çocuğun ayağından araba geçmişti. Bu arkadaşımız ameliyatı geciktirmiş. Şimdi mahkemesi devam ediyor.

Nokta: Bundan önce gelen müfettişin hazırladığı raporda bizzat siz suçlanıyorsunuz, oysa benim için gelmedi diyorsunuz?

Çağlar: O rapor doğrudur. Ama bir de halkı dinleyin. Bakın halk ne diyor. Beni şimdi günde 20 kişi şikâyet ediyor. Gerek telefonla, gerek dilekçe ile, gerekse bizzat giderek. Beni şimdi halk şikâyet etmiyor, servisimizdeki personel şikâyet ediyor. Şimdi bu şikâyetler üzerine gelen müfettiş buraya taraflı geldi. Ben sağcıların adamıydım, buraya sağcıları yerleştirecektim, bu adam Aleviymiş, bu adam faşistmiş... Ben tarafsız bir adamım. Ben asker kökenli bir doktorum. Niye taraf tutayım.

Nokta: O rapora göre sizin de savunma vermeniz gerekiyordu. Verdiniz mi?

Çağlar: Müsaade ederseniz o konuyu açıklamak istemiyorum.

Nokta: Müfettişin bu raporu üzerine tayininizin çıktığı, ancak daha sonra durdurulduğu iddiaları var.

Çağlar: Öyle bir şey olmadı. Olursa bunu kendime zul addederim. Müfettişler burada 18 gün kaldı. Burada bu iddialara inanmıyordu, oraya gitti kanaatini değiştirdi. Neymiş ben Alevilere yemek vermiyormuşum Ramazan'da. Ben Alevi, Sünni bilmem. Herkes Allah'ın kuludur. Benden bir savunma aldılar, ayet asmışım, yazı yazdırmışım diye. Vali, müftüyü getirtmiş inceletmeye. Bu tür yazılara alışmamışlar. Bunların 5 parmaklarında 5 kara hazır. Hırsızlar var, hastanede şeker çuvallarını çalıyorlar, soyuyorlar hastaneyi. Bunlara ben niye karışmayım kardeşim yav! Şuraya bir Atatürk büstü koymuşlar, bu Atatürk'e layık mı? Ben yazı yazdırdım, "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuştur","Türk, öğün, çalış, güven- Kemal Atatürk" diye. Bunları atölyelerimize astırttım. Şimdi beni eleştiriyorlar, bu adam Atatürk'le yatıyor, Atatürk'le kalkıyor, diye. Mesela bir hemşire size benim için sarkıntılık yaptı diyebilir. Yalan! Ben yanımda şahitim olmadan kimseye bir şey yapmam. Biliyorsunuz meyveli ağacı taşlarlar.

Tuhaf bir hastane; sağlık hizmetleri aksasa da, mescit unutulmuyor

Özgür KOLUKISA / NOKTA

yolundadır." Evet hal böyleyken münafıklar Dr. Çağlar'ın hakkındaki müfettiş raporlarının dikkate alınacağı zamana değin doktorun kendi cennetinde yaşadığını iddia edebilirdi. Ama onlar, ah evet onlar; "fitneydi", "fesattı", "dar kafalıydı", "meyvalı ağacı taşlayanlardı", "Allah da onların cezasını elbet bir gün verecekti".

Grafik çizen, yazı dizen ve
basım olanaklarını masanıza getiren sistem:

Macintosh-Apple LaserWriter Masa Üstü Yayıncılık Sistemi!

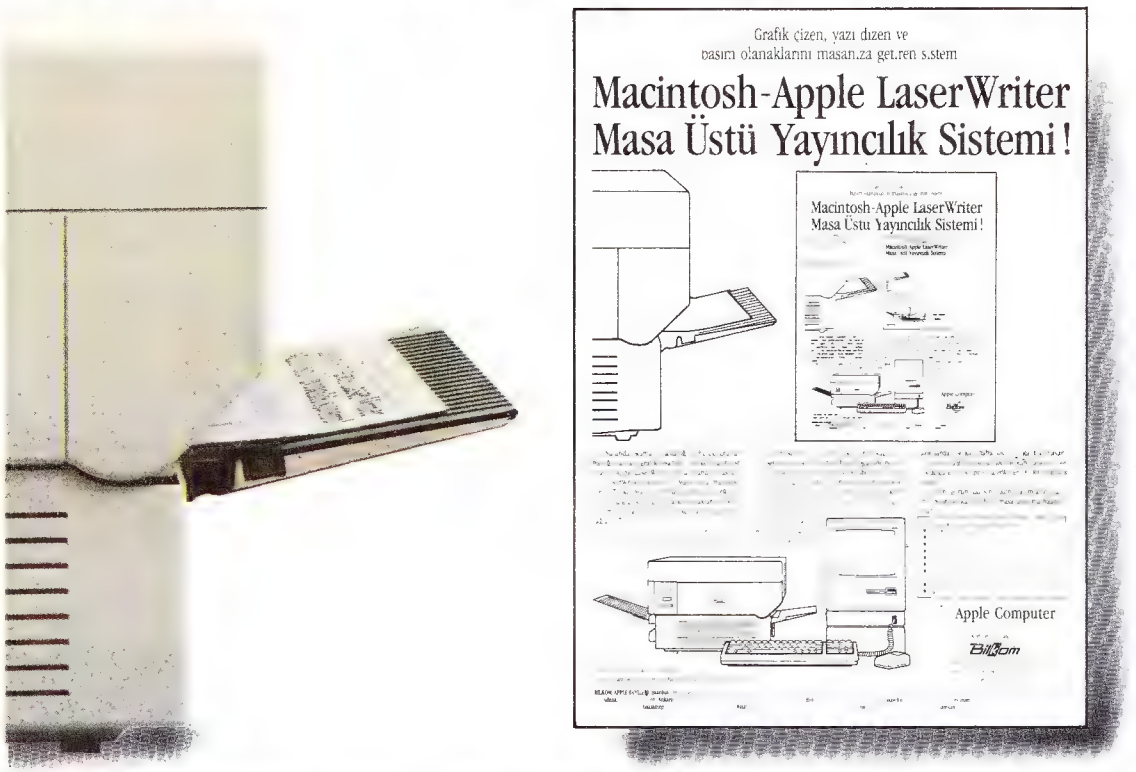

YARATIM/FCB

Şu anda okumaya başladığınız bu duyurunun başlığı, yazıları, grafik tasarımı... Türkçe Macintosh Plus ve Apple LaserWriter ile hazırlandı... basıldı!

LaserWriter, Apple'ın "Masa üstü matbaasıdır"... Türkçe Macintosh Plus ile Apple LaserWriter her türlü grafik, dizgi ve baskı olanaklarını tek bir sistemle masanıza getirir. Türkçe yayım yapmanızı sağlar. (*)

Macintosh Plus ve Apple LaserWriter (bilgi yayımcı) ile, işiniz ne olursa olsun, yazılarınızı, raporlarınızı, broşürlerinizi... dizer, pikaj yapar, kâğıda ya da asetata, en özenli biçimde basıp çoğaltabilirsiniz.

Dilerseniz Times, Helvetica, Symbol, ITC Avant Garde Gothic gibi... tam 11 karakterden birini seçebilir ya da birlikte kullanarak sınırsız sayıda karaktere sahip olabilir... italik, bold, alt çizgili, konturlu, gölgeli yazılar yazabilirsiniz.

Apple LaserWriter, yazı ve grafikleri sıradan Laser yazıcılardan 4 kat daha ince ve kaliteli basar.

Çünkü, diğer yazıcılardaki inç kare başına 22.500 noktacığa karşılık Apple LaserWriter 90.000 noktacık kullanır.

Gelin, görün, tanışın, yazın, yayımlayın, yazışın... Sizin de kaliteli bir "masa üstü matbaanız" olsun.

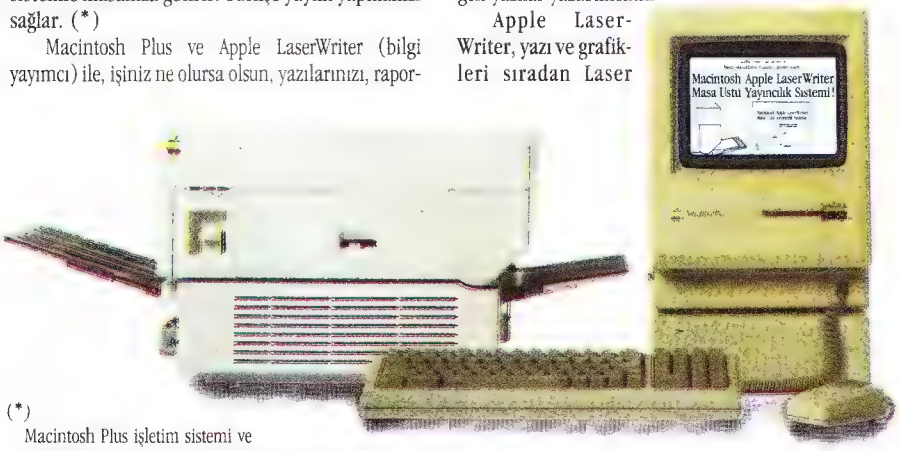

Apple LaserWriter'ı farklı kılan teknik üstünlükler

- MC 68000 mikroişlemci (12 MHZ)
- 512 kilobyte - 1 megabyte ROM
- 1 1/2 megabyte RAM
- AppleTalk Connector ve RS 232C birimleri
- Dakikada 8 kopyalık hız
- Postskript dili ile programlanabilme özelliği
- Aynı anda 31 tane Türkçe Macintosh Plus'ın bilgi yayımcılığını yapabilme
- Değişik birçok "PC" ile bağlantı olanağı
- Diablo 630 emulasyonu

Apple Computer

Türkiye Genel Dağıtıcısı:

BilKom

Bilgisayar ve Özel Eğitim Hizmetleri A.Ş.
Abdi İpekçi Cad. Gün Ap. 16/3 Nişantaşı, İstanbul
Tel: 146 20 70 (3 hat)

(*) Macintosh Plus işletim sistemi ve Apple LaserWriter, Infinite Ltd. tarafından Türkçeleştirilmiştir.

BİLKOM/APPLE BAYİLERİ: İstanbul: Elma Bilgisayar Sistemleri Ltd., Tel. 512 61 70, Bimat, Tel: 148 26 44; Bilgitaş A.Ş. Tel. 172 80 82 - 172 79 62 512 53 70. Datasoft. Tel. 167 42 07, Altuğ Ltd. Tel. 161 2 + 49; Om Teknik. Tel. 150 72 60. **Adana:** Omnı, Tel. 30 996 **Ankara:** Yesa Elektronik. Tel. 31 26 85 - 31 71 22; Tekdil, Tel: 26 30 11 **Bolu** (Düzce): Erhan Ozar, Tel: 27 59 **Eskişehir:** Doruk A.Ş. Te.. 41 010 **Erzurum:** Inter İnşaat ve San. A.Ş. Tel: 13 929-12 074 **Gaziantep:** Ayma Ltd. Şti., Tel. 32 488-12 955 **Hatay** (Iskenderun): Lotus Muhendislik, Tel. 12 740 19 313 **İzmir:** Boytaş, Tel. 21 98 12 - 21 48 54 **Samsun:** Yapıdata. Tel. 14 246 - 19 108

Hürriyet

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

dünyayı yaşayın...

Devlet Baba'nın
4 milyon "üvey"!
Aynur Aydan, Ağca'yı evinde
sakladı.
Türk-İş, 20 adım

Planlasak da mı kalkınsak?...

Uluslararası Para Fonu tarafından "bürokratik engeller çıkarmak" ile suçlanan DPT'nin, parçalanarak çeşitli kuruluşlara bağlanması düşünülüyor.

"Ekonomik kararlarla ilgili bürokrasi çok ağır işlemektedir. 83 B 0101130 Bitümlü Şist Etüd Arama Projesi için dört ay içinde on yedi ayrı merciden imza alınması gerekmiştir. Kamu yatırımları vizeye bağlanmıştır. Vize işlemleri çok uzamakta, kimi yatırımlar için de çeşitli nedenlerle vize verilmemektedir. Özel sektör yatırımları için vize durumu yoksa da, bu yatırımlara teşvik tedbirlerinin uygulanıp uygulanmayacağının belirlenmesi de çok uzun bir zaman almaktadır."

Kısa adı IMF olan Uluslararası Para Fonu tarafından geçtiğimiz ocak ayı sonlarında Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na gönderilen "özel rapor"da, bu görüşlere yer veriliyor ve Devlet Planlama Teşkilatı, "bürokratik engel çıkarmak"la suçlanıyordu. Kaldı ki, IMF'nin yakınması, bu konudaki ilk yakınma değildi. Daha önce de Dünya Bankası, Uluslararası Kalkınma Birliği, Avrupa Yatırım Bankası gibi kuruluşlar da Türkiye'de yoğun bir ekonomi bürokrasisi olduğunu öne sürmüşler ve Devlet Planlama Teşkilatı'nı "kararları çok ağırdan alarak bürokrasiyi artırma" yönünde eleştirmişlerdi.

Planlamaya gerek var mı?

DPT'ye dışarıdan yöneltilen bu eleştirilerin yanı sıra, içeriden de yükleniliyor ve özel sektör, Planlama Teşkilatı'nı "yanlış bir teşvik politikası uygulamak"la suçlarken, Karayolları, Devlet Su İşleri gibi yatırımcı kamu kuruluşları da, bir yatırım vizesinin üç-dört ayda alınabilmesinden şikâyet ediyorlardı.

Kurulduğu 60'lı yıllarda "plan mı, pilav mı" gibi oldukça arabesk tartışmalara konu olan Devlet Planlama Teşkilatı, bu kez de ekonomide bürokrasiyi artırmakla suçlanmaya başlayınca, kendisine bir alternatif aranması gündeme geliyor, bu arada Devlet Planlama Teşkilatı'na gerek olup olmadığı sorusu, son günlerde sıkça sorulur oluyordu.

"Liberal ekonomiyi benimsemiş ve bunu uygulayan bir ülkede, Planlama Teşkilatı'na gerek olup olmadığı" da tartışılmaya başlanınca, Devlet Planlama Teşkilatı'na yeni bir çehre kazandırmak için kollar sıvanıyordu.

Yapılan ilk çalışmalarda, DPT'nin sadece Teşvik ve Uygulama Dairesi'nin bırakılması, geri kalan İktisadi Planlama ve Sosyal Planlama Dairelerinin ise "ilga" edilmeleri öneriliyordu. DPT-Hazine ve Başbakanlık uzmanlarının yürüttükleri çalışmada, DPT'nin Kalkınmada Öncelikli Yöreler Başkanlığı'nın, doğrudan doğruya Başbakanlığa bağlı bir birim olması, Yabancı Sermaye Dairesi'nin ise, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na ilhak ettirilmesi de kararlaştırılıyordu. Ücretler ve Gelirler Daire Başkanlığı ile Para-

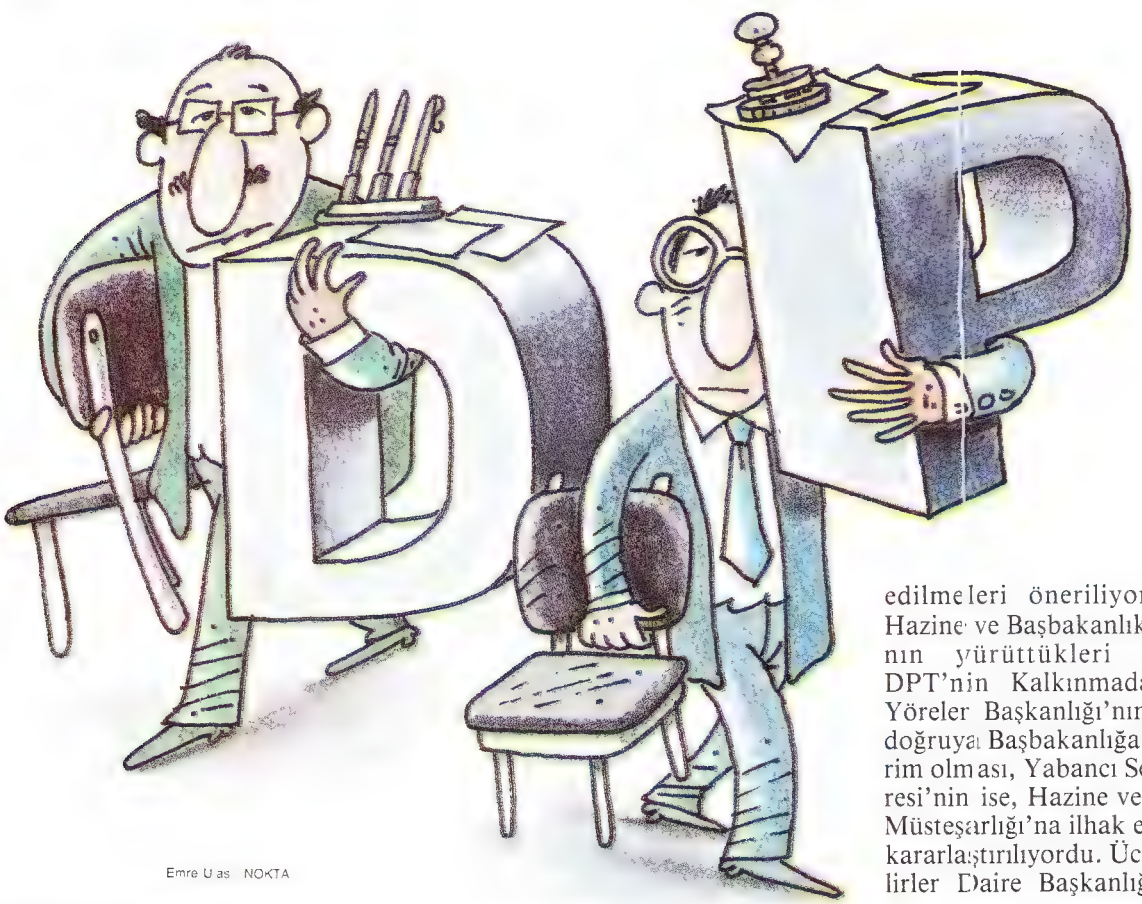

Emre Uras NOKTA

Ağa-m Afan / NOKTA

Tamam mı, devam mı? DPT'nin kaderi Kaya Erdem'in elinde.

Kredi Koordinasyon Kurulu ise "uygun bir yer bulununcaya kadar," Başbakanlığa bağlı birimler olarak kalacaklardı.

Bir ihtimal daha var... Devlet Planlama Teşkilatı'na oldukça ağır bir estetik ameliyat yapan, bu arada kolunu bacağını da gövdeden ayıran öneri raporu, Başbakan Özal Amerika'da olduğundan yardımcısı Kaya Erdem'in önüne getiriliyor ve görüşlerine sunuluyordu.

Raporu inceleyen Erdem, böyle bir düzenlemenin bazı karışıklıklara yol açacağını belirtiyor ve yeni bir çalışma yapılmasını istiyordu. Belirtildiğine göre, doğacak karışıklıkların başında, Devlet Planlama Teşkilatı'nda, ortadan kaldırılacak birimlerde görev yapanların durumlarının ne olacağı yer alıyordu. Raporu düzenleyenlere göre bu iş kolaydı. Çünkü bu dairelerde çalışanların büyük bir bölümü sözleşmeli elemanlardı ve sözleşme süreleri sona erdiğinde kendileriyle yeni bir sözleşme yapılmayarak, iş halledilirdi. Memurlar ise, Başbakanlığa bağlı çeşitli birimlere "serpiştirilebilirler"di. Mesala geçtiğimiz yıllarda, TRT'de programcı olarak çalışan birçok eleman, Yozgat Orman İdaresi emrine veya çeşitli ilçelerdeki mal müdürlükleri emrine verilmişlerdi. Aynı yola yine gidilebilirdi, maksat, "planlama kurtulsun"du.

Ne var ki, Erdem bu "ferahfeza" görüşe katılmıyor ve bir başka alternatif çalışma yapılmasını istiyordu. Geçtiğimiz günlerde bu konuda hazırlanan ikinci rapor, "ilk münasip fırsatta" Başbakan Özal'ın görüşlerine sunulmak üzere hazır bekletiliyordu.

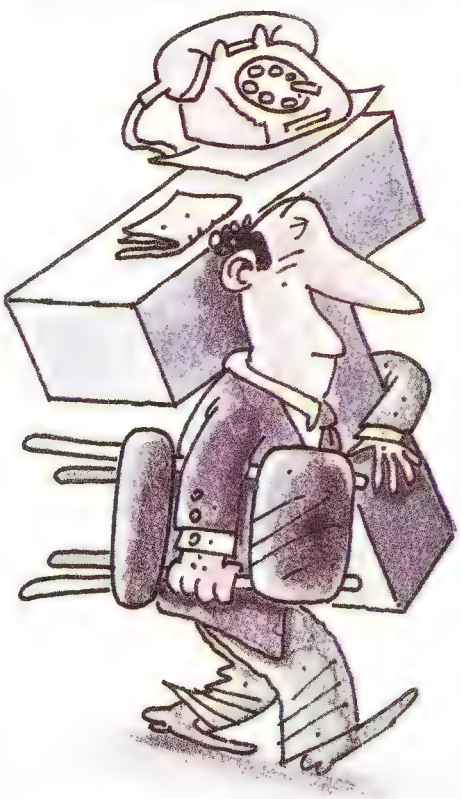

Bu raporda, "kamu sektörü için emredici, özel sektör için de yol gösterici" yıllık kalkınma planlarının, bundan böyle yeni bir birim tarafından yapılması öneriliyordu. Buna göre, Devlet Planlama Teşkilatı'nın İktisadi ve Sosyal Planlama Bölümleri, Devlet İstatistik Enstitüsü ile birleştirilecek, "Planlama ve İstatistik Genel Müdürlüğü" olarak adlandırılacak bu kuruluş, "müreffeh bir Türkiye" için kalkınma planları yapacaktı.

Planlama ile İstatistik bu şekilde halvet olurlarken, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın Dış Ticareti ayrılacak, Planlamanın Yabancı Sermaye Dairesi ile birleşerek ayrı bir bölüm olacaktı. Hazine'nin ise, eskiden olduğu gibi yine Maliye Bakanlığı'na bağlanması düşünülüyordu. Devlet Planlama Teşkilatı da, yine bir müsteşar başkanlığında, özel yatırımların teşvik ve özendirilmesi ile uğraşacaktı. Raporda, "bu değişikliklerden sonra, ekonomi bürokrasisi azalacak ve Planlama Teşkilatı da karar verici değil, ekonomik kararları süratle uygulayıcı bir kimliğe bürünecektir" deniliyordu.

"Münasiptir." DPT'nin yeni kılığının ne olacağı Başbakan Özal tarafından belirlenecekti ve şimdilik beklemeye geçilmişti. Ancak, bu yeni modelin pek beğenildiği de ekonomi çevrelerinde sıkça konuşuluyor ve kabul edileceğine kesin gözüyle bakılıyordu. Hatta, Devlet İstatistik Enstitüsü'nde birçok daire başkanlığının boş tutulduğuna dikkat çekilerek, bu daire başkanlıklarına, DPT'den aktarılacak birimlerde görev yapan yüksek dereceli elemanların getirileceği öne sürülüyordu. Gerçekten de, DİE'de Ekonomik İstatistikler Daire Başkanlığı, Sosyal İstatistikler Daire Başkanlığı gibi birimlerde birçok daire başkanlığı boş olmasına rağmen, buralara herhangi bir atama yapılmıyordu.

1963'te, "Türkiye'nin kalkınmasını planlı-programlı yürütmek amacıyla" kurulan Devlet Planlama Teşkilatı, "plan mı, pilav mı" mücadelesini kazandıktan sonra, bu kez de "tamam mı, devam mı" tartışmasına konu oluyordu. ●

Sabah Niçin Çok Satılıyor?

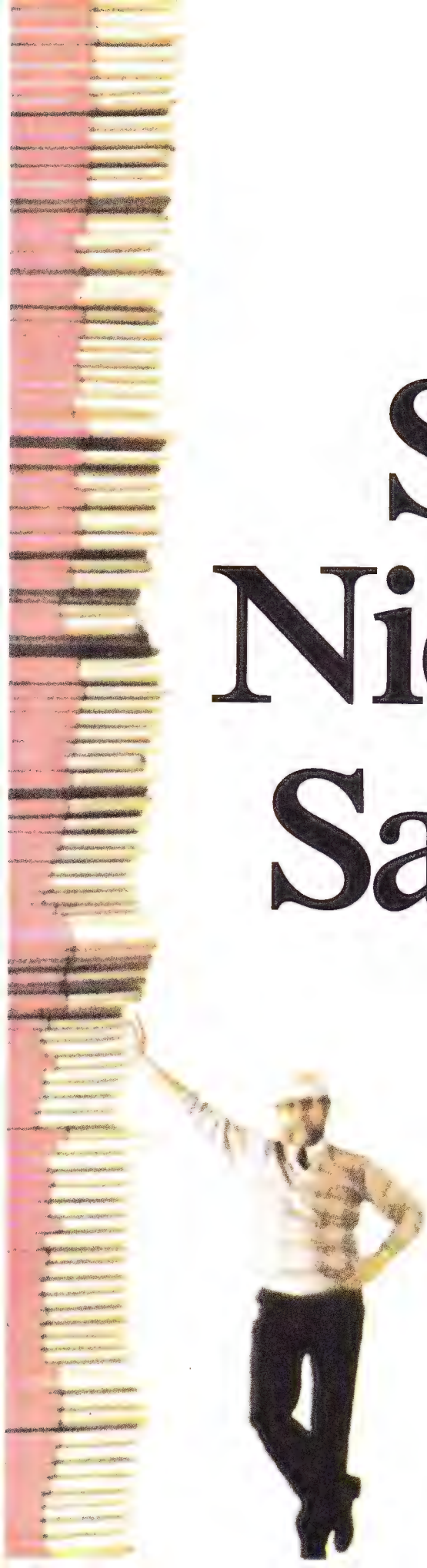

Eğer Sabah okuyorsanız bunu sizden iyi kimse bilemez. Çünkü yüzbinlerce kişi, sizin gibi - özel haberleri, tutarlı ekonomisi, ses getiren politikası, renkli magazini, keyifli ekleri ve modern teknolojinin ürünü temiz baskısı ile - farklı olduğu için Sabah okuyor.

Eğer siz okumuyorsanız hemen bir Sabah alın "**Sabah Farkı**"nı görün. Yüzbinlerin niçin Sabah okuduğuna kendiniz karar verin.

SABAH

"Herkes okumalı"

BİR YUMUŞAMA

Kükreyen fare, uyuyan aslana karşı

Gereğinden fazla abartılan bir Türk-Yunan savaşı beklentisi geçtiğimiz hafta yavaş yavaş yerini bu kez de abartılı bir iyimserliğe bıraktı... ABD yönetiminin araya girmesiyle her iki ülke de petrol araştırmalarını şimdilik kendi karasularında sürdürmeyi kabullenirken, diplomatik görüşmeler de beklenmedik şekilde yeniden başladı. Bu arada kimin hangi ödünleri verdiği de merak uyandırıyor... İktidar çevreleri Başbakan Özal'ın Londra'da selis İngilizcesiyle yaptığı basın görüşmelerinin savaş ihtimalini önlediği şeklinde yorumlar yaptılar.

Papandreu gaflet uykusunda

BİR MÜCADELE

Erdemir gök bakır

Türk-İş'in hükümet tarafından engellenen yürüyüşünün ardından yankılar ve gelişmeler sürüyor. Konfederasyon yöneticileri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı

HAFTANIN İNCİSİ

"1988 seçimlerinde, 'Daha yapacaklarımız bitmedi' deyince millet bize bir beş sene daha verecek."

Turgut Özal

BİR PORTRE

Turan Güneş

Hocanın ölümünün beşinci yıldönümü... Saint-Michel'de sakal koyveren, Kandıralı Mustafa ile karşılıklı klarnet çalan, Ayşe'yi tatile gönderen Prof. Güneş hem bir hukuk otoritesi hem de başarılı bir dışişleri bakanıydı.

1922'de doğmuş, Galatasaray'ı ve Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş, Sorbonne'da doktora yapmış, Demokrat Parti'den milletvekili olarak siyasete atılmıştı. 1955'te ünlü "ispat hakkı" meselesinden dolayı Hürriyet Partisi'ni kurup daha sonra CHP'ye geçenler arasındaydı. Kurucu Meclis üyeliği, başbakan yardımcılığı da yapmıştı.

"Ecevit olayı"nın yaratıcılarından ve sonradan Ecevit'in çevresinden uzaklaşanlardan da biriydi aynı zamanda... Yorgun yüreği 12 Eylül sıkıntısına iki yıl kadar dayanabildi. Güneş'in ölümü, Türkiye'de bir devrin bittiğinin, başka bir devrin başladığının da simgesiydi sanki.

BASINDAN YORUMLAR

Abartma ağabey...

Bizde de artık karşılama törenleri "Halklaşma süreci"ne uygun görüntülerin profillerini yansıtarak yapılıyor.

İsteyen bunu laubali bir keşmekeş olarak da görebilir; bize özgü kurbanlı, nağralı, alaturka bir demokratikleşme olarak da...

Çocukluğumun resmi karşılama törenleriyle ulusal bayramları, halktan kopuk, çağdaşlık taklidine özenilmiş, yapay bir vitrin mankenliğindeydi.

Yaşlılığımın karşılama törenleri ise toplumsal kimliğimizin özünü yansıtan arabesk bir curcuna içinde...

Hangisi daha çağdaşlık iddiasına uygundu acaba?

Yapay ve ciddi olanı mı, kendi gerçek halk görüntüsünü yansıtan curcuna gibi olanı mı?

Bilemiyorum.

Toprak Seramik işçilerinin Bozüyük yürüyüşünde polis göstericileri video banta aldı

önünde saatlerce hesap verirken, Ereğli Demir-Çelik işçileri de sendika seçme özgürlüğü yolunda mücadelelerini sürdürüyorlar. Sekiz yıldır serbest toplu pazarlık yapılamayan bu dev işletmede 5 binin üzerinde işçi sorunlarının çözümünü bekliyor. Bu arada Petrol-İş'e bağlı 9 bin işçi de 57 işyerinde grevde.

KISA... KISA...

• **Cumhurbaşkanı Evren, Fas'a** gitti.

• **Irak'ta bölücü çeteler** tarafından kaçırılmış olan mühendisimiz Atilla Çelikel özgürlüğüne kavuştuktan sonra, bu kez de ayrı şantiyede görevli ustabaşı Ali Selvi kaçırıldı.

• **İslam Bankası Guvernörler** Toplantısı İstanbul'da yapıldı.

Yaşlılar çoğunlukla eski üslubu beğenir ve özlerler.

Ben ise yapaylığın bittiği yerde başladığına inanırım demokrasiyle halklaşmanın...

Görüntüsü azıcık çöl bedevilerinin çadırlı pazarına benzese de...

Bu sadece bir bakış ve biraz da sosyolojik bir değerlendirme sorunu...

Şurası kesin ki, eğer "gelişme" önce "yapaylık"tan kurtulmaysa, toplumlar hiçbir zaman geriye gitmezler.

Yapaylıktan kurtulma çok estetik görünmese bile...

Çetin Altan, 31 Mart, Güneş

Fellini haltetmiş

Başbakan Özal'ın yurda dönüşünü görüntüleyen filmi pazar günü öğleden sonra televizyondan izlerken çarpıldım; soluğum kesildi; güleyim mi, ağlayayım mı?

İtalyan sinemasının Visconti, Fellini, de Sica, Taviani gibi yönetmenleri bu yolda yaya kalır. Özal'ın "Yurda Dönüş" filmi bir başyapıttır. (...)

Kırmızı halı yürüyüşü sürüyor. Sağda dizi dizi ANAP'lılar. Kocaman adamların ellerine 23 Nisan Çocuk Bayramı'na katılan ilkokul öğrencileri gibi kâğıttan küçük Türk bayrakları vermişler. Göbekli, pos bıyıklı, saçlı sakallı adamlar, il başkanları, yönetimin kodamanları, kâğıt bayrakları sallıyorlar. (...)

Özal hep konuşacak değil ya!.. Başbakan sustuğunda televizyon spikeri konuşmaya çabalıyor; ama karşılama törenine bir heybet vermek çabasıyla sesini cenaze töreni tınlamasına göre ayarlamış, TV spikeri "huşu" içinde bir şeyler söylemeye çalışırken, hoparlör bastırıyor. (...)

Kırmızı halı yürüyüşü uzadı; en sonunda ANAP otobüsü önünde kurban kesildi; bıçak hayvanın boynundayken, kameraman "zoom" yaptı; kurbanın kanı Özal'ların alınlarına sürüldü; otobüse binildi, ama konvoy yürüyemiyor; televizyon ekranına bir halk oyuncusu girdi, külahlı, şalvarlı, sıçrıyor otobüsün tam önünde, polisler şaşkın...

Sinema yazıyla anlatılamaz; sinemanın dili ayrıdır. Kaçırdınızsa bu filmi görmenizi dilerim. Televizyon bir iyilik yapsa, "Yurda Dönüş" filmini bir daha gösterse hizmet olur.

İlhan Selçuk, 31 Mart, Cumhuriyet

BİR FOTOĞRAF

Başbakan Özal, 56 günlük hasretten sonra muhteşem bir karşılama töreniyle yurda döndü... Ünlü develerin affedilip kesilmediği törende kortej Esenboğa'dan başbakanlık konutuna beş saatte ulaşabildi. Bu arada Efraim Kişon'un ünlü "Başbakan'ı Kim Öptü?" sorusu bir şekilde yanıtlanmış oldu. Başbakan'ı bir tek "manevi evladı" Naim Süleymanoğlu'nun öpmeyi başarabildiği öğrenildi. Öte yandan Özal'ın pazar akşamı Ankara tava, salata, cacık ve meyve yediği bildiriliyor...

Adem Altan / NOKTA

FLORAN 2R
Hemen Korur! Sonra Korur!
FLORÜRLÜ DİŞ MACUNU

Suçlu ve güçlü

Anneler bilir, çocuklarda diş çürümelerinin suçlusu çoğunlukla tatlı yiyeceklerdir.

Çocuğunu, tatlı yedikten sonra dişlerini fırçalaması gerektiğine de ancak annesi inandırabilir.

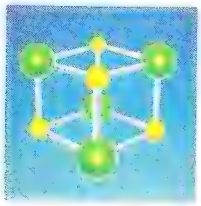

Annelerin güvenebilecekleri diş macunu, iki florüre sahip Floran 2R'dir.

Dişler Floran 2R ile fırçalandığında birinci florürü Sodyum Florür diş minelerini sertleştirir.
HEMEN KORUR!

İkinci florür Sodyum Monoflorofosfat ise uzun süreli etkisiyle dişlerin çürümesini önler.
SONRA KORUR!

Onların dişlerini koruyun.

MISIR / SEÇİMLERE DOĞRU

Demokrasi meydanında din pazarı

Ülkede 6 Nisan'da yapılacak olan parlamento seçimlerinin arifesinde, siyasi ortam kızışmış durumda. Seçime hazırlıksız yakalanan siyasi partiler, milletvekili pazarlığında geri kalmamak için kesenin ağzını açarken, radikal İslamcılar muhalefetin en güçlü kesimini oluşturuyorlar

Radikal İslamcılar Mısırlı liberalleri ciddi biçimde

Kahire'nin büyük caddeleri, sabahın ilk ışıklarıyla beraber, büyük bir insan seline şahit oluyordu. Her kesimden, her tipten binlerce insan, kentteki büyük binaların duvar diplerinde yerlerini almış bulunan çocuk dilencilere, ayakkabı boyacılarına, su satıcılarına pek ilişmeden işlerini yürütmeye çalışıyorlardı. Ama ezan seslerinin duyulmasından birkaç dakika önce, bu mahşeri kalabalık birden kayboluyor, sokaklar belirgin bir sessizliğe terk olunuyordu. Başta, beyaz sarıklı, sakallı ve uzun pastel renkli elbiseli gençler olmak üzere, birçok insan, çoğu zaman siyasi konuların tartışıldığı ve siyasi vaazlarla dolu teyp kasetlerinin satıldığı camilerin avlularında toplanıyorlardı. Özellikle İran İslam Devrimi'nden sonra, ülkede çığ gibi büyüyen radikal İslamcı hareketler, 6 Nisan'da yapılacak seçimler arifesinde, her zamankinden daha güçlü görünüyorlardı.

Mübarek, aniden seçimlere giderek, partileri hazırlıksız yakalamasını bildi

Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek, geçtiğimiz aybaşında, parlamentoyu feshederek seçimlere gitme kararı verdiğinde, amacı İslamcı güçleri mümkün olduğu kadar hazırlıksız yakalamaktı. Devlet başkanı bunun için oldukça akıllı bir strateji izlemişti. Önce parlamentoyu fesih kararını referanduma sunuyor ve yüzde 89 oranında kabul oyu alıyordu. Gittikçe güçlenen ve seslerini parlamentoda da daha iyi duyurmak isteyen İslamcıların, bu fesih olayına karşı çıkmaları beklenemezdi. İlk kararını böylece resmileştiren Mübarek, kısa bir süre sonra ikinci kararını açıklıyordu: Derhal seçimlere gidilecekti. İktidar partisinin dışındaki bütün siyasi partiler ve örgütler hazırlıksız yakalanmışlardı. Seçim için yeterli mühlet talepleri ise geri çevriliyor ve böylece Mısır, ancak Üçüncü Dünya ülkelerinde görülebilir türden "ilginç" bir seçim öncesi dönemi yaşıyordu.

Seçim propagandasında keçi katliamı. Partilerin doğru dürüst planları, programları ve de adaylarının olmaması ortalığı tam bir kaosa döndürmüştü. Halkın tanıdığı, kuvvetli adayları kadrolarına dahil etmek isteyen bazı siyasi partiler, kesenin ağzını açıyorlar; "milletvekili pazarları" kuruluyor, daha önceki meclislerin milletvekilleri karaborsaya düşüyordu. Partilerin, kı-

tehdit ediyor

Süveyş Kanalı gelirinde meydana gelen azalma ile daha da kötüleşmişti. Dış borçlar ise sürekli artıyordu. Ünlü Kahire'nin durumu bile acınacak haldeydi. Kentteki evlerin yüzde yetmişi, son derece eski ve bakımsızdı. Çoğunda su tesisatı bile yoktu. Gene de, yüzbinlerce kişinin çöp ve idrar kokuları arasında eski Memlûk mezarlarında yaşadığı Kahire'de bu döküntü evlerde oturanlar "şanslı" sayılabilirdi.

Kahire, parasızlıktan her gün biraz daha harap oluyor

sa zamanda apar topar oluşturduğu seçim sloganları ise, son derece beylikti. "Oyunuz boynunuzun borcudur", "Oyunuzu hak edene verin" bunların arasında ilk göze çarpanlardı. Oy avcılığı için de her türlü yönteme başvuruluyordu. Milletvekili adayları halka, keçi eti ve pilav ziyafeti vermek için birbirleriyle adeta yarışa girmişlerdi. Ülkedeki, hayvanları koruma cemiyeti, ziyafetler yüzünden son günlerde tam 16 bin keçinin kesildiğini belirtiyor ve politikacıları, "bu kıyıma" son vererek, seçmenlere bir bardak çay vermekle yetinmelerini istiyordu.

Hazırlıksız yakalanan partiler, öte yandan, yüzde 8'lik barajı aşarak meclise girebilmek için birbirleriyle ittifak kurmanın koşullarını aramaya başlamışlardı. Örneğin, İşçi Partisi Başkanı İbrahim Şükrü, ülkenin en ünlü İslamcı güçlerinden olan "Müslüman Kardeşler"i yanına çekebilmek için, önce "sünnet sakalı" bırakmış, daha sonra da hacca gitmişti. İbrahim Şükrü, seçim konuşmalarında ise, Kuran ayetlerini dilinden düşürmüyordu. Ama Müslüman Kardeşler'i yanına çekmek isteyen sadece İşçi Partisi Başkanı değildi. Serbest Parti lideri Mustafa Kemal Murat, Şükrü'den daha ileri giderek, Müslüman Kardeşler in eski sloganı olan, "İslam, mushaf ve kılıçtır; Kuran anayasamızdır; Muhammet önderimizdir" şiarına sarılıyordu. Pazarlık iyice kızışınca bu kez İbrahim Şükrü, İslam ahlakını bir yana bırakarak, örgütün üst düzey yöneticilerini satın almayı deneyecekti.

İslamcıların gücünden çekinen iktidardaki Milli Demokratik Parti'ye de İslamcılığa soyunmaktan başka çare kalmamıştı. 2-3 bin kadar din adamı partiye alınıyor, dinci sloganlar her zamankinden daha fazla kullanılmaya başlanıyordu.

Enkazı kim devralacak? Seçim heyecanı, Mısır'ın ekonomik ve siyasi sorunlarını kısa bir süre için geri plana itmişti ama seçimi kazanan partiyi ağır bir yük bekliyordu. Zaten bozuk olan ekonomik durum, petrol gelirinin düşmesi, Kızıldeniz'deki gergin durum nedeniyle

Seçim hakkında, uluslararası gözlemcilerin yorumları birbirinden farklıydı. Kimilerine göre, zaman yetersizliği, seçimlere olan ilgiyi azaltacaktı. Kimilerine göre ise, bu seçim, diğerlerinden çok daha canlı olacaktı. Seçim sonucu hakkındaki tahminler ise hep aynı yöndeydi. Sandıktan İktidar partisi çıkacaktı.

Ama parlamentoda dengelerin değişeceğine aynı kesinlikte bakılıyordu. İktidar partisi kazanmasına kazanacaktı ama, ama birleşen sağ ve dinci partilerin etkisiyle, ülke, biraz daha sağa kayacak, hatta, şeriat güçleriyle devlet güçleri arasında uzak bir çatışmanın tohumlarının bugünden atılması hiç de şaşırtıcı olmayacaktı ●

"Hem ağlar hem ağlatırız"

İsrail askerlerinin günlük yaşamları içinde asker olduklarına inanmak çok güç. Tıpkı saldırdıkları zaman insan olduklarına inanmanın güç olduğu gibi

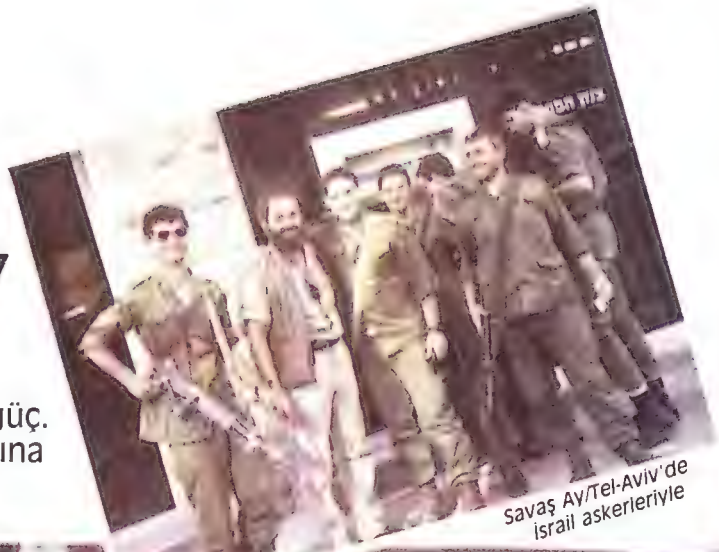

Savaş Ay/Tel-Aviv'de İsrail askerleriyle

Ortadoğu ve Afrika'daki Arap ülkelerini kapı komşusu yapan Savaş Ay ilk kez İsrail'e gitti ve izlenimlerini* Nokta*'ya anlattı.

"Üniforma benzeri ve yıpranmış giysilere meraklı ve hatta bere modasına da uymuş iki genç ve üzerinden dişilik akan kadını ağızlarının suları akarak iç çamaşırı satan bir mağazanın vitrinine bakarken görüp, sizin de ağzınızın suyu akabilir ve hatta belki de kendinizi tutamayıp laf bile atabilirsiniz. Ama kadınlar size doğru döndüğünde "sessizce kaybolmayı" tercih edebilirsiniz. Çünkü bu gıcıklayıcı kadınlar aslında İsrail'in o ünlü kadın askerlerinden ikisidir ve yanlarından hiç eksik etmedikleri silahlarının namlusu da gayri ihtiyari size dönmüştür."

Beyrut'u komşu kapısı yapan gazeteci Savaş Ay "yahu bu Beyrut'a bu kadar bomba yağdıran, çoluk çocuk yüzlerce insanın ölümüne neden olan, sürekli etrafına saldıran bu komşu nasıl bir komşudur, varıp bir de oraları görelim insanı nasıl bir insandır" diye yüreğine kurt düşürdüğünde İsrail askerleri karşısında böyle "yumuşayacağını" düşünmemişti.

Küçük Amerika Savaş Ay'ı önce havalimanında birbirinden güzel genç kızlar karşılıyor ve her biri sırayla 10-15 dakikalığına pasaport ve bagaj sorgulamaları yapıyordu. Pasaportu alıp giden genç kızın ardından bir başkası geliyor ve aynı sorular yineleniyordu: "Bagajınızı kendiniz mi topladınız?" "Kimse size paket verdi mi?" "İsrail'e neden niçin nasıl geliyorsunuz?" "Sizi çok sıktık ama her şey sizin güvenliğiniz için" sözlerinden sonra Tel-Aviv'e giren Savaş Ay'ın aklına hemen Türkiye'nin ünlü bir başbakanı ve Türkiye'yi küçük Ame-

Fotoğraflar/ Savaş AY

İsrail ordusunun ünlü kadın askerlerinden ikisi

Ağlama duvarının "harem" bölümü erkeklere göre daha dar

rika yapma hülyaları geliyordu." Gerçekten bir tarafta kendi yaşam ve alışkanlıklarıyla, pidesiyle, dolmuşuyla nazar boncukları, at arabaları, dükkânları ve bıyıklarıyla Türkler var, öte yanda da başörtüsü, peçesi, çarşafıyla Araplar ve ilginç takke ve şapka ve sakalları ile Museviler. Hele, Amerikan ordusunun o dillere destan "disiplinsizliğini" andırır tarzda sevgilileriyle el ele kol kola gezen erkekli-kadınlı ama mutlak silahlı askerlerle, plaj giysileri üzerinde çarşı pazar gezenlerin birlikteliği İsrail'i savaş hali yaşayan bir ülkeden çok bir film setine benzetiyor. Bu tablonun insanı gerçekle burun buruna getiren yanı ise inanılmaz boyutlardaki hayat pahalılığı. Tüm alış veriş merkezlerinde ve sokaklarda İsrail parası Şekel aşağılanıyor ve her yerde Dolar'ın sözü geçiyor.

İsrailliler kendilerini küçük bir Amerika gibi görüyor ve öyle yaşamaya özen gösteriyorlar. Amerika'dan göçen Yahudiler her düzeyde ağırlık koyuyor ve diğer Yahudileri neredeyse ikinci sınıf gibi görüyorlar. Örneğin Türk Yahudileri de Amerikan ve Avrupa Yahudilerinin karşısında kendilerini üçüncü sınıf bir azınlık gibi hissediyor.

Kudüs'te pide alan bir Türk. Kendilerini 'üçüncü sınıf' hissediyorlar

Tel-Aviv'de askerlerin bol miktarda ortada görünmesi nedeniyle bir savaş halinin "ancak sezilebildiğini" söyleyen Savaş Ay, savaş psikolojisinin günlük yaşamda refleks haline gelmiş davranışlarda izlenebildiğini belirtiyor ve bu havayı şöyle anlatıyor: "Örneğin 12 Eylül öncesi Türkiye'sini hatırlatırcasına kimse yoldaki bir pakete dokunamıyor, tedirgin bir hava hemen etrafa yayılıyor, bazı koşuşma ve telaşlı davranışlar derhal ve çok kısa zamanda birçok insanın önlemler almasına yol açabiliyor ve bütün bunlar hiç konuşulmadan da yapılabiliyor. Zaten her İsrail vatandaşı doğal asker sayıldığı ve her yılın belli birkaç ayında askerlik yaptığı için önlemlerin bir refleks gibi yansıması da doğal. Üstelik bu doğal askerliğe bir de gönüllü polisliği eklemek gerek. Ne zaman fotoğraf çekmeye kalksam, biri yanıma yaklaşıp -ama kibarca- ne yaptığımı soruyor. Ve bu meraklı koruyucu çoğu zaman halktan biri.

Sokaklarda 'disiplinsiz' gezen iki asker. Sokak bizim kapalıçarşının "teyzesinin oğlu" sanki

Bu tür davranışların ötesinde canlı, şen-şakrak, çocuklara önem veren ve seven, kibar, aşkı ve yaşamayı seven İsrailliileri bir an kamplara gece gündüz kanlı baskınlar düzenleyen, yüzlerce masum insanın kadın ve çocukların tepesine bombalar yağdıran, profesyonel askerler olarak gözünüzün önüne getirdiğinizde aklınıza 'gündüz insan gece kurt' deyişinin gelmemesi imkânsız."

Erkekler daha çok ağlıyor. "İsrail'de kadın ve erkek her işi birlikte yapabilir ağlama duvarında birlikte ağlamaktan gayrı" diyor Savaş Ay ve bunun bir 'Savaş Ay Atasözü' olduğunu vurgulayarak kadın erkek eşitliğinin Kudüs'teki ünlü ağlama duvarının önünde nasıl bozulduğunu şöyle anlatıyor:

"Harem ve Selamlık gibi ayrılmış olan ağlama duvarlarında erkeklerin yeri daha geniş, demek ki İsrail'de erkekler kadınlardan daha çok ve daha kalabalık ağlıyor. Her neyse neticede ağlaması gelen Musevi bu duvara gidiyor ve ağlıyor, sanki Arapları ağlatanlar bunlar değilmiş gibi ama bunları çeşitli bölümlere ayırabiliriz: 1) Hafif ağlayanlar: Bunlar oldukları yerde sallanıp taşlara kafalarını yaklaştırıp yaklaştırıp çekenler, 2) Duvardaki deliklere orada sanki biri varmış gibi ağzını yanaştırıp bir şeyler fısıldayanlar, 3) Erkekler bölümünde mahzen girişi gibi demir parmaklıklı kapı ardında toplananlar, sallanmaları ve bağırmaları ile ortalığı inleten en ağır ağlayıcılar. Bunların dışındakiler de duvarın kalabalıklığı karşısında sıralara oturup ağlama sıralarının gelmesini bekleyenler.

"Kudüs aslında işgal altındaki bir kentin bütün özelliklerine sahip. Bir tarafta işgalcilerin propagandaları; 'Bakın biz Kudüs'ü adam etik, harabe kenti modern bir kent haline getirdik, size medeniyet getirdik' afişleri öte yandan Müslüman Arap halkın kendi geleneksel yaşam yerlerinde hiç bitmeyen 'inşallah bugünler geçecek' fısıltıları.

"İstanbul Kapalıçarşısı'nın teyze oğlu gibi görünen Kudüs kapalı çarşısında" Savaş Ay işte tüm bunları duyuyor ve sözlerini şöyle bitiriyordu: "Yanımızdan geçen Museviler'e zaman zaman aldırmadan 'Kudüs inşallah azad olacak' diye hislerini dile getiriyordu Araplar. Ama bu 'nasıl olacak' sorusunun yanıtı yoktu, sadece bir 'İnşallah' vardı."

İsrail'de alışılmış bir trafik manzarası: Tank sevkiyatı

Hem kadın, hem de komünist

İtalya'da Başbakan Craxi'nin istifasından sonra, ortaya çıkan hükümet bunalımını aşmak için, Meclis Başkanı ve Komünist Parti milletvekili Nilde Iotti 5 gün süreyle hükümeti kurmakla görevlendirildi. Bir ara İtalyan Komünist Partisi'nin ünlü liderlerinden Togliatti ile evlilikdışı ilişki kuran Iotti, 40 yılı aşkın bir süredir parti üyesi.

Hükümeti kurmakla yeniden görevlendirilen Craxi'nin istifası ciddi bir krize neden oldu

Kara Gömlekliler'in gemi azıya aldıkları, "Lo Squarisimo" adlı faşist silahlı çetelerin cinayet ve saldırılarını artırdıkları dönemde küçük bir İtalyan kasabasında bir bebek gözlerini dünyaya açıyordu. Demiryolu işçisi olan babası aynı zamanda sosyalist bir sendikanın yöneticilerinden de olduğu için işinden atılınca Nilde Iotti, çocukluğundan itibaren çalışarak eve ekonomik katkıda bulunmak zorunda kalıyordu. Anti-faşist direniş yıllarında İtalyan Komünist Partisi'ne üye oluyor, disiplinli ve özverili çalışmalarından dolayı sonraki yıllarda Parti Merkez Komitesi'nde ve yönetiminde görevlendiriliyordu. Tüm bunlar o sıralar "başarılması güç şeyler listesi"nde yer alıyordu. Zira kadınların küçük görüldüğü ve bir türlü de kendilerini kabul ettiremedikleri bir politik sistemde yönetime katılmak - hangi parti ve ideolojiden olursa olsun- çok güç bir olaydı... Üstelik yaklaşık 20 yıldır "faşist çizmeler" altında inim inim inleyen, komünist olmanın vebalı olmakla eş tutulduğu 1940'ların İtalyası'nda bir komünist olarak savaş vermek kadın olmaktan da güçtü...

Sevda yoldaşlığı. Geçtiğimiz günlerde İtalyan Cumhurbaşkanı Cossiga'nın hükümeti kurmakla görevlendirdiği Nilde Iotti, "gençliğimde hep mühendis ya da doktor olmak isterdim" diyordu birkaç yıl önce kendisiyle yapılan bir söyleşide. Ancak babasının işinden atılmasıyla ailesinin içine girdiği ekonomik çıkmazı, öğretmen olup özel dersler vererek omuzlamaya çalışması Nilde'nin meslek ideallerinden uzaklaşmasına neden olmuştu. Komünist Partisi'yle çalışmak üzere geldiği Roma'da tanışan Iotti, ölümüne dek mücadele yoldaşlığının yanı sıra "sevda yoldaşlığı" da yapacağı Palmiro Togliatti'yle de ilk kez Meclis'in asansöründe karşılaşmıştı. İtalyan Komünist Partisi'nin ünlü liderlerinden Togliatti'nin evli olması beraberliklerine herkesle birlikte Komünist Partisi'nin de yıldırımlarını çekmeye yetiyor ve derhal bu ikili "uyarılıyordu". Komünistleri mümkün olan her yolla karalamaya alışmış basın, bu ilişkiyi de diline hemen dolamış ve Iotti'nin partiden istifa etmesi gerekliliğini vurgulayan yazılar yayınlamaya başlamıştı. Nilde Jotti yaşamının ilk basın açıklamasını bu olay üzerine yapıyor ve "Palmiro'yla olan ilişkisi nedeniyle politik savaşımdan hiçbir şekilde ayrılmayacağını" açıklıyordu. Togliatti'nin politik kariyeri bu beraberlikten ötürü hiç sarsılmazken, Nilde "evli bir erkekle yaşayan kadın" olmanın yükünü uzun yıllar taşımak zorunda kalıyordu.

Nilde Iotti faşizm döneminden bu yana mücadele veriyor

Bayan Başkan. 1962'de partinin Ulusal Kadın Kolu Başkanı seçilen Iotti, kadın hakları, boşanma ve aile yapısıyla ilgili birçok yasanın çıkarılabilmesi için harekete geçecekti. Yaşamının en büyük acısını 1964'te Togliatti'nin ölümüyle tadan Nilde Iotti için artık politikadan daha önemli bir varlık nedeni kalmamış gibiydi. Meclis'te sırasıyla Komünist Grup Başkanlığı, Kongre Başkanlığı ve Yapıcı İşler Komisyonu Başkanlığı görevlerini yürüten Iotti, 1979 yılında bugüne dek sürdüreceği Meclis Başkanlığı'na seçilen ilk İtalyan kadını olmanın hazzına varıyordu.

Bayan Başkan'ı bu günlerde Meclis'te sevmeyen yok gibi. Güncel konulara karşı çok açık ve rahat bir yaklaşımı olan Iotti, AIDS'e ilişkin görüşlerini soran gazetecilere, "Başkanlık Sarayı'nın bile paniğe kapıldığını, kendisinin bu hastalığının yayılmasından çok korktuğunu" içtenlikle belirtiyordu. Andreotti'nin tüm uğraşlarına karşın beceremediği hükümet kurma işini, Iotti sadece 5 gün sürdürmüş ve Cumhurbaşkanı topu yeniden Craxi'ye atmıştı ama ülkede erken seçimlere gidildiği takdirde, Iotti'yi yeniden başbakan adayı olarak görmek İtalyanlar için pek de sürpriz olmayacaktı.

SSCB-İNGİLTERE

Buluşma tatlı bitti

Thatcher, Gorbaçov'la önce tartıştı, sonra övgüler düzdü

Thatcher'in Kremlin Sarayı'na şatafatlı ve sıcak bir şekilde karşılanmasıyla başlayan Moskova ziyareti, tam çıkmaza girecekken tatlıya bağlandı. Demir Leydi'nin nükleer silahlanmayı savunması ve Sovyetler'in insan hakları konusunda güven vermediğini açıklaması Gorbaçov'u çileden çıkarttı. Afganistan sorunu ve füzeler konusu da gerginliğe tuz biber ekti. Sovyet lideri de sözünü sakınmadı ve ilk kez Batılı bir lidere sert bir çıkış yaptı.

Ancak ziyaretin son gününde her şey tatlıya bağlandı. Ayrılık günü gelip çattığında, Thatcher basın toplantısında eleştirel tutumunu sürdürmekle birlikte, Gorbaçov'a saygı ve güven duyduğunu belirtti. Ayrıca onun bugüne kadar en beğendiği lider olduğunu da eklemeyi ihmal etmedi. Sovyet yönetimi de, basın toplantısını görülmemiş bir şekilde kesintisiz yayınlayarak havayı yumuşatmakta kendi payına düşeni yaptı.

Böylece, Sovyetler'in açıklık sınavına gölge düşürebilecek bir ziyaret son dakikada kurtarılmışa benziyor.

PORTRE

JEAN PAUL II

Papa diktatörlüğe karşı

Dünyada sosyalist bir ülke vatandaşı olan ilk papa unvanına sahip Jean Paul II, Uruguay ve Şili'ye yaptığı ziyaretlerle dünya basınının manşetlerine bir kez daha konu oluyordu. Jean Paul II, Uruguay'da yaptığı açıklamada, özellikle Şili'yi kastederek, askeri rejimler altında görev yapan katolik papazlara "başkaldırı" çağrısında bulunuyor ve Marcos'a karşı savaşmış olan Filipinli papazları kendilerine örnek olarak gösteriyordu.

1920 yılında, Polonya'da küçük bir dağ kasabasında Karol Wajftayla adıyla dünyaya gözlerini açan Jean Paul II'nin papa seçilmesinin altında Batı kampının siyasal ve ideolojik hedeflerinin yattığı söylentileri yayılmış, Katolik dünyasının bu en güçlü dini önderi, sürekli olarak Polonya'daki direniş hareketinin "manevi babası" olarak kalmıştı. Kremlin ile Beyaz Saray arasında uzun bir süre "soğuk savaş unsuru" olan Jean Paul II, 1981 yılında terörist Mehmet Ali Ağca'nın suikast girişiminden kurtulmuş, daha sonra da, kendisini affetmişti.

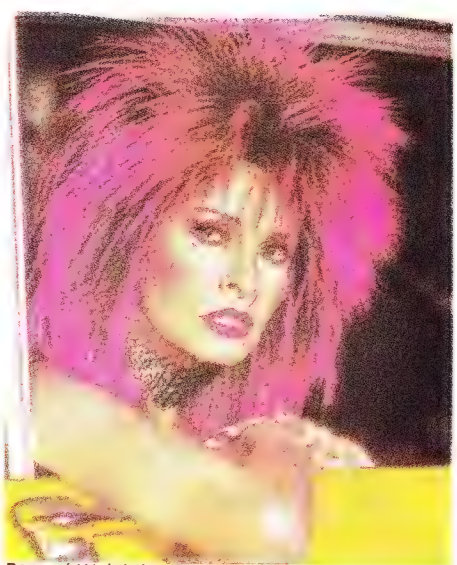

Raquel Welch'in Tina Turner'a benzemeye ihtiyacı var mı?

ABD

Birinin saçı, ötekinin vücudu

Raquel Welch'in yüzüyle Tina Turner ne mi yapıyor? Sorunun cevabını yeni bir video kaset

veriyor. 1984 yılında Welch "Raquel ile Güzellik ve Sağlık" adında bir kaset piyasaya sürmüştü. Bu kaset popülaritesini yitirmeye başlayınca Welch yeni bir kaset ortaya çıkarıyordu: "Raquel İle Bir Hafta" adlı kasette haftanın her gününde fazla ter dökmeden egzersizler yapıp Raquel'in güzelliğine sahip olmak mümkündü. Bunun Turner'la ne ilgisi mi var? Güzel yıldız Raquel kasetin sonunda bir de şarkı söylüyor. Sesinin vücudu kadar güzel olmadığını anlayıp, Tina'nın morumsu pembe saçlarıyla bu açığını kapamaya mı çalışıyor dersiniz?

İtalya'nın seks yıldızlarından Lory Del Santo'yu yakın zamana kadar pek tanıyan yoktu. Ancak, ünlü rock ilahlarından gitarcı Eric Clapton ile tanıştıktan sonra Lory'nin kaderi değişti. Clapton ile ilişkisi bir anda onun da ünlüler arasına karışmasına neden oldu. Hele, bu beraberlikten doğan ve Lory'nin her yere taşıdığı küçük Conor Clapton, seks yıldızının daha da parlamasına yol açtı. Ancak Eric Clapton pek mutlu görünmüyor. Zira sanatçı, bebeği sadece belirli günlerde görüyor ve Loru'yu evlenmeye ikna edemiyor.

ABD

Bogart ününü Reagan'a borçlu

Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman'ın başrollerini oynadıkları Casablanca filmi, üzerinden yıllar geçmesine karşın, ününü sürdürüyor. Geçenlerde bu filmin öyküsü yayınlanan İtalyan Espresso dergisi, film yapımcılarının önce o zamanlar pek ünlü olmayan Humphrey Bogart'ı pek beğenmediklerini ve başrolün bir yıl önce oynadığı "King Row" filmiyle Hollywood'da adını duyurmuş olan, bugünkü ABD Başkanı Ronald Reagan'a önerdiklerini yazdı. Sonunda prodüktör Warner Bros, bütün çabasına rağmen Reagan'ı ikna etmeyi başaramayacak ve Ron belki de birinci sınıf bir oyuncu olma şansını bu şekilde kaybedecekti.

Reagan kabul etseydi, Casablanca afişlerinde kendisi görünecekti

KISA... KISA...

• **Yunan hükümeti, ülkedeki din** adamlarından gelen sert tepki üzerine, Parlamento'ya sunmayı düşündüğü ve "Kiliseye ait toprakların istimlak edilmesini" öngören kanun teklifinde bazı değişiklikler yapmak zorunda kaldı.

• **Arjantin senatosu yeni bir kanun** tasarısıyla ülkenin başkentini Buenos Aires'den Viedma şehrine taşımaya karar verdi.

• **Fed. Almanya ve Demokratik** Almanya tutuklu bulundurdukları dörder casusu geçen hafta içinde değiş tokuş ettiler.

• **Geçtiğimiz yılbaşında reformist** Hu Yao Bang'ın yerine getirilen Zhao Ziyang'ın sonbaharda yapılacak olan Çin Komünist Parti Kongresi'ne kadar başbakanlıkta kalacağı parti yetkililerince açıklandı.

MENKUL DEĞERLER

Bizim de artık bir borsamız var!

1986'da açılan İstanbul Borsası'nda etkinlik gösteren tasarrufçu sayısı 2500'ü geçmiyor.

Herkes gözünü tepede asılı duran dev gibi ekrana dikmiş, adeta nefes almaya korkar gibi "gelişmeler"i izliyordu. Birden büyük bir uğultu koptu. Ölü sessizliğindeki salonun orta yerine bir bomba düşmüştü sanki. Kalabalık birkaç kere dalgalandıktan sonra her kafadan bir ses çıkmaya başladı.

Çok ünlü bir Japon şirketinin hisse senetlerinin ani bir şekilde piyasaya çıkması Tokyo piyasasını birbirine katmıştı ama, Japonlar daha olayın şokunu yaşarken, hisse senetlerinin Londra piyasasında satın alındığı haberi geldi. Şimdiki şok daha da büyüktü. Koca bir şirket "ne oluyoruz" demeye kalmadan İngilizlerin eline geçmişti.

Tokyo ve Londra Borsaları'nda geçen bu örnek olay, Londra, Tokyo ve New York Borsaları'nın uydular aracılığıyla birbirine bağlanmasından sonra günde yüzlerce kez yaşanıyor, günde ortalama 200 milyar dolarlık hisse senedi ve tahvil üç borsa arasında bir gidip bir geliyordu.

Bu korkunç trafiğin içi nasıldı acaba? Her şeyden önce eski çalışma saatleri tarihe karışmıştı. Artık sabah altıda işbaşı yapılıyor, gece 8'e kadar çalışılıyordu. 6'da işbaşı yapmayan bir Londra borsa bankeri o saatte kapanan Tokyo Borsası'ndaki gelişmeleri öğrenemez, bu nedenle o gün milyonlarca dolar kaybedebilirdi. Bu borsalarda çalışanlar için firmalar 7-8 civarında sabah kahvaltısı çıkarmak için hazırlık yapıyor, öğle saatlerinde ise yemek yemek hayal olduğu için hiç değilse sandviçlerin kalitesinin artırılması için çaba harcıyorlardı. Bu borsalarda yılda 2 milyon dolar ka-

Erik Molberg Hansen / NOKTA

İstanbul Borsası, dünya borsalarıyla kıyaslandığında "çok sakin, kendi halinde bir yer."

zanan uzmanlar bile vardı ama, bunlar arasında mide kanaması ya da kalp krizi geçirmeyenlerin sayısı fazla değildi.

Bizim de artık bir borsamız var! Gözümüzü bu hareketli dünyadan çekip ülkemize çevirdiğimizde görülen ilk şey milli hasletlerimizden olan bugünümüzle değil de tarihimizle övünmenin, Menkul Değerler Borsamız için de geçerli olduğuydu. Gerçekten de, bugün mütevazı bir durgunluk içinde bulunan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 1920'li yıllarda dikkate değer bir hareketlilik yaşamış, ünlü 1929 bunalımını bile görmüştü. Kimbilir, belki de 29 buhranının korkutucu sonuçları nedeniyle o sıralarda "Mes'eleyi tetkikle memur edilen Yüksek İktisat Meclisi Umumî Kâtibi Nurullah Esat Bey" borsayı düzenleyecek bir "Murakâbe heyeti"nin kurulmasını önermeseydi, durum şimdi çok daha farklı olurdu. Bu korku bize yetmiş, o gün bugündür bir borsa için "su gibi lüzumlu olan serbestiyeti" borsamıza yerleştirememiştik.

Herkes istekli ama... Görünüşe göre herkes serbetçe çalışan bir borsanın kurulmasından yanaydı. Yanaydı ama, şirketler bir türlü piyasaya hisse senedi sürmüyor, bu da borsanın "temel araç"tan yoksun kalmasına yol açıyordu. Bu durumu ortadan kaldırabilecek tek şey bankaların şirketleri sermaye artırımına davet etmeleriydi ki, hiç değilse bugün için Türk bankacılık sistemi böyle bir gelişmenin işaretlerini vermiyordu. Konuyla ilgili eleştirilere cevap veren Yapı Kredi Bankası Genel Müdür Yardımcısı Osman Erk'e göre şirketlerin isteksizliğini normal karşılamak gerekirdi. Çünkü ülkemizde şirketler oldukça gençti ve kurucular hisselerin büyük çoğunluğunu ellerinde tutma isteklerinde haklıydı.

Türk Borsası'nın gerçek anlamda Batılılaşmasının önündeki en önemli engellerden birinin de "müdahalecilik" olduğu öne sürülüyordu. Bu çevrelere göre, ülkemizde birçok malın fiyatı serbest belirlenebilirken, tahvil ve hisse senetlerinde bu mümkün olmuyor, fi-

Erik Molberg Hansen / NOKTA

Osman Erk'e göre şirketlerin isteksizliği normal.

"Bu yıl patlama bekliyoruz"

İktisat Bankası Menkul Kıymetler'den sorumlu Genel Müdür Yardımcısı İsmail Emen, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kısa geçmişine karşın önemli başarılar gösterdiği kanısında.

Nokta: Borsa'nın 15 aylık dönemini değerlendirir misiniz?

Emen: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın 15 aylık performansı fevkaladeydi. Gerçi rakamlar pek tatmin edici olmadı, ama biz İktisat Bankası olarak 1987 yılının hisse senedi piyasasında patlama olacağı kanısındayız.

Nokta: Bu patlamaya neden olacak gelişmeler nelerdir?

Emen: Öncelikle borsanın kurulmuş ve faaliyete geçmiş olmasıdır. Başlamak başarmanın yarısıdır çünkü. İkincisi KİT'lerin özelleştirilmeye başlanmasıdır. Bu da hareketlilik doğuracaktır. Üçüncü bir neden özel sektörün güçlü kuruluşlarının, şirketlerin halka açılması konusuna çok samimi yaklaşımlarıdır. Bu samimi yaklaşımı gösterenler arasında Koç gibi, Sabancı gibi isimler vardır.

Nokta: Tasarrufçunun ilgisini çekme açısından neler yapılacak?

Emen: Bugüne dek sermaye piyasasının en büyük sorunlarından biri arz meselesi olmuştur. Fakat tasarrufçunun borsaya çekilmesi de önemli bir sorundur. 1986 yılı içinde hisse senetleri, ortalama yüzde 86'lık gelir sağlamıştır. Bu gelir oranı küçümsenemez. Tasarrufçu bu tür bir gelişmeye ilgisiz kalmayacaktır.

Nokta: Aracı kuruluşların bankalardan şikâyetleri var. Borsacılık konusunda bankalara büyük imtiyazlar sağlandığını söylüyorlar.

Emen: Aracı kuruluşlar bir bakıma haklılar. Ancak bir geçiş dönemi yaşıyoruz. Bankalar ile özel bankerlik kuruluşlarının şu anda rekabet edebilmesi pek mümkün değil. Bankalar çok yaygın şubeleri ve büyük mali imkânları ile piyasaya büyük oranlarda girebiliyorlar. Ancak para ve sermaye piyasasının gelişmesini istiyorsak bunda bankaların katkıları kaçınılmazdır. Bankalar piyasayı 4-5 aracı kuruluşa bırakamazlar. Ancak ilerde bu durum değişebilir.

MENKUL KIYMETLER REHBER SAYFASI

Yapı Kredi Menkul Değerler Merkezi'nden:

Yüksek verimli

- Finansman Bonosu
- Özel Sektör Tahvili
- Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu
- Gelir Ortaklığı Senetleri
- Hisse Senedi

Yapı Kredi Menkul Değerler Merkezi kuruluşundan bu yana sermaye piyasasında menkul değer alım satımında özel kuruluşlar arasında liderdir. Yatırımlarınıza cazip imkanlar sunan bir uzmanlık, gereğinde danışmanlık müessesesidir.

Yapı Kredi size sunacağı menkul değerleri titizlikle seçer.

Yapı Kredi
Menkul Değerler Müdürlüğü
İstanbul Merkez
Rumeli Cad. No: 85/2
Osmanbey, İstanbul
Tel: 141 23 55 56 57 58 59
Ankara Kızılay Şubesi
Yatırım Uzmanı Subutay Ercan Tel: 31 98 16
Yatırım Uzmanı Mete Tarkan Tel: 33 89 18
İzmir Kordon Şubesi
Yatırım Uzmanı Fevt Dağı
Tel: 14 50 00/25 47 79

YAPI KREDİ
Menkul Değerler Merkezi
Seçilmiş Değerler'i sunar!

ESBANK
MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- **Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,**
- **Portföy danışmanlığı hizmetini,**
- **Borsa işlemlerinde en uygun şartları,**
- **Her hafta devlet ihalelerine katılma imkânını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.**

Adres: Büyükdere Cad. Alba İş Hanı 67/71 Kat 5
Mecidiyeköy/İstanbul
Telefon: 172 16 01 - 172 51 42 - 172 50 69
Telex: 27170 esgttr.

DERBORSA
BORSA BANKERLİĞİ ANONİM ŞİRKETİ

Ödenmiş Sermayesi: 1.000.000.000. TL.

YATIRIMLARINIZ DERBORSA'DA DEVLEŞİR

Devlet garantisinde tahvil, hazine bonosu, köprü, baraj senetleri ve hisse senetleri alım satımında emrindeyiz

Merkez: Dervişoğlu Sokak Derviş Han Sirkeci
Tel: 522 83 13 - 526 78 82 - 511 82 22/3 Hat

Şişli Şubesi: Abidei-i Hürriyet Cad. No: 125
Tel: 140 32 40 - 140 18 94 - 148 98 58 - 147 14 75

Ankara Şubesi: Milli Müdafaa Cad. Güven Park Apt. Kat:2 14/4 Kızılay Tel: 18 43 88 - 25 16 00.

Yüksek kazanç yine İktisat'ta

İktisat Bankası Menkul Değerler Merkezi ve şubelerinde satışa sunulan özel sektör tahvilleri yüksek kazanç sağlamaya devam ediyor.

Ayrıca, Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Hisse Senedi veya Gelir Ortaklığı Senedi almak için **Menkul Değerler Merkezi**'ni ve **İktisat** şubelerini arayabilirsiniz.

İKTİSAT
MENKUL DEĞERLER MERKEZİ

İktisat Menkul Değerler Merkezi
Esentepe: Büyükdere Caddesi [illegible]
Osmanbey: Halaskargazi Caddesi [illegible]

yat değişmelerine alt ve üst sınırlamalar getiriliyordu.

Borsa üyelerinden Değer Menkul Değerler Firması Yönetim Kurulu Üyesi Tuncay Artun ise, belli ölçüde devlet müdahalesini savunuyor, söz konusu sınırlandırmaların tümüyle kaldırılması durumunda piyasaya yeni yeni ilgi duyan tasarrufçunun ürkebileceğini belirtiyordu.

Yapılan özel araştırmalar Türkiye'de toplam 50 bin civarında hissedar bulunduğunu, buna karşılık borsada etkinlik gösteren tasarrufçu sayısının 2 bin 500'ü geçmediğini ortaya koyuyordu. Ancak borsa yetkilileri ve uzman kuruluşlar bu sayının giderek artmakta olduğunu vurgularken, geleceğe umutla baktıklarını dile getiriyorlardı. Bazı borsa üyeleri ise daha da iyimserdi. Onlara göre önümüzdeki 10 yıl içinde İstanbul Borsası büyük bir atılım içine girecek, yalnız Türkiye'nin değil, dünyanın da önemli borsaları arasında yerini alacaktı●

"Önümüze taşlar, kayalar yığılıyor"

Borsa'da etkinlik gösteren aracı kuruluşlardan Derborsa'nın Genel Müdürü Derviş Temel **Nokta'***nın sorularını cevapladı.*

Nokta: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda son zamanlarda bir canlanma gözleniyor, ne dersiniz?

Temel: Bu tespit doğru değildir. Canlanma filan yoktur. "Sermaye piyasası ve borsacılık" sözde değil tatbikatta olmalıdır. Türkiye'de sermaye piyasasının oluşturulması için tatbikatta ciddi bir çaba yoktur.

Nokta: Ne gibi önlemler alınmalıdır?

Temel: Türkiye, Atatürk'ün gösterdiği yönde, Batı yönünde ilerlemelidir. Dolayısı ile borsacılıkta ve sermaye piyasası oluşturmada Batı'yı örnek almalıyız. Biz demokratik bir ülkeyiz ve diğer demokratik ülkelerdeki örnekleri izlemeliyiz. Bu nasıl olur? Hükümetin şirketleri hisse senedi çıkartmaya mecbur etmesi lazım. Şirketler öz varlıklarının en az yüzde 51'ini halka açmaya zorlanmalıdır.

Nokta: Şirketleri bu yönde zorlamak anti-demokratik olmaz mı?

Temel: Başka çare yok ki. Sermaye piyasasının oluşmasını engelleyen diğer bir şey de bankaların "kısa görüşlü" olmaları. Türkiye'de güdük bir bankacılık sistemi var. Bankalar aracı kurumların yaptığı işi yapıyor. Hükümet bankalara yetki veriyor, gelir ortaklığı senedi sattırıyor. Peki biz ne yapacağız? Tahvil al tahvil sat. Ne para toplayabiliyoruz, ne kredi verebiliyoruz. Bizim önümüze taşlar kayalar yığılıyor, bankaların yolu asfaltlanıyor.

Erzade Ertem / NOKTA

"Devlet borsacılığı değil, Batı borsacılığı"

Yener Kaya, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda etkinlik gösteren 13 komisyoncudan biri. Yener Kaya, 1982 bankerlik krizi ardından yeniden düzenlenen borsacılık işlemlerinin oldukça "müdahaleci" bir yapı kazandığı kanısında.

Nokta: Bankerlik krizi ardından borsacılıkla ilgili yönetmelik ve kanunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kaya: 6 Ekim 1984'te İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kuruluş ve çalışma esaslarını düzenleyen kanun yürürlüğe girdi. Bu kanun bankerlik krizi ardından, bir tepki kanunu niteliği taşıyordu. Ayrıca, gelişmiş Batı ülkelerinde uygulanan ve serbest piyasa esaslarını uygulayan "Continental Borsacılık" sistemi terkedilerek, bir Alman sistemi olan "Kurs Magler" sistemine geçildi. Bu sistemde, devletin borsa üzerindeki gözlemci etkisi, denetleyici hatta müdahaleci biçime dönüşüyor. Fiyatlar arz talep ilişkisi içinde değil de, resmi sınırlara göre beliriyor.

Nokta: Sınırlamalar ve denetim nasıl gerçekleşiyor?

Kaya: Hisse senetleri ve menkul değerlerin fiyatlarının artışı yüzde 5 ila yüzde 15 arasında gerçekleşebiliyor. Bunun üzerindeki artışlar resmi makamların iznine bağlı ve dereceli olarak gerçekleştirilebiliyor. Bu durum bizim borsamızı gelişmiş Batı borsacılığından ayırıp tipik bir "devlet borsacılığı" sınıfına sokuyor.

Nokta: Bu durum borsa hareketliliğine nasıl etki ediyor?

Kaya: Borsa'da fiyatlar anında teşekkül edemiyor. Mesela 5 bin liradan açılan bir hisse birdenbire büyük performans gösterdi diyelim. On bin liraya bile bulabilmek mümkün değil. Ama biz bu hisseyi fiyatını artırabilmek için bir hafta uğraşıyoruz. Seanslar içinde tescil edilecek fiyatlardan, o maldan bir miktar piyasaya sürüyoruz. Aksi takdirde fiyat yükselmiyor. Dolayısı ile bu durum tıkanmalara yol açıyor.

● Ketenler, pamuklular, gabardinler - İlk Yazlıklar ● Mücevher dünyasında yepyeni bir isim: Joaquin Berao ●Meriç Sümen, Ara Güler, Cefi Kamhi, Haluk Şahin ve Türkan Saylan son günlerde ne okudular, ne izlediler, ne dinlediler? ●Kenzo'dan motif ve biçim çeşitliliği ● "Derinliğe çok önem veriyorum" Röportaj: Bülent Erkmen ●Kim bu ünlü Billy Boy? ● Yazarlarımız son günlerde ne yazıyorlar? ● Canan-Mehmet Barlas, Şadiye-Kenan Onuk, Aysun-Öznur Kuşakçıoğlu, Berna-İsmail Türemen... Meslektaş çiftler. ●İnci -Erol Aksoy çiftinin Tarabya'daki evleri ●İçimden Geldikçe/ Semih Günver ●Sanat-Röportaj: Yahşi Baraz ● Sergiler ve Resim Piyasası /Sezer Tansuğ ● Öykü/Aziz Nesin ●Tiyatro/Jak Deleon ●Sosyal Yaşam ●Sinema Günleri ●İşte Bunlar Çok Moda

Akşam eve gitmeden önce bir tane parlatırken, Pançoʼyu deneyin.

PANÇO:
Amigo Fıstık'la beğeninizi kazanan **PİNAT** tarafından üretiliyor.

AMAN DEMOKRASİ ÜŞÜTMESİN!

Geçtiğimiz hafta Erdal İnönü, eşi Sevinç İnönü ve Sağlar çiftiyle Büyük Tiyatro'daydı. Başrollerini Ayten Gökçer ve Çetin Tekindor'un paylaştığı "Kim Korkar Hain Kurttan" oyununu ilgiyle izleyen İnönü'ye, antraktta Cumhuriyet gazetesi İstihbarat Şefi Ahmet Tan, Başbakan'ın o sabah grup toplantısındaki konuşmasını anımsattı. Özal, ANAP'a geçmek isteyen milletvekillerinin transferi konusunda grup başkanvekillerine yetki verdiğini söylemişti. Tan, İnönü'ye, SHP'nin de kapılarını açıp açmayacaklarını sorunca, Erdal Bey, her zamanki gülümsemesiyle "Gelmek isteyen gelir" dedi. Bu politik üslup karşısında artık "günah gazeteciden gitmişti." Ahmet Tan, taşı gediğine koydu: "Ama biraz dikkat etmeniz gerekir, zaten bir kapı açık, milletvekilleriniz oradan çıkıp duruyorlar, öbür kapıyı da açarsanız cereyan yapar, demokrasimiz üşütür sonra!.."

Erdal İnönü cereyandan korkmuyor

AMERİKALI "SİR"ÜN KONYALI EŞİ

Konyalı Şerife'ydi, Güngör Bayrak oldu.. Şimdi de Leydi Güngör Berichi.. "Sir" Houari Berichi'nin eşi Leydi Güngör ile Kadınca dergisinin "hınzır" muhabiri Hızır Tüzel bir söyleşi yapmış. İşte bir bölümü:

- Leydi olmuşsunuz, tebrik ederiz. Yalnız eşiniz bu "Sir" ünvanını nasıl almış, merak ettik doğrusu?

- Bu işin inceliğini pek bilmiyorum, sormadım. Zaten "Neden Sir oldun?" diye de sorulmaz..

- Bu ünvan İngilizler tarafından toplum için olağanüstü yararlılıklar yapan insanlara veriliyor. Eşiniz de böyle bir şey mi yaptı acaba?

DEFİLEDE SÜRPRİZ

Mustafa Taviloğlu o gün müthiş bir trafik yaşıyordu. MUDO'nun 1987 ilkbahar-yaz koleksiyonunun sergilendiği "Bir Yaz Partisi" defilesi için koşturup dururken, bir aksilik fena halde canını sıkmıştı. Defile için gelen yabancı mankenlerden Hollandalı Lingsueld mayo gösterisi sırasında düşüp ayak bileğini çatlatmıştı. Taviloğlu, 21 yaşındaki güzel Hollandalının hastaneye gönderilmesine nezaret ederken yüzü bir hayli asılmıştı. Ama "gösteri devam etmeli" kuralı onun için de geçerliydi. Nitekim bu tatsız olayın ardından yine koşturmaya başlıyordu. Böyle bir temponun içinde ilginç bir espriyi ihmal etmeden... Taviloğlu, o gün, defileye davet ettiği Gelişim Grubu'ndan aldığı "geleceğiz" yanıtı onun için önemliydi, çünkü espri, gazete çıkarma hazırlığı içinde olduğu bilinen Gelişim Grubu'yla ilgiliydi. Mustafa Taviloğlu, İngiliz gazetelerinin üstüne "Gelişim" yazdırmış ve mankenlerin eline vererek podyuma öyle çıkartmıştı.

Doğrusu Gelişimcilerin bu sürpriz karşısında şaşkınlığı ve konukların alkışı Taviloğlu'nun çabasının boşa çıkmadığını gösteriyordu.

Mustafa AKOZ / NOKTA

Batuhan Kıran / NOKTA

MUDO'nun görkemli defilesinde iki ilginç görüntü

Güngör Bayrak ara sıra "başı ağrıyan" kocasının neden "Sir" olduğunu bilmiyor

- Ben bunun tarihçesini hakikaten bilmiyorum. İngilizlere ait olan "Sir"lük mü, yoksa "Dük"lük, "Düşes"-lik mi bilmiyorum. Galiba "Dük", "Düşes" İngilizlere ait. Zaten Houari'ye bu ödül Cezayir'deki ihtilal sırasında yaptığı yararlılıklardan dolayı Amerika'da verilmiş.

- Amerika'da "Sir" ünvanı verilmez ama olsun... Peki ne gibi yararlılıklar yapmış eşiniz?

- İhtilal sırasında çok yararlılıklar yapmış. Sonunda tahsili bahane ederek Cezayir'den kaçırmışlar onu.

- Aranızda 20 yaş fark varmış. Bu kadar fark birtakım problemler çıkartıyor mu?.. Örneğin cinsellik konusunda...

- Bu konuda hiçbir sorunumuz olmuyor. Çünkü, kendisi çok bakımlı bir insan... Bazen benim de başım ağrıyor, onun da, bu çok normal tabii...

"EN" OL DA...

Geçtiğimiz hafta sonu Türkiye'ye dönen Başbakan Turgut Özal'ı karşılama töreni ile ilgili tartışmalar sürerken, Sabah gazetesinin bir haberi parlamentoda günün esprisi olmuştu. Çünkü tüm gazeteciler Devlet Bakanı Ahmet Karaevli'nin etrafını çevirmiş ve soruyorlardı:

"Sayın Bakan, Sabah gazetesi sizi en yağcı Bakan ilan etmiş, ne diyorsunuz?

Gayet neşeli olan Bakan'ın yüzü bir anda asılıyor ve şöyle diyordu:

"Fazla da üzülmedim. Çünkü sadece Yağcı Bakan diye benim adım yazılsaydı, üzülürdüm. Ama "en" yağcı Bakan diye yazmışlar. Demek ki diğer bakanlar da aynı kategoriye girmişler. Her şeyin "en'i" olmak da her zaman iyidir."

Bir şeyin "boy"u olmak neyse ne, ama Karaevli "en"i olmayı iyi buluyor

MUZIR ORDUSU...

"Cinsellikle ilgili bilgiler, bundan böyle dinsel nitelikli yayınlardan edinilmeye çalışılacak." Dr. Haydar Dümen böyle söylüyor. Hem de büyük bir kızgınlık içinde... Kızgınlığının nedeni, "Cinsel Sorunlarınız" adlı kitabının müstehcen diye toplatılması. Aslında toplatılan, kitabın 15. baskısı. İlk baskısı bundan tam 20 yıl önce, 1967'de yapılan kitap, büyüyüp 15 yaşına basınca muzırlaşıvermiş anlaşılan! Her şey iyi hoş da, Dr. Dümen'in en büyük "üzüntüsü", kitabının 100 bin ailenin kitaplığında durduğunu düşündükçe kahroluyor. Öyle ya, bu 100 bin aile müstehcen bir kitabı okudular ve belki de ahlakları bozuldu! Dr. Haydar Dümen kitabını bu "damga"dan kurtarmak için yasal yollara başvuracağını söylüyor. Ve cinsel eğitim konusundaki boşluğun dinsel nitelikli yayınlarla doldurulmaya çalışılacağına dikkati çekiyor. Eh, Ali Rıza Demircan'ın "İslama Göre Cinsel Hayat" kitabını ve benzeri öteki kitapları düşününce, gençlerin cinsel sorunlarına çözüm bulamasalar bile epey "bilgi" sahibi olacaklarını tahmin etmek zor değil!

Mehmet Tel / NOKTA

H. Dümen cinsel ile dinsel arasında kaldı

Mesela!

Ünlü şarkıcı Erol Evgin'in asıl mesleği biliyorsunuz mimarlık. Erol Evgin, kendisi gibi mimar olan eşiyle birlikte ortak bir mimarlık bürosu açtı. Aldıkları ilk işlerden biri "Kastelli" Cevher Özden'in bürosunun dizaynı. Evgin çifti, bu çalışmalarıyla ilgili olarak, "Topaz" dergisinde yer alan söyleşide diyor ki:

Zannediyoruz Cevher Bey'in kişiliğini, elektrikli, çarpıcı, onun dürüstlüğünü, güvenilir kişiliğini yansıtacak, rahat bir mekân olacak. Bize göre Cevher Bey bir star. Süperstar. Ekonominin süperstarı. Çok heyecanlıyız.

GENÇLİK / YURTLARDA ATILMA KORKUSU

Kör tuttuğunu atıyor...

Yurt-Kur'a bağlı yurtlarda yasak talimatnameleriyle başlayan çalkalanma, bu talimatlara dayanarak atılan öğrencilerin ortaya çıkmasıyla doruğa ulaştı.

"Öğrenciler arasında yabancı radyoların dinlenmesinin giderek arttığı müşahede edilmiştir. Bugünden itibaren yurt içinde, odalarda ve umumi kullanıma açık yerlerde yabancı dilde yayın yapan radyoların dinlenmesi kesinlikle yasaklanmıştır." Atatürk Öğrenci Sitesi'nin gedikli öğrencilerinden Şenol, uykusunun arasında hoparlörlerden işittiği bu sözlere ilkin gerekli önemi vermedi. Ardından son günlerdeki garip uygulamalar gözlerinin önünden bir film şeridi gibi geçti. İlk önce bir şeyler "yasaklanıyor", hemen bir gün sonra "cezalandırılacağı" bildiriliyor, aradan bir-iki gün geçmeden kurbanlar seçiliyordu. "Eyvah yine birileri atılacak herhalde" düşüncesiyle Şenol yattığı yerden doğruldu.

Her şey atılmamak için. "Artık unutulmaya yüz tutan olaylı yılların bir kez daha yaşanmaması için düzenlenen 'sıkıyönetim' tedbirleri, yurt yaşamını tahammül edilemez bir hale getirdi" diyordu Şenol Büyükçizmeci. Gerçekten de, her gün bir yeni yasağın icat edildiği yurtlarda, öğrenciler artık her hareketlerini ölçüp biçmek; bir sözün, bir bakışın, bir davranışın yurttan atılmalarına neden olup olmayacağını düşünmek zorundaydılar. Yüzlerce maddelik yasaklar listesi, artık dalga geçilen, "Ah bu da yasaklanmış nihayet" denerek gülümsenen bir metin olmaktan çıkmıştı. İdarenin "mimlediği", polisin "şüphelendiği" öğrenciler işte bu yüzlerce maddeden birine dayanarak atılıyorlardı.

Geçtiğimiz günlerde oynanan Beşiktaş-Dinamo Kiev futbol maçı esnasında Dinamo lehinde kullanı-

Yurt odalarında sadece "sessizce" ve "gürültü çıkarmadan" uyuma özgürlüğü var. Ama her an bir arama yapılabilir, dolaplar kırılabilir

Umit Kırdı / NOKTA

Yaşamak bile yasak!

Yurt-Kur talimatlarından birkaç örnek.

• El-yüz yıkama yerlerinde toplu halde sohbet edilmeyecek, müzik dinlenilmeyecektir.
• Hela sifonları usulüne uygun olarak kullanılacak, kötü kul-

lan birkaç sözcüğün, salonda bulunan yurt görevlilerinden birinin dikkatinden kaçmaması, son yılların en ilginç atılma gerekçelerinden birini oluşturacaktı. Cem Gönenç ise, şimdiden öğrenciler arasında "Uzuneşek efsanesi" adıyla anılmaya başlanan olayı heyecanla aktarıyordu. Atatürk Öğrenci Sitesi'nde geceyarısı bahçeye çıkıp uzuneşek oynarken "aşırı gürültü", yaptığı tespit edilen öğrencilerden üçünün yurttan atılması, bir arkadaşlarının öğrenimini yarıda bırakıp Giresun'a, ailesinin yanına dönmesiyle sonuçlanmıştı.

Meral Aslankaya: Öğrencileri gençliklerini tadamadan ihtiyarlatıyorlar

Karakışın ortasında. Sudan sebeplerle yurttan atılmalar, öğrenciler arasında komik anılar ve güç yaşam koşulları doğurmaktan başka bir işe yaramıyordu. Yurt-Kur Bölge Müdürlüğü yetkilileri, bugünlerde öğrenci atmaya bir kılıf olan yasakların, öğrencilerin yüzde 80'inin hoşuna gittiğini, zaten bu düzenlemelerin de ana-babalardan gelen "yoğun talepler"e dayanarak yapıldığını söylüyorlardı. Peki, vebali bir çırpıda ana-babalara yüklenen bu yasaknameler nasıl kullanılıyordu? Kısa bir sürede üç kere yurtlardan atılan Cemal Karaaslan'ın öyküsü yöneticileri rahatsız etmiyor muydu?

"Yıldız Mimarlık'ta öğrenimime başladığımda İzmit'te bir akrabamın yanında kalıyordum. 6 saatlik İstanbul-İzmit seferlerinden AÖS'e (Atatürk Öğrenci Sitesi) yerleşmeme izin verilmesiyle kurtulduğumu zannederken, etüdde sigara içme, odayı temiz tutmama gibi nedenlerden uyarılar aldım ve sonunda beni attılar. Çılgınca başvurularım sonunda bir kaza eseri Kadırga'ya aldılar. Ne yazık ki şubat parasını ödeyemedim. Derhal atıldım. Allem kallem, bir yol bulduk, bir aylık bir rapor uydurup tekrar yurda girmeyi başardım. Ama iki gece üst üste gelememek üçüncü atılışıma neden oldu. Hiçbir tutanak yoktu. Oysa ben çalıştığım mimarlık bürosunda nöbetçi kalmak zorundaydım. Şimdilerde bohçamı dürdüm çalışma masamın altına attım, geceleri de büroda yatıp kalkıyorum." Cemal Karaaslan'ın öyküsü her öğrencinin başına gelebilecek kadar sıradandı. Ama 16 Mart'ta, İstanbul karakışın egemenliği altındayken, yurttan atıldığı tebliğ edilen İbrahim Karataş'ın başından geçenler, kuralların keyfi olarak kullanıldığını açıkça gösteriyordu.

Kar yağışları sırasında 150-200 kişi AÖS'e gelememiş, ancak odası aranan, dolabı kırılan, bavulu hazırlanıp yurttan atılma işlemleri gıyabında bitirilen tek öğrenci İbrahim olmuştu. Olayı anlatırken, kalacak hiçbir yeri olmamasının verdiği şaşkınlığı hâlâ üzerinden atamamıştı, "Her yere başvurdum, Müdürlük, Yurt-Kur Bölge Müdürlüğü ve arkadaşlarım hiçbiri bir çözüm bulamadı. Müdür ilkin yumşar gibiydi, ama blok amiri 'Gestapo' Sabahattin Can'a telefon edince rengi attı, bembeyaz bir suratla beni odadan attı. Ağladım yalvardım, beş para etmedi. Nerede kalacağımı bilmiyorum."

İbrahim Karataş bir türlü neden atıldığını anlayamayacak, ancak sonuçta şu şaşırtıcı gerçeği öğrenecekti: "Çember sakallı oda arkadaşım Bircan Demircan, beni Müslüman kardeşlerinin arasına katamayacağı kanısına varmış olmalı ki, 'Gestapo' ya izinsiz olarak yurt dışında kaldığımı hatırlatmış. O da hoşuna gitmeyen gazeteleri okuduğum için birkaç kere ikaz ettiğinden artık atılmam icap ettiği sonucuna varmış. Bir metrelik karların ortasında, elimde bavulum kalakaldım sonuçta."

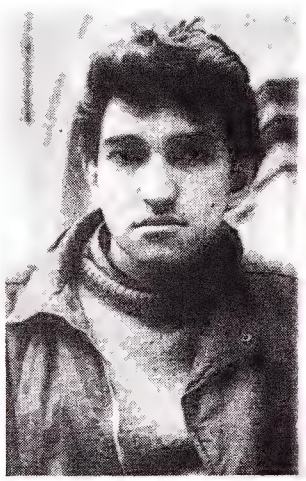

İbrahim Karataş: Bir metrelik karın ortasında, elimde bavulum kalakaldım

Emniyetin ikazları önemlidir! Yurtta yaşamı kolaylaştırmak amacıyla alınan kararlar, emniyetin ikazlarına göre bazı "zararlı unsurlar"ın tasfiyesi için de kullanılıyorlardı. Üniversitelilerin okuldan atılmaları önlemek için başlattıkları açlık grevleri, 15'in üzerinde öğrencinin yurtlardan atılmasına yol aç-

lanmadan dolayı meydana gelecek arıza bedelleri öğrencilere ödetilecektir.

- Satranç: Sessiz düşünce zevkinin paylaşıldığı, karşılıklı nezaket kurallarının sergilendiği bir oyundur... Bu nedenle... Oyunlarınızı süresi içerisinde bitiriniz.
- Yüksek sesle gülmek ve gürültü yapmak yasaktır.
- Öğrenciler su ve elektrik sarfiyatında tutumlu olmak zorundadırlar.
- Duvarlara çivi çakılarak, bant ve diğer yapıştırıcı maddelerle herhangi bir şey asmak yasaktır. Ders programı ve takvim, dolap içine asılabilir.
- Banyoda su şakaları yaparak kargaşa çıkarmak yasaktır.
- Yatak altlarına bir çift terlik dışında hiçbir şey konulmayacaktır.
- Yurt içinde, katlarda spor yapmak yasaktır.
- Yatak odalarının kapılarının kilitlenmesi, ya da kapı kollarının çıkarılması yasaktır.

Cemal Karaaslan: Etütde sigara içtin, odanı temiz tutmadın diye attılar

mıştı. Ender Öğretmenoğlu, Gökhan Gönenç, Abdurrahman Yolcu... arkadaşları.

Açlık grevine katılan 8 öğrenciden 4'ü emniyetten gelen "sakıncalı" yazısıyla kalmakta oldukları yurtlardan atılmıştı. Bunlardan Abdurrahman Yolcu'nun, emniyetten gelen ikazı da içeren atılma tebligatı daha sonra Kadırga Yurdu Müdürü tarafından yırtılıyordu. Diğer öğrencilere verilen tebligatlarda ise çeşit çeşit bahaneler gösterilmiş, ama emniyetten gelen raporlardan bahsedilmemişti.

Aynı nedenle atılan Meral Aslankaya izin almadan yurttan ayrılmakla suçlanmıştı, ama ne tuhaf ki, "Vezneciler Kız Yurdu'nda yoklama yapılmaz, imza atılmaz. Polis özel olarak bildirmedikçe, o günlerde benim yurt dışında bulunduğum tespit edilemezdi. Hal böyleyken, aniden odamda arama yapılıp, yurttan atılmam düşündürücüdür" diyordu Meral.

İktisat Fakültesi öğrencisi olan Yasemin Öztürk, "Teslimiyetçi, silikleşmiş, inisiyatifsizleştirilmiş bir kuşak yetiştirilmek isteniyor" diyordu. Kişiliğini yitirmiş bir gençlik yetiştirmek! Bu muydu amaçlanan? Ne ana-babalar, ne okul yöneticileri, ne yurt yöneticileri, ne de asıl önemlisi öğrenciler böyle bir amaç olamayacağını, böyle bir amacı tanımayacaklarını söylüyorlardı. Ama uygulamalar, hayatın her alanında baş gösteren yasaklar... Sabah yataktan kalkmadan başlayan talimatlardan, gece yatağa girene kadar süren yasaklar zinciri, itaat ve bir örnekliğe zorlanan gençliğin kişiliğini bulma yıllarının kâbusuydu.

Ya gençler? "Öğrencileri sessiz sedasız YÖK'leştirmek, basit bir yaşantıya hapsetmek; gençliği tadamadan ihtiyarlaştırmak istiyorlar. Fakat, inanıyorum ki bunu başaramayacaklar" diyordu Meral Aslankaya. 21 yaşında bir genç kız. Basın-Yayın öğrencisi.

Ali BORATAV

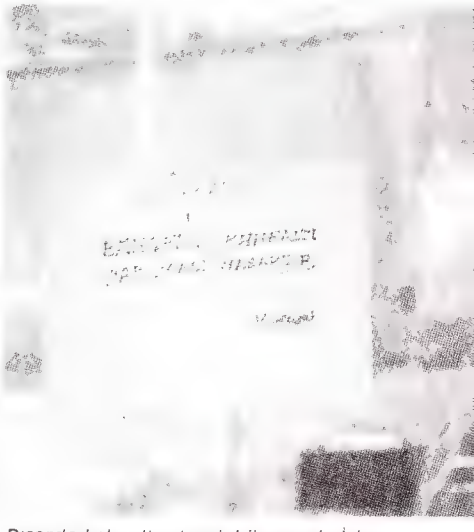

Um!t Kırdı / NOKTA

Dışarda kahvaltı etmek bile yasak. İşte gençliğin armağanı

"Emniyetin raporlarından bize ne?"

Boğaziçi Üniversitesi Öğrenci İşleri Müdürü Metin Balcı, rahat bir yurtta, öğrencilerin istedikleri gibi yaşayıp, istedikleri sosyal ve kültürel faaliyetle uğraşmalarının pekâlâ kişisel ve toplumsal huzuru bozmadan gerçekleştirilebileceğini anlattı.

Erik Mölberg Hansen / NOKTA

Nokta: Yurt talimatnameleri sizin için de geçerli mi?

Balcı: Hayır, biz Yurt-Kur'a bağlı değiliz. Ama, mesela yurda giriş saatleri bizde de düzenlenmiştir. Üniversite yaşamına uygun olarak, 12.00 ile 02.00 arasında değişir.

Nokta: Yurt-Kur'a bağlı yurtlarda, öğrenciler genellikle sosyal ve kültürel faaliyetlerin zayıflığından şikâyetçiler...

Balcı: Bizim yurtları, Yurt-Kur'unkilerle karşılaştırmamak lazım. Bizde 25 kulüp var; 2 kız, 3 erkek yurdu için ayrıca bir toplantı, bir tiyatro, iki kapalı spor salonu ve açık spor alanları var. Tüm bunlar ve büyük çalışma salonu geceyarısına kadar, hatta daha ilerki saatlere kadar açıktır. Hiçbir öğrencinin buraları kullanmak için izne ihtiyacı yoktur.

Nokta: Kız öğrencilerin en büyük şikâyeti, her şekilde erkek arkadaşlarından uzak tutulmaya çalışılmaları?

Balcı: Tabii fuhşa izin vermeyiz, ama başka hiçbir yasaklama yoktur bizde. Kaçak öğrenci kalmaması için denetim yaparız, ama yurda kayıtlı olmayanlar bile, isterlerse izin almak kaydıyla gece burada kalabilirler. Adam, odasında erkek ya da kız arkadaşıyla ders çalışacaktır. Bu talebi engellemeyiz.

Nokta: Emniyetin verdiği raporlara göre bir öğrencinin ilişiği kesilebilir mi?

Balcı: Şimdiye kadar böyle bir uygulamamız olmadı. Emniyet, hakkında soruşturma yapıyor diye, kimseyi karda kışta sokağa atmayız. Suçluysa tutuklasınlar.

PAN AM'DAN DAHA FAZLASINI BEKLİYORSUNUZ. HAKLISINIZ.

Günümüzde hâlâ birkaç isim kaldı, kendisinden en iyiyi vermesi beklenen. İşte bunlardan biridir Pan Am. Ve Pan Am bu isimden bekleneni vermekten yanadır.

Günümüzde havayolu şirketleri fiyatlarını yüksek perdeden ilan edip, hizmete gelince sözü üstü kapalı geçiştirirken, Pan Am, müşterilerine ucuz fiyatlarının yanı sıra süratli, özenli, güvenilir hizmet sunmakta kararlıdır.

Bakım personelimiz şimdi Coach, Clipper ve First Class kabinlerini yeniden dekore ediyor, döşemeleri, halıları yeniliyor, herşeyi tek tek temizleyip, cilalayıp parlatıyor.

Mühendislerimiz daha geniş raflar, yeni ışıklandırma düzenleri, yeni elektronik kulaklıklar, yeni video cihazları takıyorlar.

Yeni rezervasyon sistemimiz sayesinde bilet işlemleri büyük hız kazanıyor, havaalanında uzun kuyruklar oluşmuyor.

Ve siz rahatça koltuğunuza yerleştiğinizde bizler de uçağınızı piste çıkarıp, sizi gideceğiniz yere tam zamanında ulaştırmak için daha gayretle çalışıyoruz. Bugün Pan Am bütün havayolları içinde en dakik iniş - kalkış performansı gösteren şirkettir.

Usta aşçılarımız yepyeni, leziz menüler hazırladılar sizin için. Bu yıl Pan Am'ın yolcu başına tahsis ettiği yiyecek harcaması öteki Amerikan havayolu şirketlerinden kat kat fazla.

Bugünden itibaren Pan Am'dan daha da fazlasını bekleyebilirsiniz. Çünkü biz kendimizden çok şey bekliyoruz.

PAN AM'DA DAHA FAZLASINI BULACAKSINIZ.

TARTIŞMA / ZEHİR OLAYI

Zehir zemberek anılar

Yazar Erdal Öz'ün Deniz Gezmiş ve arkadaşlarıyla ilgili açıklamaları "zehir istediler mi, istemediler mi?" tartışmasına dönüştü.

"İdam sehpasında bile davalarını savunan bu insanlar zehir istemiş olamazlar." "Deniz zehir isteseydi tüm arkadaşları için isterdi. Neden üç kişilik istemiş olsun?" "İsteyebilecekleri pek çok kişi varken Erdal Öz, Deniz'lerin zehir isteyeceği en son kişidir."

Bunlar, Erdal Öz'ün 11 Ocak 1987 tarihli **Nokta**'ya yaptığı açıklamadan sonra kopan fırtınanın tartışma odaklarıydı. Erdal Öz, önce "Gülünün Solduğu Akşam" adlı kitabıyla Deniz'lerin öyküsünü yeniden gündeme getirmiş, daha sonra da Deniz'in kendisinden üç kişilik zehir istediğini açıklamıştı.

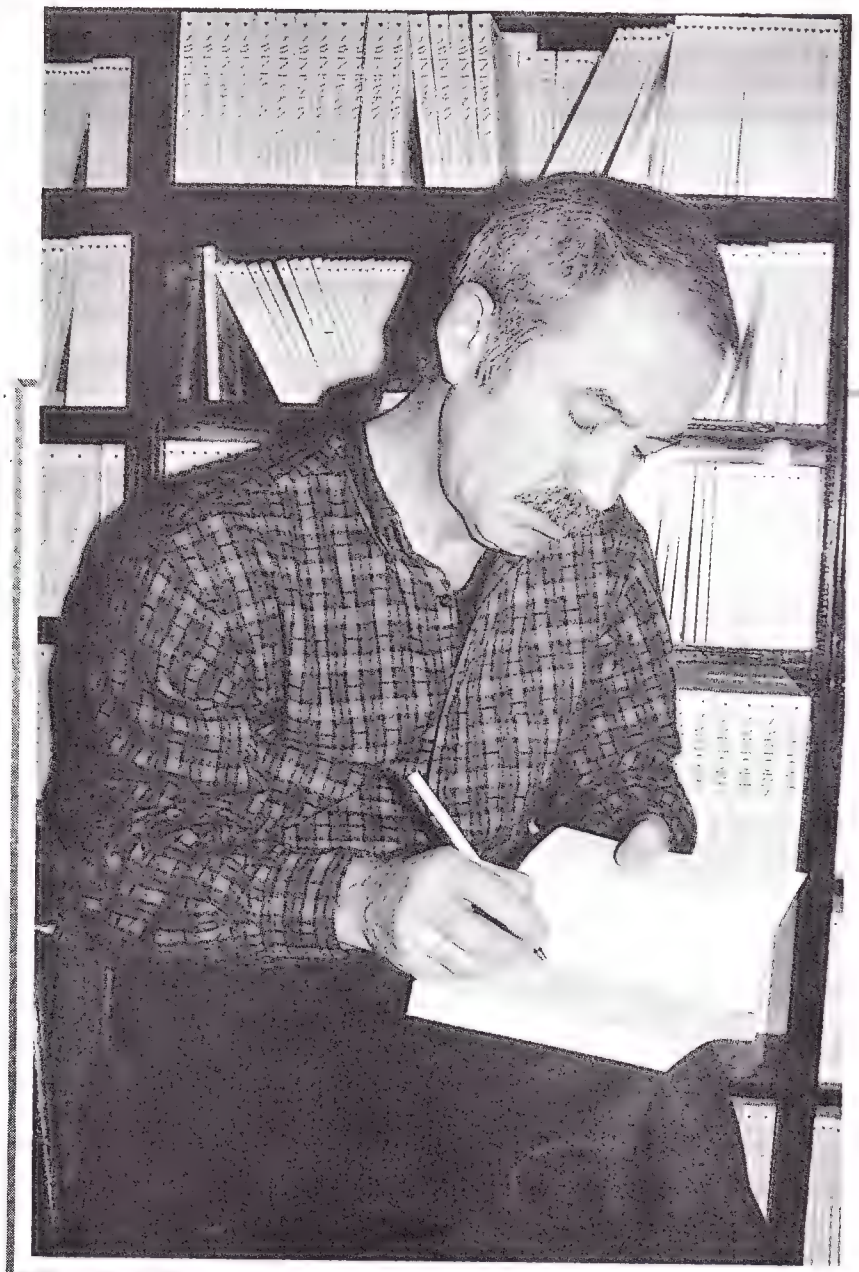

Nokta geçtiğimiz hafta içinde Erdal Öz'le görüştüğünde ise olay yeni bir boyuta ulaşıyordu. Erdal Öz, yıllar önce bu olaydan iki kişiye söz etmişti: Emil Galip Sandalcı ve Avukat Mükerrem Erdoğan. Öz bunu unutmuştu ama onlar unutmamışlardı.

"Emanet gecikti". 12 Mart 1971'de TRT yönetim kurulu üyesi olan ve olaylı genel müdür seçiminden sonra, ağustos ayında tutuklanıp Mamak Askeri Cezaevi'ne gönderilen Sandalcı, yılbaşından bir iki gün önce tahliye oluyor ve kendisinden bir süre önce tahliye olan Erdal Öz'le buluşuyorlardı. Sandalcı aralarındaki konuşmayı şöyle özetliyordu "Erdal bana Deniz'in kendisinden üç kişilik zehir istediğini ve bunu içeri sokup sokamayacağını sorduğunu söyledi. Bana ne düşündüğümü sordu. Ben, bunun pratikte hemen hemen imkânsız olduğunu, sağlansa bile çok riskli olduğunu söyledim. Çünkü haklarında henüz kesinleşmiş bir karar yoktu. Erdal, doğru söylüyor, söylemiyor meselesine gelince onu en iyi Erdal bilir ama hiçbir mecburiyeti yokken, bundan 10 kü-

SÖYLEŞİ / ERDAL ÖZ

Bazı 'entel' kafalar anlayamıyor

Yazar Erdal Öz, zehir olayı konusunda **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Size yöneltilen eleştirilerden biri Gülünün Solduğu Akşam adlı kitabınızda zehir olayına yer vermeyişinizdi. Nedenini açıklar mısınız?

Öz: "Kitabımda bu konuyu da açıklayacaktım. Kitabı yazarken bazı yazar arkadaşlarıma zehir olayını anlatıyor, tepkilerini öğrenmek istiyordum. Konuyu kime açtıysam karşı çıktı, yazmamamı istedi ve o konuyu yazmadan ya yınladım kitabı. Ancak, yazmama karşı çıkan birtakım arkadaşların zehir olayını sağda solda anlatmaları konuyu dedikodu düze-

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan emaneti boşuna beklediler

sur sene önce bana bu olaydan bahsetmişti.''

Deniz'in, Erdal Öz'den zehir istediğini doğrulayan diğer kişi ise bir süre Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının avukatlığını üstlenen Mükerrem Erdoğan'dı. Bir görüşmede Deniz Gezmiş, Erdoğan'a ''Erdal bir emanet gönderecekti, gecikti'' diyor, bu emanetin ne olduğunu sormak istemeyen Erdoğan da ''Peki iletirim'' demekle yetiniyordu. Mükerrem Erdoğan, olayın devamını şöyle anlatıyordu: ''Erdal'ın işlettiği kitabevine gittim. Olayın mahiyetini bilmediğim için 'bir emanet gönderecekmişsin, çocuklar onu sordular' dedim. Erdal o zaman beni dışarı çıkardı ve 'Yahu istedikeri zehir. Fakat ben bunu nasıl göndereyim ya da göndermem doğru olur mu bilemiyorum' dedi. Ben de bu işi yapmamasını olayın Yargıtay'dan döneceğini söyledim. Ama onların tahmini doğru çıktı Yargıtay üçü hakkında onama kararı verdi.''

''Sorgucular da biliyordu''. Bir süre sonra aynı yönetim tarafından tutuklanan Erdoğan'ın bu konuda unutamadığı bir şey daha vardı: ''Kendilerine kontrgerilla diyen birtakım kişiler beni karargâhlarına götürdüler. Orada kendisine 'albayım' denen birisi bana doğrudan 'Deniz'lerin emanetleri neydi? diye sordu. Şaşırmadım çünkü görüşmeler boyunca arkamda not tutuyorlardı.''

Yıllardır bu olayı kimseye söylemeyen Mükerrem Erdoğan nedenini şöyle açıklıyordu:''Böyle bir şey fazla önemli değil. Gerek duymadım. Çünkü idamla yargılanan bir insanın zehir istemesi ne zaaftır ne de küçültücü bir şeydir. Onlar da her şeyden önce insandılar. Bir de bu olay doğru değil diyenler var. Bunu neye dayandırıyorlar bilmiyorum. Ancak kesinlikle doğru. Daha da şüpheci olanlar benim 1972 yılında kontrgerillada alınmış ifademi bulup bakarlarsa görürler.''

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan. Bu adlar çok değişik nedenlerle zaman zaman gündeme gelmişlerdi. İdamlarından yaklaşık 15 yıl sonra da haklarındaki tartışmalar bitecek gibi görünmüyordu●

Mükerrem Erdoğan

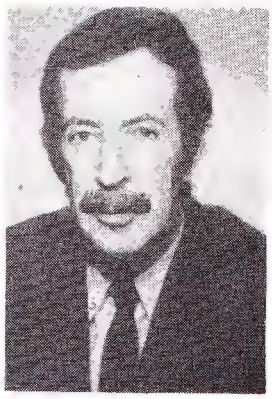

Emil Galip Sandalcı

yinde hızla yaygınlaştırdı. Öylesine saptırıldı ki bunu önlemek amacıyla **Nokta** dergisine konuyu açıkladım. Uyandırdığı tepkileri biliyorsunuz.''

Nokta: ''Ölümlerinin de bir eylem olmasını istemişlerdi, zehir istemiş olamazlar'' diyenler var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Öz: ''İntihar düşüncesini Deniz'e ve arkadaşlarına yakıştıramayanlar ve bu yüzden bana kara çalmaya kalkışanlar bence yanılıyor. Deniz'lerin intiharı düşünmüş olmaları, kesinlikle hayata karşı çıktıkları için değildi. Başkaları karar vermişti ve hayat onların elinden alınmak üzereydi. Onların karşı çıktıkları şey, başkalarının belirlediği anda ve biçimde, asılarak öldürülecek olmalarıydı. Deniz'lerin intihar düşüncesini açıklamaktan biraz da bu yüzden kaçınmıştım. Kesin ve kolaycı kişilerce hemen ve ezbere karşı çıkılacağını seziyordum. Yanılmamışım. Birtakım 'entel' ve eylemci geçinen kafalar bu gerçeği kavrayamasa da Deniz'lerin intiharı düşünmüş olmaları, insanca olduğu kadar yiğitçe de bir tavırdır. Al Alvarez'in dediği gibi ''İnanıyorum ki gününü bekleyerek ölmek, intihardan daha çirkin ve kolaycı bir yolu seçmektir.''

Nokta: ''Deniz'lerin zehir isteyeceği en son kişi Erdal Öz'dür'' görüşü var. Sizce neden zehiri sizden istediler?

Öz: Bu sözleri söyleyenler, sözlerine 'ben' ya da 'biz' diye başlayan alçakgönüllü olmayı çoktan unutmuş kişiler. Deniz Gezmiş'le daha önceden bir tanışıklığım yoktu. Yusuf'u da öyle. Hüseyin İnan ve Sinan Cemgil parti arkadaşlarımdı. Kitabı oluşturan notlar bir hafta içinde alınmıştır. Bu bir hafta Deniz Gezmiş'le de birlikte olabildiğim günlerdir. Gerçekten onca insan varken Deniz Gezmiş'in zehiri neden benden istediğini ben de bilmiyorum. Ama bir gerçek ki, Deniz Gezmiş zehiri benden istedi. Tahliye olduktan sonra istenen zehiri gönderip göndermemekte çırpınırken, iyi ki konuyu güvendiğim birkaç dostuma açmak zorunda kalmışım. Unutmuşum. Belleğim iyi ki beni yanıltmamış.''

Nokta: Deniz Gezmiş Anlatıyor ile Gülünün Solduğu Akşam arasındaki farklar nereden kaynaklanıyor?

Öz: ''Gülünün Solduğu Akşam'ı oluşturan notlar 1971 yılında Mamak Cezaevinde alınmıştır. Özellikle Deniz ve arkadaşlarıyla yaptığım konuşmalar, sorulmuş dağınık sorulara verilmiş dağınık yanıtlardan oluşur. Planlı bir soru-yanıt olayı yaşanmamıştır. 1976 yılında bu notlardan yola çıkarak Deniz Gezmiş Anlatıyor adlı bir kitap yayınlamıştım. O kitabı düzenlediğim günlerde pek çok kişi başımdaydı. Özellikle Niğde cezaevinden tahliye olmuş Deniz'in arkadaşları, kitaptaki bazı bölümlerin yayınlanmasına kesinlikle karşıydılar. Gülünün Solduğu Akşam'ı yazarken elimdeki notları yeniden bütünledim, kitabı yeniden biçimledim. Bir yıl sonra aynı notlardan yola çıkarak yeni bir kitap yazsam yine küçük farklılıklar ortaya çıkabilir.

KİTAP / SANDIKTAN İHTİLALE

Öyle bir 10 yıl ki!

Gazeteci Yavuz Donat'ın 1977'den bu yana "VİTRİN" köşesinde çıkan yazılarından yaptığı derleme, siyaset ve bürokrasi dünyamızın ilginç bir panoramasını çiziyor

"Eğer hükümet, Hayrettin Erkmen'e verilen gensoruyu güvensizlik vesilesi sayıp çekilseydi, o gece ihtilal olurdu. O müdahaleyi biz istifa ettiğimiz için, Türkiye'yi hükümetsiz bıraktığımız için yapılmış sayarlardı. Müdahalenin bütün yükü bizim üzerimizde kalırdı."

Süleyman Demirel, Tercüman gazetesi Ankara sorumlusu Yavuz Donat'a böyle anlatıyordu.

Piyasaya yeni çıkan "Yavuz Donat'ın Vitrininden" kitap dizisinin **"Sandıktan İhtilale"** başlıklı cildinde Donat, 12 Eylül'e geliş sürecinde gazetesinde yayınladığı yazılara yer vermiş. "Yavuz Donat'ın Vitrininden" başlığı, 3 kitabı içerecek. İlk kitap 1977'nin 12 Nisan'ında başlıyor ve 1980'in 12 Eylül gecesinde bitiyor. İkinci kitabında 13 Eylül'den 6 Kasım 1983'e kadar gelinecek ve dizi Ocak 1986 ile birlikte tamamlanacak.

Gerçi kitap, gazetedeki yazılardan derlenmiş ama sadece bir derleme kimliği taşımıyor. O günlerde bilinip yazılamayan bazı konular da eklenmiş. Ayrıca, 3 kitap boyunca "kahraman" kimliğini koruyacak olan Süleyman Demirel, Bülent Ecevit ve Turgut Özal, 1987'den gerilere dönüp o günleri değerlendirecekler.

İstihbarat ve fıkra. Süleyman Demirel'in yukardaki sözleri de 1987'den 1980 Eylül'ü başının nasıl göründüğünü anlatıyordu. Hayrettin Erkmen feda edilmiş ama karşılığında sadece 10 gün kazanılabilmişti. Çünkü asker, müdahale etmeye çoktan karar vermişti. Demirel, bu konuda istihbaratlarının olduğunu da anlatıyordu. Ancak bu istihbarat nasıl bir istihbarat ise Milli Savunma Bakanı'nın bilgisi dışında tutulmuştu.

Donat'ın, bildiklerine 1987'de eklediğine göre, bazı milletvekilleri, Milli Savunma Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'na sormuşlardı: "Orduda vaziyet nedir?" diye. Birincioğlu, ordunun üst kademesiyle aralarının fevkalade iyi olduğunu, çok iyi bir diyalog içinde olduklarını söylüyordu. "Nasıl bir diyalog?" sorusuna da Birincioğlu şu karşılığı vermişti: "Vallahi kardeşim, bunlar belden aşağı fıkraya bayılıyorlar. Bende de bu tür fıkra çok. Ben anlatıyorum, adamlar gülmekten katılıyor. Birbirimize böyle fıkra anlatıyoruz. Adamlarla aramız gayet iyi. Her gün üç-beş fıkra anlatıyorum onlara."

Süleyman Turgut. Kitapta, Turgut Özal ve Süleyman Demirel arasındaki ilk siyasi bağlantılar konusunda da ilginç bir nokta dikkati çekiyor. Turgut Özal, Donat'a, "Süleyman Bey, söylemem icap ederse bana 1973'te adaylık teklif etmiştir" diyordu; "Bana, 'Turgut hazırlan, seni aday göstereceğim,' dedi." Özal o sırada yurt dışından yeni dönmüş ve Sabancılarla iş görüşmesi yapıyordu. Demirel'in önerisi üzerine, kendisine "öyleyse ben Sabancılarla bir münasebete girmeyeyim. Mademki böyle bir adaylık meselem var" demişti. Ancak Demirel, "Yok yok sen gir, önemli değil, onu şey yaparız, hallederiz" demiş, ardından da "İktidarda ne

Yavuz Donat, okuyucuyu bir "zaman tünelinde" gezdiriyor.

Adem Altan / NOKTA

Sandıktan ihtilale'nin en önemli kahramanlarından üçü: S. Demirel, B. Ecevit, T. Özal.

yapılması gerektiğine dair'' bir rapor istemişti. ''Sonra bir ses çıkmadı'' diyordu Özal. Demirel ise bugün, ''1973'teki adaylığı'' hatırlamıyordu. Özal'ın söylediği tarihlerde Demirel onu, Merkez Bankası Genel Müdürlüğü'ne getirmek istemiş ama Erbakan Hoca'ya kabul ettirememişti.

Demirel'e göre, Özal'ın milletvekilliği adaylığı 77 seçimlerine giderken gündeme gelmişti: Kayseri'den düşünüyorlardı ama ''birgün sabahleyin kalkıp bakmışlardı ki, kendisi İzmir'den Milli Selamet Partisi adayı olmuş...''

Demirel'le Özal arasındaki siyasi rabıta, bu noktada da bitmemişti. Özal, ''1979 ara seçiminde AP'den 'aday olabileceğimi' söyledim'' diyordu; senatör adayı olmak istediğini söylemişti. Ancak Süleyman Demirel'in yanıtı, Özal'ı yine dışarda bırakmıştı: ''Biz ilerde Turgut'u milletvekili yapmayı düşünüyoruz.''

Sonrasında Demirel, Özal'ı parlamentoya sokamadı, ardından roller değişti, şimdilerde de Turgut Özal, ''İlerde bir zaman Demirel'in yasağını kaldırmayı'' düşünüyordu!...

Suikastlar. Bu arada Donat, CHP içindeki gelişmeler konusunda da bugün geçmişin nasıl göründüğünü sormuş. Genel sekreterlik konusunda Uğur Alacakaptan ile Bülent Ecevit arasındaki görüşmeler hayli ilginç. Dönem içinde dönen oyunlar bir türlü anlaşılamıyordu. Alacakaptan politikanın anlaşılmazlığı konusunda genel başkanı ile konuşuyordu: ''Benim siyasi geleceğim konusunu konuşmaya geldim sizinle. Çünkü, politikayı bırakmak istiyorum. Benim siyasi geleceğimde bir ambargo mu var? Bunu sizin ağzınızdan duymak istiyorum. Bana bakan oldun, dediniz, olmadım. Genel sekreter yaptım, dediniz, o da olmadı.'' Ecevit, Alacakaptan'a şöyle yanıt veriyordu: ''Uğur Bey, birinci olayda yeterince kuvvetli değildim. İkinci olayda ise oyuna geldim.''

Yavuz Donat, Bülent Ecevit'e İzmir ve İstanbul suikast girişimleri konusunda da Ecevit ve Demirel'in görüşlerini almış: Demirel'e göre, ''Çiğli Havaalanı'ndaki olay çok uydurma''ydı; ''Suikast hadisesi falan değil''di. İstanbul'daki miting için yapılan suikast ihbarı da MİT'ten gelmişti, ancak sonradan tahkik edilmiş, ''böyle bir suikastın aslı faslı da çıkmamış''tı. Ecevit ise Çiğli olayı için şunları söylüyordu:''Hükümet olarak da, parti olarak da inceleme grupları oluşturup o olayları yeniden araştırmaya çalıştık. Fakat bir noktadan sonra büyük tıkanıklıklar ve inceleme güçlükleri ortaya çıktı.'' İstanbul suikast girişiminde de yapılan ihbarda çok somut veriler vardı. Ama MİT'ten geldiğine ilişkin bir bilgi elde edememişlerdi. Ecevit, ''Hükümet olduktan sonra o belgeyi araştırdım, aslını buldum, nereden geldiği belli değildi'' diyordu.

Bir Süleymancı. Yavuz Donat, 11'ler olayına, 5-0'lık ara seçime, Cumhurbaşkanlığı seçimine, o günlerin hükümetlerine, bağımsızlarına, parlamentosuna ilişkin de oldukça ilginç göndermeler yapıyor. Örneğin 3 Mart 1980 tarihli Vitrin'inde şunları yazmıştı: ''İsterseniz Cumhurbaşkanlığı için kulislerde adı geçen 12 kişiyi sırayla sunalım: 1- Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren. Kulislerde en çok dolaşan isimlerden biri. Hatta böyle bir formülün uygulanmaya konulması halinde, hangi kontenjan senatörünün istifa edebileceği bile konuşuluyor. Formül, ancak Demirel-Ecevit zirvesiyle gerçekleşebilecek durumda. Aksi halde Gürler olayı gibi bir sonuç doğar.'' Kenan Evren dışındaki adaylar da İhsan Sabri Çağlayangil, Cahit Karakaş, Sadettin Bilgiç, Muhsin Batur, Nihat Erim, Metin Toker, Muhittin Taylan, Hilmi Fırat, Zeyyat Baykara, Fahri Korutürk, Süleyman Demirel...

Bir yanda Cumhurbaşkanlığı sorunu yaşanırken, milletvekillerinden İhsan Ataöv'ün de bir başka sorunu yaşadığı görülüyordu: Ataöv, CHP milletvekili Süleyman Genç'e takmıştı: ''Pederimin adı Süleyman, tarikatım Süleymancılık, ben Süleymancıyım. Ama senin adının da Süleyman olması yüzünden, şöyle rahat rahat Süleymancıyım diye bağıramıyorum ki birader...''

Yazar şimdiye kadar bilinmeyen bir dolu önemli ayrıntıyı da açıklığa kavuşturarak okuyucusunu bir ''zaman tüneli''nde gezdiriyor. Kitabın taşıdığı acıklı- güldürü havası da yadsınamaz. Bir zamanlar Milli Eğitim Bakanlığı'nın en üst düzey yöneticilerinden Mehmet Didin, işletmek için yapılan bir ''torpil'' tayin isteğini vakit geçirmeden işleme sokmuştu. Donat'ın anlattığı öyküye göre, öğretmenin tayininin istendiği kent Batum'du. Milli Eğitim Bakanlığı'nda Batum'un Sovyetler Birliği sınırları içinde olduğu bilinmiyordu. Politikanın önde gelen adları olduğu kadar, böyle nice bürokrat da ''vitrin''deki yerlerini almışlardı.

Donat anlatmaya karar verdiği dönem için şöyle diyor: ''Öyle bir 10 yıl ki, bu süre içinde olup bitenler, bir başka toplumda belki 100 yılda yaşanmamıştır''.

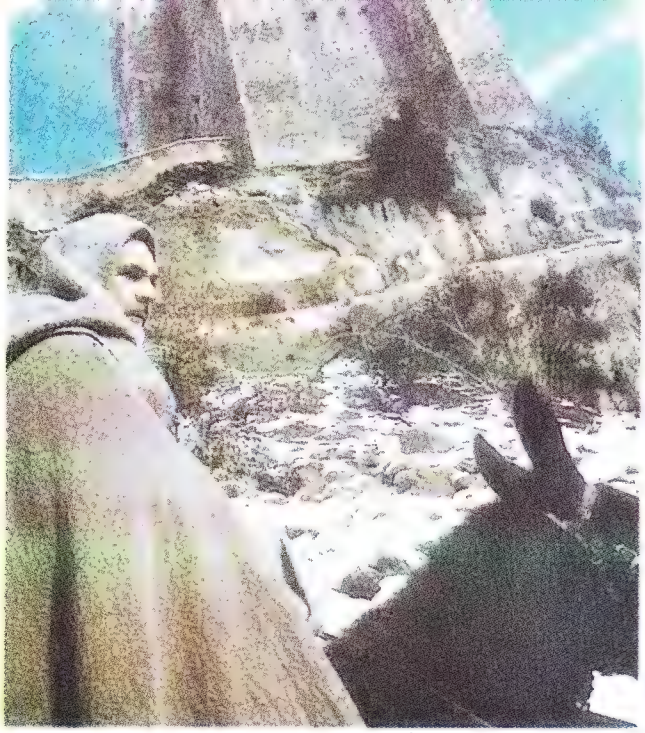

Rahip Baskerville (Sean Connery) filmin başında manastıra geliyor

Köylü kızı (Valentina Vargas) "Gülün Adı"nın tek kadını

SİNEMA / "OLAY KİTABIN" FİLMİ ÜLKEMİZDE

Gülün Adı: Varsın düşkırıklığı olsun!

Avrupa'da ve Amerika'da yılın olayı olan Gülün Adı filmi, 5 ay gibi kısa bir sürede Türkiye'ye gelerek, sinemaseverleri hem şaşırttı hem de sevindirdi

"Homo humuni lupus" diyordu bir filozof: "İnsan insanın kurdudur." Daha kitabın tamamını bitirmeden yapımcısını arayıp, ondan Gülün Adı'nın haklarını satın almasını isteyen ve bu projenin ardında tam dört yıl, sınırsız bir bütçeyle ortaçağı yağmalayan Fransız yönetmen Jean Jacques Annaud'un başına gelen, bu Latin atasözünde gizliydi hiç kuşkusuz.

Ancak Gülün Adı romanının yönetmenin üzerinde giderek ağırlaşan bir yük olmasının da payı vardı bunda. Çünkü edebiyat dünyasının önemli yazarlarına ve onların tiplerine, üsluplarına göndermelerle dolu uzun roman, beklenmedik bir biçimde best-seller oluyordu. Kısa sürede 20 dile çevriliyor ve 16 milyonun üstünde satışa ulaşıyor, hatta Amerika'da benzin istasyonlarında bile satılıyordu. Kitabın yazarı göstergebilimci Umberto Eco ise, geç ortaçağdaki Hıristiyan tarikatların çatışmasını polisiye türde işleyen kitabının, niye bu kadar çok sattığını anlayamıyordu bir türlü. Bunun üzerine insanların kitabı okumalarının sınırlarını genişletebilmek amacıyla Gülün Adı üzerine 50 sayfalık bir deneme kaleme alıyordu.

"Engizisyonun kırbacı" Bernardo Gui rolünde "Amadeus"la ünlenen Murray Abraham var

İki arada bir derede. Annaud, dört yıllık hazırlık devresinde toplam 15 ayrı senaryo hazırlatıyordu film için. Sonunda ortaçağdaki rahiplerin davranışları, giyinişleri, konuşmaları ile ilgili kendi araştırmalarını bitirdiğinde ise senaryonun da hazır olduğuna hükmediyordu. Ancak film izlendiğinde görülüyordu ki, kitabı kendi bakış açısından sinemada yeniden kurmaya çalışan yönetmen, polisiye film yapmakla ortaçağ Hıristiyan tarikatlarının çatışmalarını anlatmakta kararsız kalıyordu. Böylece ne birine, ne de diğerine yaslanmayan film, daha başından boşluğa düşmüş oluyordu.

Annaud'un yaptığı ikinci hata ise filmi ticari kılmak için bulduğu çözümlerden kaynaklanıyordu. Bu yüzden, çömez Adso ile köylü kızın sevişme sahnelerini aşırı uzatıyor, Sean Connery'nin labirentte birden boşluğa uçması gibi heyecan efektleri kullanıyor ve sapkınlıkla suçlanan üç kişiyi kilisenin önünde yaktırıyordu.

Ancak bütün bunlardan da önemlisi Fransız yönetmenin, Umberto Eco'nun kitabında çeşitli yazarlara yaptığı göndermeleri yanlış seçmesinden, ya da eksik tanımlamasından kaynaklanıyordu. Örneğin polisiye düzlemde Agatha Christie'nin On Küçük Zenci kitabındaki tekerlemeyi kullanırken, Edgar Allen Poe'nun Morg Soka-

"İyi filme ilgi artıyor"

Dile kolay, geçtiğimiz yılın dünyada adından en çok söz edilen filmi Gülün Adı, Amerika ve Avrupa'da gösterime girdikten topu topu 5 ay sonra, İstanbul sinemalarında. Gazetelerde ilanları gören herkes birbirine aynı soruyu soruyor: "Hem de Sinema Günleri ile aynı zamanda, nasıl getirirler bu filmi?" Biz de Özen Film'in ortaklarından ve Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi Mehmet Soyaslan'a aynı soruyu yönelttik:

Nokta: Gerçekten önümüzdeki hafta Gülün Adı'nı mı giriyorsunuz?

Soyaslan: Evet. Sansürde bir aksilik çıkmazsa tabii. Pazartesi - ye yetişmez de hafta arasına sarkarsa, biz de hafta arasında başlayacağız.

Nokta: Neden Sinema Günleri ile çakıştırdınız?

Soyaslan: Sinema Günleri'nin bizim için özel bir önemi var. Bir kere sanat değeri olan filmler için, bir sürü insan çıkacak sokağa. Bu insanlar zamanlarını öyle ayarlıyorlar ki, o günler arası izin alanlar bile var. Biz de bu insanlara başka bir sinemada, niye onların istedikleri tür bir film sunmayalım diye düşündük.

Nokta: Ama zaten yüklü bir program var, bu sizin için bir dezavantaj değil mi?

Soyaslan: Hayır, çünkü bizim bütün seyircimiz Sinema Günleri'ne gidenlerden müteşekkil değil. İkinci olarak Sinema Günleri'ne bilet almak isteyip de alamayanlar var. Saatleri boş çok seyirci oluyor. Tabii Sinema Günleri'nin atmosferinden istifade de söz konusu.

Sinemadan sinemaya koşturan adam, şu karşıda da güzel bir film oynuyor, onu da görelim diyecek. Hemen o an olmasa bile, Sinema Günleri bittikten sonra, evine çekilip film seyretmeme orucuna başlamadan önce, bir de bunu seyredeyim de sezonu öyle kapatayım diyecek. Çünkü erken olmasına karşın, Sinema Günleri bitince sezon da kapanıyor.

Nokta: Daha önce Amadeus ilan edilmişti, niye Gülün Adı'na çevirdiniz?

Soyaslan: Evet Gülün Adı yerine Mission ya da Amadeus da olabilirdi. Ancak bunların içinde en çabuk organize olup malını gönderen Gülün Adı oldu. Sonra ben de bu film üzerinde çok durdum. Mission da yeni bir film gerçi, ama bu daha yeni. Sonra bütün dünyada sezonun en popüler filmlerinden ve son olarak korsan video kaseti de çıkmadı.

Nokta: Mission gelecek sezona mı kalacak?

Soyaslan: Hayır Gülün Adı umduğumuz neticeyi verirse, Mission'u da hemen arkasından gireceğiz. Aslında biz bu yıl yeni bir şey denemek ve sezonu tatile doğru uzatmak istiyoruz. Sezon Türkiye'de otuz haftayla sınırlı, bunun içindeki şanssız haftaları da düşünürseniz 20-22 hafta kalıyor geriye. Oysa yaz aylarında da 22 hafta var. Bunun 15 haftası niye değerlenmesin...

Nokta: Peki bu kadar yeni film çok pahalıya mal olmuyor mu?

Soyaslan: Valla, artık bu iş o hale geldi ki ucuza mal ettiğimiz bir çok filmden, daha fazla zarar ediyoruz. Olayı güncelleştirdiğimiz ve iyi filmler getirdiğimiz müddetçe, halkın sinemaya olan ilgisi de artıyor. Tabii bizim de rizikomuz o nisbette azalıyor. Örneğin Commando bütün dünyada iyi iş yapmış ve bizde de potansiyel seyircisi varsayılan bir filmdi. Ancak geç geldi ve beklenen işi yapmadı. Bunda benim gördüğüm iki etken var. Birincisi filmin videoda korsan bantlarının çıkmış olması, ikincisi ise halkın filmin bu kadar geç getirildiğinden kötü muameleye uğradığını düşünmesi. Öyle zannediyorum ki Gülün Adı, en azından zamanında çıktığı için önemli bir seyirci yakalayacak. Hem düşünsenize bu film Sinema Günleri'nde oynasa, en çok seyredilen yapıtlardan biri olacaktı. Bilet bulunamayacaktı vs. Hiç olmazsa böylece herkese rahat rahat görme imkânı doğuyor.

ğında Cinayet öyküsündeki Dupin'in akıl yürütmesini atlıyordu. Bu filmin kahramanı Baskerville'li William (Sean Connery) kişiliğinin de eksik tanımlanmasına yol açıyordu. Yine ünlü Arjantinli yazar Borges'den ödünç alınan ve metafizik dünyanın en gözde simgelerinden biri olan labirent, çömez Adso'nun yün kazağını sökerek çıkış yolunu bulmasıyla anlamını yitiriyordu.

Her şeye rağmen görülmeli. Ancak bütün bunlara karşın, filmin dekorları, seçilen oyuncular, makyajlar ve ortaçağda manastır yaşamı belgesel bir titizlik ve başarıyla perdeye yansıyordu. Özellikle oyuncuların seçimi, pek az rastlanan bir şekilde, kitabı okurken kafada yaratılan tiplerle çakışıyordu. Salt bu özellikleri bile Gülün Adı'nı mutlak görülmesi gereken bir film yapıyordu.

Türk sinemaseverleri içinse inanılmayacak bir şey oluyor ve Gülün Adı, Amerika ve Avrupa'da gösterime girdikten 5 ay gibi kısa bir süre sonra sinemalarımızda da boy gösteriyor. Üstelik filmi getiren firmanın bir yetkilisi, bunun sadece bir başlangıç olduğunu, bu filme olan ilginin bundan sonra gelecek bu tür filmlerin de kaderini belirleyeceğini söylüyor. Apaçık ki, Gülün Adı'nı yüklendiği bu misyon nedeniyle de izlemek gerekiyor. Kitabı okumamış olanlar için sorun yoktu zaten. Okuyanlar içinse keyifli bir düşkırıklığı.

Serhat ÖZTÜRK

MEMLEKETİN DAĞI TAŞI DOLANDIRICI

Haybeci nasıl dızdızlanır?

Tövbekâr dolandırıcı U.A., **Nokta**'ya mesleğine ilişkin açıklamalarda bulununca... Ortaya üçkâğıtçılardan politikacılara geniş bir yelpaze çıktı

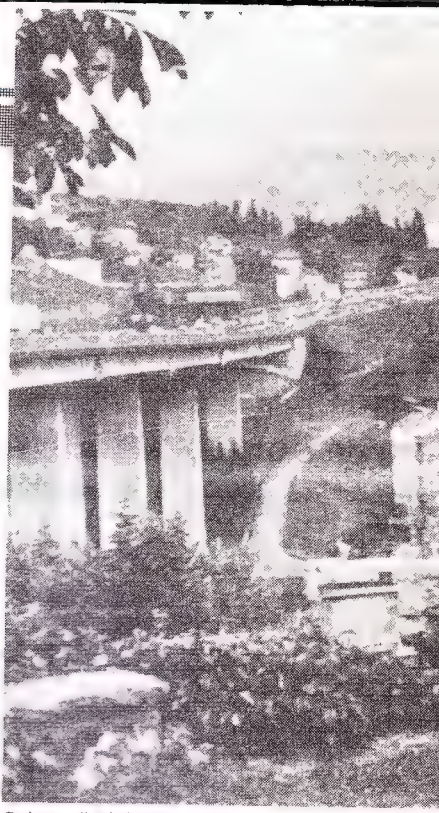

Rahmetli Sülün Osman: "Turgut Bey köprüy

U.A.: ... Sonra ben dükkâna girip adama koydum abi.

Nokta: Anlamadım... Ne yaptın, ne yaptın?

U.A.: Dükkâncıya koydum.

Nokta: Haa, tırnak içinde, "koydun" yani...

U.A.: Yok abi, tırnakçılar ayrıdır. Ben basbayağı koydum.

Nokta: Senin ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu?

U.A.: Evet abi. Bizim mesleğe "koyuculuk" tabir edilir.

Nokta: Allah müstahakını versin.

Yirmi üç yaşındaki "emekli dolandırıcı" U.A., mesai arkadaşı Selçuk S.'ye kaptırdığı altın künyenin yerine uydurduğu bakır künyeli kolunu zarif bir hareketle kaldırıyor, titreyen elleriyle saçını sıvazlıyor... Bu saç sıvazlamanın da "koyucular" arasında ayrı bir anlamı olduğunu öğreneceğiz az sonra. Hareket, "bağlamacının" koyucuya gizli işmarı: "İş kesik abi, cızlamı çekelim..." anlamına geliyor. Bunun da Türkçesi, "dolandıramayacağız, kaçalım" şeklinde.

Koyucu esnafı. Ustamız Evliya'nın ağzıyla söyleyecek olursak, bunlar İstanbul'da 200-300 kadar âdem olup, içlerinde takım elbiseli, çingene kılıklı, bayan ve de erkek çeşitleri olmak üzere cemi cümlesi 67 vilayeti dolaşıp iş tutarlar. Günlük kazançları 50-60 bin Cumhuriyet lirasının, Anadolu seferlerinde de bir haftalık ortalama hasılat 600-700 bin liranın altına düşmez.

Bunlar gayet vicdansız, gözünü budaktan sakınmaz birtakım dolandırıcı taifesidir ki, Dersaadet'te daha çok Levent, Etiler, Bakırköy, Bahçelievler tarafında, Anadolu'da ise Eskişehir, Afyon, Samsun, Ordu civarında icra-yı sanat etmektedirler. Adı geçen semt ve vilayet esnafının dikkatine arzedilir.

Üşenmeyip taa **Nokta** yazılışlerine gelip bizi bulan ve sanatının püf noktalarını bir bir açıklayan U.A. biraderimizin anlattığı veçhile, koyucu esnafının bir de yamağı vardır ki, buna da bağlamacı tabir edilir. Bazı durumlarda dükkân dışında bir de "erkete" istihdam edilir. Koyucu, tezgâha yaklaşıp bir adet beş binlik, ya da daha iyisi, on binlik panganot uzatır ve herhangi bir mala talip olur. Bu arada bağlamacı tezgâhtarı lafa tutup kafasını karıştırır. Koyucu panganotu vermez, vermiş gibi yaparak parasının üstünü ve de malı alıp çıkar. Böylece, "koymuş" olur... Bu suretle ele geçirilen paralar, koyucuyla bağlamacı arasında sonradan pay edilir.

U.A.: "Bana U.Baba derlerdi.. Bağlamacısız çalışıp, günde on kişiye koyardım!"

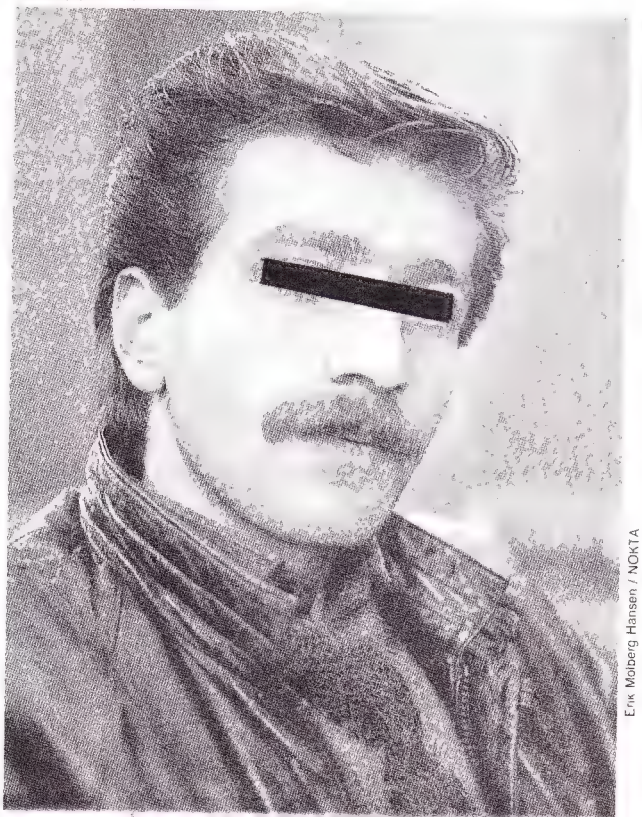

Erik Molberg Hansen / NOKTA

U.A.'nın tabiriyle, bu işin "babası", yani koyuculuk zanaatını başlatan, Bostancı'da ikamet eden Nuri K. adında bir nursuz herif-i nâşeriftir ki, bizzat refikası Serap K. ile birlikte işe çıkmaktadır. Üstat bu yoldan bir kat, bir de Murat 131 araba edinmiş olup, halen faaliyettedir. Gene bu mesleğin ünlülerinden Adanalı Ünal İ., Gürbüz Ç., Şahin ve Kadir isimli sanat erbabı da başta güzel İstanbul olmak üzere yurdumuzun çeşitli yörelerinde fink atmaktadırlar vesselam. Soyadları fakirde mahfuz.

satarken neden bana danışmadı?"

"Moderen" dolandırıcı Raki (Güney Zobu)

U.A. kardeşimiz, "koyduğu" dükkânlar arasında Levent Kuruyemiş Galerisi'ni, Fatih'te Teknik Akvaryum Sarayı'nı, Bahçelievler'de Cemal Ticaret, Tunçay Parfümeri, Kent Pastanesi gibi yerleri de saymaktadır ki, esnaftan Abdullah, Halit, Cemal, Turgut ve Hasan efendilerin işbu yazıyı okuduktan sonra derin bir nefes alıp arkalarına yaslanıp birer bardak soğuk su içmeleri iktizadır...

U.A. koyuculuk mesleğine 17-18 yaşlarında söz konusu Gürbüz hergelesinin teşvikiyle başlamış olup, o zamanın parasıyla (1982) günlük kazancı elli binden aşağıya düşmemiş, ama ne fayda ki paraları Bursalı dostuna yedirip tığ teber askere gitmiş, terhisinde de nedamet getirip tövbe istiğfar edip bu işlerden elini ayağını çekmiş, namuslu bir hayata başlamıştır. Kendisinin dergimiz aracılığıyla kamuoyuna iletilmesini istediği mesaj ise, "Pişmanlık duyduğu, bu işi yapan arkadaşların da bırakmaları gerektiği" yolundadır.

Koyuculuğun en büyük avantajı, gene U.A.'nın ifadesine göre, iş riskinin yok denecek kadar az olmasıdır. Nitekim kendisi Bursa'da yakalanmış, otuz üç gün tutuklu kaldıktan sonra çıkarıldığı mahkemede "unutkanlık" savunmasıyla beraat edivermiştir... Kendisi, biraz sıkıştırılınca, işin içinde hakime rüşvet de döndürdüğünü itiraf etmiştir ama, gene de koyucu esnafı cümle dolandırıcılar içinde en rahat çalışma şartlarına sahip olan taife sayılır. Amma velakin, şu Özal icadı yazar kasa çıktı çıkalı, koyucu takımının iş hacminde yüzde seksen düşüş gözlenmekte, ayrıca kazığı yiyen uyanmaktadır.

Ünlü "tavcı" ve "söğüşçü"lerimizden Ilhami Cidetli, Fatma Demirbaş ve de Selami Güleç...

Zarfçı esnafı. Pirsiz âdemlerdir. Türkiye'nin hemen her tarafında faaliyet gösterirler. Meslek argosunda "haybeci" tabir edilen kurban uzaktan dikizlenir ve kolayca görebileceği bir yere, içinde bir miktar para bulunan bir zarf, çaktırmadan konur. Haybeci zarfı alıp açar açmaz tepesinde bitilir, "o para benim" teranesiyle dalaşa başlanır. O sıra zarfçının yamağı işe karışır. Paranın eksik olduğu iddiasıyla maraza çıkarılır, haybecinin üstü başı aranır ve Allah ne verdiyse götürülür...

Tırnakçı esnafı. El çabukluğu marifettir. Bu taife iş kıyafeti olarak geniş yenli ceket giyer. Bir dükkâna girip para bozdurmak iddiasıyla hem parayı hem bozukluğu buraya aktarır. Gayet hüner sahibi, uyanık ve cin fikirli âdemlerdir.

Vaybabacımcı esnafı. Mukallit tarafı kuvvetli esnaftır. Kendi içinde, "pislikçilik", "façoculuk", "arpacılık", "sacayakçılık" gibi alt hüner gruplarına ayrılır. İşin temeli, karşıdan göze kestirilen haybeciye, "Vaay babacığım" tarzı sulu bir tavırla yaklaşıp sarılmak üzerine kuruludur. Pislikçiler, ağızlarında çiğneyip sulandırdıkları küçük gazete parçacıklarını haybecinin üzerine tükürüp sonra da silme numarasına yatmakla, façocular,

"üstün başın toz olmuş babacığım" deyip haybecinin ceketine tebelleş olmakla, arpacılar düpedüz elden paket ya da çanta kapıp kaçmakla tebarüz etmişlerdir. Sacayakçılar ekip halinde çalışır, haybecinin omuzuna çarpıp ya da ayağına çelme takıp yere indirdikten sonra kalkmasına yardım ederek işi bitirir, malı götürürler...

Babacımcılık mesleğinin, pencereden bulaşık suyu döküp ceket temizleyenler, kavanoz içinde Capon balığı satma dümenine yatanlar, küçük çocukları kavgaya tutuşturup bunları ayırmaya gelen haybeciden saat ve para götürenler gibi çeşitleri de mevcuttur.

İyi bir kapkaççı, el çabukluğunun yanı sıra çeviklik, kıvraklık, uzun atlama, yüksek atlama, perende atma, karate uygulama gibi hasletlere de sahiptir.

Diğer esnaf taifesi. İşbu erazil tabakası arasında, kalpazanın bastığı parayı piyasaya süren "madaracı", geceleri ev soyan "tufacı", otel fareliğine soyunan "otelci", trenlerde çalışan "vagoncu", haybeciyi define buldum diye kandırıp avans çeken "defineci", cami şadırvanında abdest alanların ceketlerini götüren "muslukçu", kaldırım işportalarından mal tokatlayan "kaldırımcı", trafik kazası geçirmiş yaralıların üstünü başını yoklayan "söğüşçü", tufacının yalnız gündüz gözüyle çalışanı olan "karmanyolacı", hırsızlama malı ucuza bırakma ayağı yapan "manitacı", merdivenle pencereden dalan "minareci" gibi türlü çeşitli alçaklara da rastlamak mümkündür.

Vakt-i zamanında bunlar kaytan veya palabıyık, kuzguni siyah takım, kadife cepken, Trablus kuşağı, püsküllü önde, arkası basık kalıpsız, numarasız Mecidiye fesi tabir edilen vapur dumanı fes, yirmi sekiz paça, yumurta topuk ve basık yemeniyle ortalıkta salınırken; şimdilerde milletçe almış olduğumuz uygarlık ve kalkınma mesafesine uyarak kimileri üst baş partal, ayakta lastik, sırtta kirli tişört; kimileri Cardin gözlük, Givenchy koku, Lacoste gömlek, Yves Saint-Laurent çorap, Bally ayakkabıyla iş görür olmuş haşarattır.

Mütareke yıllarının namlı dolandırıcı, tulumbacı ve serserilerinden Acem İsmail, Kafesçi Arif, Dolmacı Mihran, Yenimahalleli Çiroz Ali, Zeytinburunlu Arap Osman, Darbukacı Sadık, Çeşmemeydanlı Uzun İbrahim gibilerinin yerini de, başta rahmetli Sülün Osman ve Raki namıyla maruf Güney Zobu abimiz olmak üzere, Ali Adıyaman, İlhami Cidetli, Selami Güleç, Fatma Demirbaş, Zafer Erdoğan gibi Cumhuriyet çocukları almıştır... Lakaplar kalkmakta, yerine soyadı kaim olmakta, ama meseleye gene "nostaljik" bir yaklaşımla bakacak olursak, o eski renkler, eski çeşniler, eski hergeleler artık bir daha gelmemek üzere tarihe karışmış bulunmaktadır.

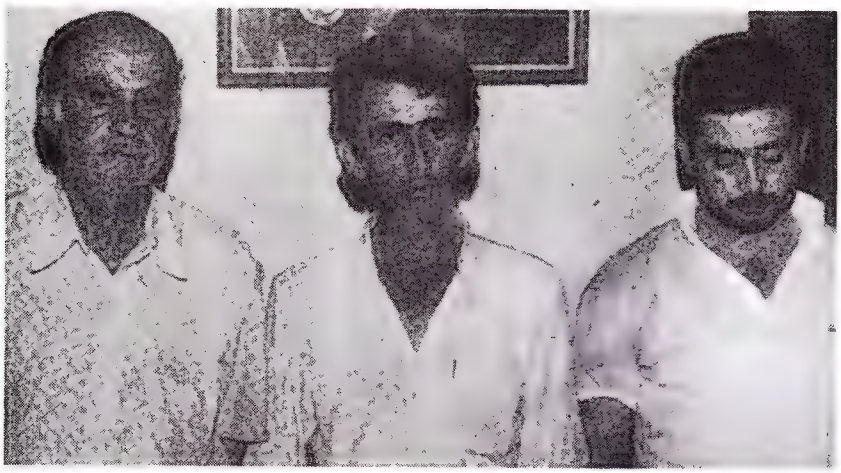

Ali Adıyaman, nam-ı diğer Hacı Abdülkadir Ceylanî, iş arkadaşları, oğlu Seyhan ve damadı Mehmet Hamal ile "mutlu günlerinde"...

Abdülkadir Ceylanî Efendi. Yeni moda dolandırıcı takımının içinde belki de en hoşu, kendine Mekke'den gelmiş Hacı Abdülkadir Ceylanî süsü veren, böylece Abdülkadir Geylanî'yle de çağrışım yaptıran, Osmaniyeli Ali Adıyaman'dır. Kendisi "tavcılık" vadisinde at oynatır, özellikle de namaz niyaza merak sarmış hali vakti yerinde orta yaşlı tombul hatunları çarpar... Şu anda mapus damında tesbihini çekip voltasını atmakla oyalanan Adıyaman'ın yanı sıra, "turizm polisi" numarasıyla yabancı gezginlerden döviz ve fotoğraf makinesi çarpan İlhami Cidetli, içine uyuşturucu kattığı lahmacunları yedirip kamyon şoförlerini soyduğu için "Vabis" lakabıyla anılan Selami Güleç, "zorla evlendirilecek nişanlı masum kız" dümeniyle hemcinslerini kazıklayan Çorumlu Fatma Demirbaş, "Almanya'dan selam getirdim" ayağından işçi ailelerini yolan İlhami Çolak, "tavcılık" denilen yolun yolcusu Zafer Erdoğan da çağımızın önde gelen rezil taifesinden sayılırlar...

En büyük Sülün, başka büyük yok. Bu yoldan çok uyanık gelip geçmiştir ama, hiçbiri, yücelerin yücesi Sülün Osman kadar iz bırakmamıştır herhalde. Boğaziçi Köprüsü'ne gelir ortaklığı senetleri çıkarıldığında, "Turgut Bey oğlum niçin bana danışmadı, kendisine sevabına akıl verirdim... Köprü satışı benim uzmanlık alanıma girer" diyen Osman, 1950'lerde ürkek adımlarını İstanbul'a yeni atmaya başlayan mütegallibe kılıklı safdillere Galata Köprüsü'nü, Galata Kulesi'ni, İstanbul Üniversitesi bahçesini, Eminönü'ndeki meydan saatini, tramvayları bile satmayı başarmış, sonraları her mahallede birer adet yetişecek olan müteşebbis, dinamik ve demokrat işadamlarımızın ağababasıdır!

Şu işe bakın ki, kısaca Raki diye tanınan Güney Zobu da, sanki günün birinde bu satırların yazılacağı malum olmuş gibi, fakir-i pür taksiri 1969 yılında, yeşil boyalı Opel arabasıyla caddeler boyu izlemiş, kovalamış adamdır! Mesele, yazarın ve dolandırıcının aynı kıza âşık olmalarından kaynaklanmaktadır. Sonunda kız elbette çulsuz bir yazara yar olmaktansa zengin bir dolandırıcıyı tercih etmiş, mesele kapanmıştır...

Haa, bir de karşılıksız çek ve senet verenler, hayali ihracat yapanlar, vergi kaçıranlar, memleketi kalkındıracağım diye oy toplayanlar, enflasyon düşürenler, yatırım yapanlar, dış politikada itibar sağlayanlar gibi hokkabaz ve perendebaz taifesi vardır ki, çok şükür devlet büyüklerimiz sayesinde bunların hiçbir haber değeri kalmamış olup, ahval-i adiyeden sayılan marifetleri bu yazıya dipnot bile teşkil edemezler...

Engin ARDIÇ

İşadamları, Yöneticiler, Hukukçular, Müşavirler...

32 YILDIR SİZLERE YÜRÜRLÜKTE OLAN MEVZUATI SUNUYORUZ

YAYINLARIMIZ

- **VERGİ KANUNLARI**
  - Gelir Vergisi Mevzuatı
  - Kurumlar Vergisi Mevzuatı
  - Veraset ve Intikal Vergisi Mevzuatı
  - Vergi Usul Kanunu ve Mevzuatı
  - Amme Alacaklarının T.U. Hakkında Kanun ve Mevzuatı
  - Damga Vergisi, Değerli Kağıtlar Kanunu ve İthalde Alınacak Damga Resmi Mevzuatı
  - Yatırım Teşvik Mevzuatı
  - Emlak Vergisi Mevzuatı
  - Harçlar Kanunu ve Mevzuat
  - Motorlu Taşıtlar ve Taşıt Alım Vergileri Mevzuatı
  - Belediye Gelirleri Kanunu ve Mevzuatı
  - Katma Değer Vergisi Mevzuatı
- **GÜMRÜK MEVZUATI**
  - G1 Gümrük Kanunu ve Yönetmeliği ile Muafiyetler ve Uygulama
  - G2 Gümrük Giriş Tarife Cetveli ve Diğer Vergi ve Resimler
  - G3 Gümrük Anlaşmaları, GATT, TIR Karayolları Nakliyat Anlaşmaları
- İHRACAT MEVZUATI
- İTHALAT MEVZUATI
- AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU (A.E.T.) MEVZUATI
- İMALAT SANAYİ MEVZUATI
- İŞ HUKUKU, SOSYAL SİGORTA VE BAĞ-KUR MEVZUATI
  - A Yüksek Mahkemeler Kuruluş Kanunları ve Kararları
  - B İş Hukuku Mevzuatı
  - C Sendikalar, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Mevzuatı
  - D Sosyal Sigorta Mevzuatı
  - E Bağ Kur Mevzuatı
- TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA (KAMBİYO) MEVZUATI
- TÜRK PARASI KANUNLARI (Banka ve Sermaye Piyasası Mevzuatı)
- DEVLET İHALE KANUNU
- TURİZM MEVZUATI

Yayınlarımızdan öğrendiğiniz sebepler bulunduğu takdirde, Yayınevimize müracaat edip iade veya broşür isteyiniz.

Yaşadığınız her gün yasalarla ilişkiniz var. Mevzuata uygun çalışabilmeniz için elinizdeki yayınlar yeterli mi?
Kütüphanenizdeki mevzuat en son şekliyle mi? Değişmiş olabilir...

YA DEĞİŞTİYSE...

Yayınevimiz 32 yıldır mevzuat yayımcılığı yapıyor. Mevzuat değişikliklerini kullanımı çok kolay değişen yapraklar (föyvolant) sistemi ile en kısa zamanda sizlere ulaştırıyor. Mevzuat değişse de, yayımlarımız yürürlükteki şeklini koruyor...

LEBİB YALKIN YAYIMLARI VE BASIM İŞLERİ A.Ş.

Meclisi Mebusan Cad. No: 327 Dursun Han Kat: 3 80040 Salıpazarı-İstanbul Tel: 243 15 75 (5 Hat)

Dünyayı sarsan
Olayları yaratan

İlk fasikül çarşambaya çıkıyor!

Olay yaratan ans

Daha önce
yayınlanan Devrim
Devrimler Ansiklop
rağbet görmüş, sa
kırmıştı. A
ansiklopedi yen
geçirilerek genişleti
yayınlandığı tarih
gerçekleşm
karşıdevrimi niteliğ
ayrıntılı bir şekilde ek

Gelişim Yayınları
"güvenilir yayıncılık"

olaylar...
lar...

Dünyayı sarsan olayları ve bu olayları yaratanları, kapsamlı bir şekilde bu ansiklopedide bulacaksınız. Devrim ve karşı-devrim olayları başlangıcından günümüze dek, özgün içerik ve biçimde, bu ansiklopedide gözler önüne serilmektedir.

Kapsamlı ve çağdaş ansiklopedi

Fransız Devrim'inden
Güney Amerika
Gerillalarına,
Mussolini'den Mao'ya,
Ekim Devrimi'nden Alman
Nazizm'ine,
Franco'dan Castro'ya...
Başlangıcından günümüze
Devrimler ve Karşı-
Devrimler...

Biçimiyle, içeriğiyle özgün ansiklopedi

3000'i aşkın belge
niteliğinde fotoğraflar, resimler.
Yine belge niteliğinde
haritalar,
kronolojik tablolar.
Ayrıntılı biyografiler
Olayların nedenleriyle,
sonuçlarıyla açıklanması.
Açık ve anlaşılır bir dil.
Devrim ve kültür ilişkilerinin
derinlemesine incelemeleri...
5 ciltte tamamlanacak,
Devrimler ve Karşı-
Devrimler Ansiklopedisi
kültür hayatımızda önemli
bir boşluğu dolduran, her
zaman başvurulabilecek
güvenilir bir kaynağınız
olacaktır.

DEVRİMLER
VE KARŞI-DEVRİMLER ANSİKLOPEDİSİ

Emre Ulaş / NOKTA

FUTBOL/KALP HASTASI SPORCULAR

Pas ve by-pass

Turgut Özal by-pass'lı kalbiyle başbakanlık yapar da, kalp hastası futbolcular maça çıkamaz mı?

Başbakan'ın by-pass ameliyatının ayrıntılarını öğrenenler, bacaktan alınan bir damarın kalbe takılması karşısında şaşırmışlardı... Aslında, bacak ile kalp arasındaki ilişki, sanıldığından çok daha yakın denebilir. Kimi zaman kalp bacakların daha iyi çalışmalarına yardım ediyor, kimi zaman da bacaklar kalbin. Bu arada kalbi özürlü başbakanların yanı sıra, aynı durumda sporculara da rastlanabiliyor. Örneğin, yirmi yaşındaki İngiliz ikinci lig futbolcusu Chris Hemming de Başbakan Turgut Özal gibi kalbine takviye yaptıranlardan.

Ünlü Stanley Matthews'ün takımı Stoke City'nin menajeri Mick Mills'in geçtiğimiz hafta basına açıkladığına göre, 1.80 boyunda ve 72 kiloluk, ayrıca iki çocuk babası genç sporcu, taraftarların kendisini son zamanlarda sık sık yuhalar olmasını pek hazmedememiş, iki yıl kadar önce başlayan nefes darlığı sonucu da, kalp atışlarında doğuştan bir bozukluk olduğu meydana çıkmış. Hemming'in kalbine ameliyatla "peacemaker" denilen ve pille çalışan bir aygıt yerleştirilmiş.

Kalp hastası sporcular. Kalbinden zoru olan futbolcular yalnız Hemming'le kalmıyor. The Herald Tribune gazetesinin yazarı Rob Hughes'ün bir derlemesine göre, profesyonel sporcunun bir üstün insan, bir çeşit Yunan ilahı olduğunu sananlar yanılıyorlar. Örneğin, İskoç Milli Takımı'nda 60 ve 70'li yıllar boyunca tam 70 kez yer alan, West Bronwich, Manchester City, Nottingham Forest ve Everton'da oynayıp 557 lig macında 50'den fazla gol kaydeden ve 34 yaşında futbolu bırakan Asa Hartford, bütün bu işleri kalbinde bir delikçik

Peacemaker takviyeli Arsenalli milli futbolcu Kenny Sansom.

olduğu halde becermiş!

Ya da "müthiş Avustralyalı" Ron Clarke... Hafif kaçak yapan bir kalp kapakçığına rağmen, Clarke birçok rekor kırmış. Fransa'nın ve dünyanın en ünlü futbol hakemlerinden biri olan Michel Vautrot da, küçüklüğünde berbat bir kalp hastalığına yakalanıp on yaşından yirmi yaşına kadar tam on yıl yatağından kalkamamış, ama daha sonra bütün dünya sahalarında top kovalamış ve sonunda da başarılı bir hakem olarak yıllarca görev yapmış bir sporcu... Örnekler uzayıp gidiyor.

Takma kalbine! Tıp otoriteleri, olayın özünü şöyle açıklıyorlar: İngiliz Kalp Vakfı Başkanı Prof. Desmond Julian'ın geçenlerde The Times gazetesine verdiği bir demeçte belirttiği gibi, "peacemaker" aygıtı o derece ileri bir teknoloji ürünü ki, kendisini vücudun çalışma temposuna göre ayarlayabiliyor. Kalbine pilli peacemaker takılı bir atletin olimpiyat standartlarında müsabaka yapmasına hiçbir tıbbi engel kalmıyor! Ayrıca, Michel Vautrot'nun durumunda olduğu gibi, insanların vücutlarında bir zayıf organ saptadıktan sonra kendilerine sakat gözüyle bakmaları çok büyük bir yanılgı... Bu, kalp kifayetsizliği değil, psikolojik kifayetsizlik.

Korkuyu yenme çabalarının en güzel örneği de, İngiltere'de üç yıldır düzenlenen "Transplant Olimpiyatları..." Beşer kişilik takımlar halinde futbol karşılaşmaları şeklinde süren bu ilginç müsabakalarda, dokuz takım böbreği değiştirilmiş hastalardan, onuncu takım ise kalp ameliyatlılardan oluşuyor!

Samson değil Sansom. İngiliz Milli Takımı'nın sol beki Kenny Sansom da ilginç bir örnek. Arsenal takımında oynayan ve iki dünya kupasına katılıp 70 kere milli olan Sansom yakında otuz yaşına basacak. Sansom, kalıtımsal bir zayıf kalbe, dar damarlara ve kalın bir kan yapısına sahip. Amcası çok genç ölmüş, babası kalbinde bir peacemaker ile dolaşıyor, erkek kardeşi de 32 yaşında bir by-pass ameliyatı geçirmiş. "Ellime gelince ben de by-pass olacağım" diyen Sansom, sıkı perhiz, sigarasız içkisiz bir hayat tarzı ve hepsinden önemlisi üstün inançla kalbi zayıf bir insanın da pekâlâ başarılı bir profesyonel sporcu olabileceğinin en güzel kanıtı.

İyi oynamak suçu!.

Bab-ı Ali, bir kez daha "Dünya Rekorları" kitabına geçmeyi hak etti. Belki de tarihte ilk kez, kendi koşulları içinde bir süper takıma, niçin süper futbol oynadığının hesabı soruldu..

Galatasaray Samsun'u, bir o kadar da kaçırarak 4-1 yenmişti ve Bab-ı Ali merak ediyordu..

Galatasaray niçin bu kadar güzel oynamıştı?.

★ ★ ★

İnsanlar nazik popolarını yerinden kaldırıp olayları yakından izlemedikçe, yazılar, nasılsa gelinmiş bir maçın doksan dakikasını, onun da yarısını kahve sohbeti havası içinde izleyerek yazıldıkça, en küçük bir analiz, değerlendirme için, beyin denen organın kullanılmasından kaçınıldıkça ve de, zor gazetecilik yapılamadığı için, kolay sansasyon ile tiraj yolları arandıkça, böylesine gariplikler hep olageleceklerdir.

★ ★ ★

Ligin ikinci yarısının başladığı günleri anımsayın lütfen.. Ne diye feryat ediyordu, Galatasaray'a rakip kulüplerin başkanları..

"—Galatasaray zaten süper top oynuyor.. Bu futbolla şampiyon olması doğal. Ali Uras Federasyonu'nun desteğine ihtiyacı yok."

Tüm Bab-ı Ali, bu demeçlerin belgesidir. İsterseniz, buna "Belge A" diyelim.

Galatasaray'ın Samsun maçı öncesi Ali Sami Yen Stadı'ndaki gol ortalamasına bakalım. Antalya'ya 6, Diyarbakır'a 3, Sarıyer'e 4.. Yani ortalaması 4'ün biraz üzerinde. Buna da "Belge B" diyelim mi?

Galatasaray'ın kötü oynadığı, ya da kaybettiği maçlara bakalım şimdi. İstanbul'da oynadığı "Derbi" maçı, Fenerbahçe ile.. Deplasmanda oynadığı, Gençler, Malatya, Denizli, Eskişehir ve Bursa maçları.. Bu da "Belge C" olsun isterseniz..

Galatasaray, Samsun maçını, deplasman, ya da Derbi maçı taktiği ile değil, yani savunma ağırlığı olmaksızın, tam tersine, normal Ali Sami Yen maçlarının da ötesinde bir hücum taktiği ile oynadı. Üç bek (Semih, Cüneyt, Erhan), 5 orta saha adamı (İsmail, Yusuf, Uğur, İlyas, Ahmet) ve 2 forvet (Cevat, Mirsad) takımın dizilişi oldu. Orta sahada yapılan press Samsun'u çökertirken, üç bek, rakibin iki forvetini kolayca durdurdular. Orta sahadaki beş adam, hücumda çoğalmayı kolay sağladıkları için de, gol pozisyonları birbiri ardına geldi. Sahaya futbol oynamak niyeti ile çıkan Samsun da, Galatasaray'ın güzel futboluna izin verdi. "Belge D."

Maçın kilit adamları, Samsunspor gibi ligin en golcü takımını durdurma görevini alan üç adamdı. Bunlardan Semih ve Erhan, güzel futbollarının işaretini zaten milli maçta vermişlerdi. Doğu Alman kulelerinden kafa toplarını, hep "İyi Zamanlaması-Timing" ile alan Tanju karşısında, hava zamanlaması onun kadar iyi Cüneyt'in başarılı olması da doğaldı. "Belge E."

Milli maçta orta sahada ne nedenli başarılı olduğunu kanıtlayan İsmail, forvet oynarken, markajda kaybolup, serbest kaldığı zaman sahada basmadık yer bırakmayan İlyas ve giderek forma giren Uğur iyi futbolun diğer işaretleriydiler. "Belge F."

Şimdi tüm bu belgeleri bir araya getirip, değerlendirme yapınız. Zaten iyi yolda olan Galatasaray'ın, biraz moral motivasyon, biraz da yürekli bir taktik değişikliği ile süper oynaması doğal mıydı, değil miydi?.

★ ★ ★

30 faul.. Eskişehirspor maçında, Galatasaray'ın niçin oynayamadığının ilk belgesi.. Rakibini geçen her Galatasaraylı yere indirilirken, gözünün önündeki anti-futbola seyirci kalan, kalmak ne kelime prim veren bir hakem.. Üç gün sonra, ligdeki iddialarını sürdürebilmek için deplasmana gidecek bir Galatasaraylı'nın sahadaki hakem aczini de gördükten sonra, sinmemesine ve, kupadan vazgeçmemesine imkân var mı?.. Hele ilk 15 dakika için Yusuf, Cüneyt ve Erhan'ın da sakatlanışına şahit olduktan sonra..

Futbol dışı bir taktik, futbol dışı bir hakem ve de rakibin nasıl oynayacağını tahmin edemeyen, gördükten sonra dahi bir şey yapamayan, ya da yanlış yapan (Örneğin, kora kor mücadele edecek Savaş'ı kenarda tutarken, ezilmesi doğal Muhammed'i oyuna süren) bir Derwall..

Galatasaray'ın Samsun'a 4 atması şaşılacak şey değildi. Eskişehir'e kupayı bırakması da.. Şaşılacak olan, doğal olaylara, Bab-ı Ali'nin şaşırması (!) dır.

★ ★ ★

Kaldı ki, futbol oyununun güzelliği, cazibesi, milyonları, milyarları peşinden sürüklemesi, doğalın zaman zaman çok ötesinde, sürprizlere açık olması değil midir?.

Bir güzelliğin tadını yaşamak ve, Türk sporunda güzelliğe zaten aç seyirci ve okuyucuya bunu yansıtmak varken, öküz altında buzağı aramaya kalkmak neden?.

Neden?..

Neden?..

Bunu bir çözebilsek?..

Hıncal ULUÇ

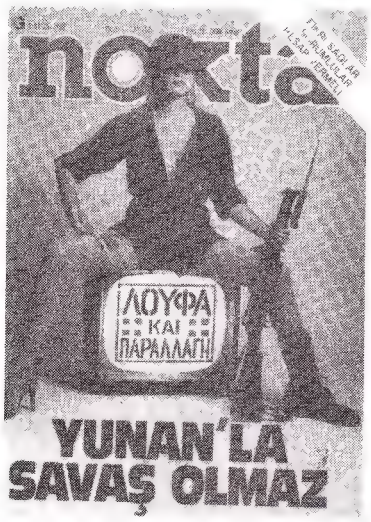

Birbirimizi aldatmayalım!

Dört bir yanda savaş çığlıklarının atıldığı bir ortamda büyük bir yüreklilik gösterdiniz. Tüm anketlerde ve kamuoyu yoklamalarında iki ülke arasında bir savaş ihtimaline hiç rastlanmamasına rağmen politikacıların sansasyonel çıkarları ve bitmez tükenmez gayretleri Türk- Yunan savaşının yılda bir iki kere gündeme gelmesine neden olur. Eğer halklar bu çatışmayı istemiyorlarsa, temcit pilavı misali önümüze dikilen savaş tehditleri neden? **Nokta** gerçekleri yazdı: Türk-Yunan savaşı olmaz! Birbirimizi aldatmayalım.

Abdullah Eryılmaz-İZMİR

Bizim çocuklarımız

Çocuk köyleri ile ilgili yazınızı ilgiyle okudum. Gönül ister ki, böylesi güzel bir hizmet tüm bürokratik engelleri aşarak amacına ulaşsın. Bunun için de insanı seven, kısır çekişmelerden arınmış, kendini bilen, sağlıklı düşünebilen beyinler gerek. Bugün yurdumuzda sayıları yüzbinleri aşan zekâ gerisi, öğretilebilir ve buna muhtaç çocuklarımız var. Çocuk mahkemelerinin acil bir ihtiyaç haline geldiği günümüzde, kalbi kırık, umutsuz, incecik bilekleri kelepçeli binlerce çocuğumuz bekliyor... Neyi bekliyor? Belki de çok ufak bir şeyi, sıcak, şefkat dolu bir eli. Devlet Baba'nın elini. Oysa o el, son günlerde, batık gemileri yüzdürme çabalarından gerçek mazlumu göremez oldu.

Nevres K.-SAMSUN

Cesurca bir yaklaşım

İnsan inançları ya da inançsızlıkları doğrultusunda yaşamak ister. Ne var ki biz Tanrısızlar üzerinde gerek yasalar, gerekse toplumun baskısı söz konusu. Bundan dolayı çoğu kimse açıkça ben Tanrıtanımazım diyemiyor. Ve bugüne kadar hep sessiz kalınıyordu. Ve sessiz bir başkaldırış başladı. Türk ateistlerinin bu isteklerini yaşama geçirmeleri elbette kolay olmayacak. **Nokta**'nın cesurca bir yaklaşım göstererek konuyu araştırması ve yayınlaması ateizmin yaşama geçirilmesinde kuşkusuz pay sahibi olacak.

Tayfun Turgut-FETHİYE

Ya DİSK para alsaydı?

Son yıllarda yaşanan ilginç olaylardan biri de Rabıta. İnsanın aklına ilginç şeyler geliyor. Devlet yetkilileri devlet memurunun şeriatçı bir örgütten maaş almasına normal diyebiliyorlar. Acaba geçmişte DİSK gibi bir demokratik kitle örgütü, böyle bir yardımı örneğin İngiltere ya da bir Doğu Bloku ülkesinden almış olsaydı ne olurdu? 12 Eylül 1980'den bu yana mutlaka "bunların kökü dışarda" diye yedi yıl dinletirlerdi bize. Birlik ve beraberlik sözlerinin yanında bu çifte standart uygulaması acaba gayri milli birlik ve beraberlik mi oluyor?

Nizam Yılmaz-ANKARA

Malthusyen yaklaşımlar

Televizyonda ilk önce ishal, sonra aşı, en son da kan bağışı kampanyaları açılınca sanırım birçok kimse sağlığımıza çok önem veriyoruz diye düşünmüştür. Doğrusu TRT ve ilgili bakanlık işlerini kısa yoldan halletmesini iyi bildi. Ama son zamanlarda radyasyon, deterjan ve AIDS sağlığımızı bozdu. "Türkiye'de radyasyon vardır (ya da yoktur)" diyecek bir dürüst bile bulunmadı. Sonra "deterjan kanser yapıyor" diye okuduk gazetelerde. Bakan da uykudan geç uyanarak bir şeyler mırıldanmayı vatani borç bildi. Ardından AIDS. Bu konuda bir şeyler yapabilmek için illa ki birkaç kişinin ölmesi mi gerekiyordu? Ayrıca **Nokta** önemli bir konuya da değindi. Özellikle Düzce ve Akçakoca'da çocuklar niçin anormal doğuyor? Ölümlerin sebebi ne? Bakanlık bu konuyla ilgileniyor mu? Sanırım bu ülkede "Türkiye'de 52 milyon insan var. Nüfus fazla. Ölümlerin olması bizim için iyi olur" diye düşünenler var!

H. Akar - AYDIN

Açıklama

1 Şubat 1987 günlü nüshanızda Kanlı Pazar 1969 olayını anlatırken, benim "Cihada Davet" başlıklı yazımın olay günü gazetede çıktığını yazmışsınız. Bu doğrudur. Ancak o sırada Medine-i Münevere'de bulunduğum için yazılarımı günlerce önceden yazarak elden yolluyordum. "Cihada Davet" başlıklı yazım da bu şekilde önceden yazılmıştır. Yazının olaydan bir gün önce yazılmış olması söz konusu değildir. Benim görüşüme göre, zamanın İçişleri Bakanı ile İstanbul Valisi'nin de belirttiği üzere, Kanlı Pazar'ın sorumluluğu kışkırtıcı solculara aittir.

Mehmet Şevket Eygi

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 14.000 TL.
1 yıllık: 26.000 TL.
Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 74 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 900 TL.

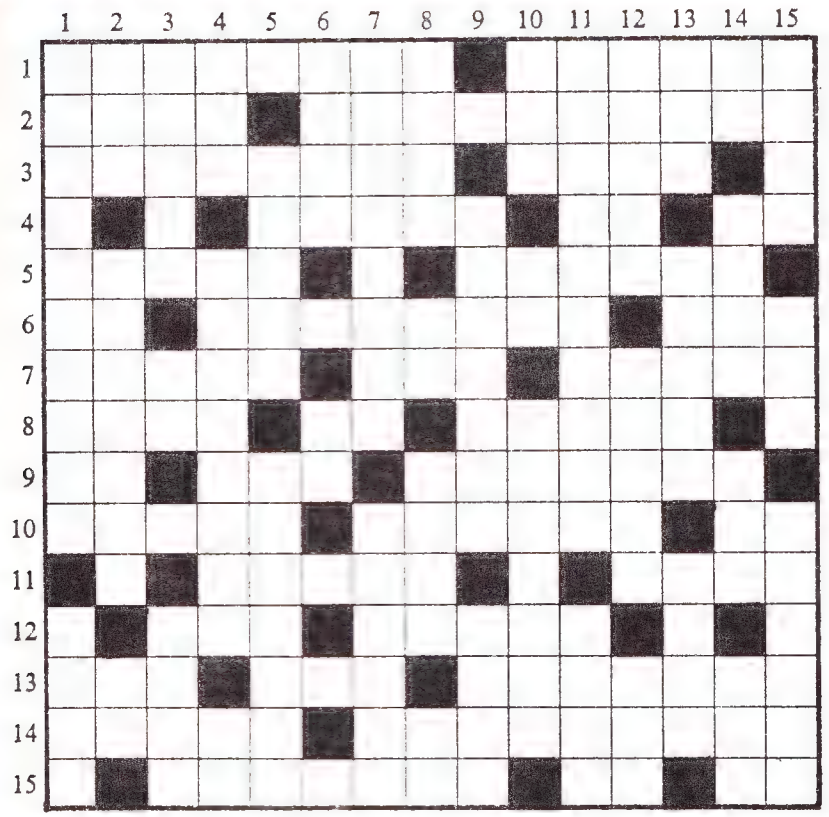

SOLDAN SAĞA: 1- 1893-1983 yılları arasında yaşamış, kübizmin ve gerçeküstücülüğün etkisini taşıyan ilk yapıtlarından sonra soyut sanata yönelmiş, 1967'den sonra daha çok heykel çalışmalarına ağırlık vermiş ünlü İspanyol ressamı - Taş gibi olmuş toprak parçası. **2-** Motif - Önceleri Kırım ve Çin seferlerine katılmış, 1874'te Mısır hükümetinin hizmetine girerek Sudan'a askeri vali olarak tayin edilmiş, Mehdi tarafından başlatılan bağımsızlık hareketi sırasında 1885'te Hartum kuşatmasında öldürülmüş ünlü İngiliz subayı ve yöneticisi. **3-** Adını, **Jules Verne**'nin **"Deniz Altında Yirmi Bin Fersah"** adlı romanından alan dünyanın ilk atom denizaltısı - Eski Mısır inancında yaratıcı tanrı. **4-** Başına bir kötülük, felaket gelmiş olan - Basit şekerlerin genel adı - Satrançta bir taş. **5-** Birim - **Afrikakorps**'un başarılı komutanı olarak **"Çöl Tilkisi"** diye de anılan ve 1944'te Hitler'in emri üzerine intihar eden ünlü Alman mareşali. **6-** Bir nota - Güzel sanatlarda, İsa Peygamber'i başında dikenli bir taçla gösteren tablolara verilen ad - Sergen. **7-** Boksta vurulan bir yumruk çeşidi - Avustralya'nın plaka işareti - Ege Denizi'nde bir Yunan adası. **8-** Bir öğretim kurumu - Bir şeyin kenarına koşut olarak yapılan süs - Kuram. **9-** Bir gıda maddesi - Kalıtımın temel öğesi olan maddenin kısa yazılışı - Dominonun ilk şekli olan ve 144 taşla oynanan bir Çin oyunu. **10-** Bir marangoz aracı - İçine konan şeylerin görünmesi için yapılmış camlı dolap - Sulak yer. **11-** Topraktan yapılmış, kulpsuz küçük çömlek - Kaza. **12-** İspanya'da Bask bölgesinin bağımsızlığı için savaşım veren gizli örgüt - Kâğıt lira. **13-** Doğu Anadolu'da bir ırmak - Güreşte bir oyun - Bir sıvının ya da çözeltinin havada çok ince tanecikler halinde dağılması. **14-** Şık, lüks ve gösterişli giyim tarzı - Gölleri inceleyen ve doğal coğrafyanın bir kolu olan bilim. **15-** Takdis - Tavlada bir sayı - Hayvanlara vurulan damga.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Osmanlı ülkesinde bir anayasa ilanı ile serbest seçimler yapılmasını ve böylece kurulacak meclise memleketin teslim edilmesini savunan ve imparatorluğun ancak bu şekilde kurtulabileceğine inanan derneğin adı - Çiftlik uşağı. **2-** "O yer" anlamında kullanılan sözcük - Denizlerin çekilmesiyle meydana gelen ve yurtlanmaya elverişli olan bölge - Su. **3-** Güney Amerika'da yaşayan, tavşan büyüklüğünde kemirici bir hayvan - Kat kat çakıl ve kumdan oluşmuş yer kıvrımı - Yiğitlik ve savaş konularını işleyen şiir türü. **4-** Kesintilerden sonra kalan miktar - Şiddetlenme, daha kuvvetli olma - Yugoslavya'nın plaka işareti. **5-** Köydeki işlerin elbirliği ile bitirilmesi - İncelik. **6-** Eskimoların buzdan yaptıkları kulübelere verilen ad - İslam ülkelerinde kullanılan bir çeşit tahıl ölçeği. **7- Gümrükçü** lakabıyla anılan, manzara resimleri, portreleri ve natürmortlarıyla tanınan 1844-1910 yılları arasında yaşamış ünlü Fransız ressamı - Vekiller. **8-** Geminin rüzgâr alan yanı - Derviş selamı - Yapraklar durumunda ayrılabilen parlak bir mineral - İşaret. **9-** Erkeklerde sidik torbasının altında bulunan bez - Deride geniş leke. **10-** Doğu Anadolu'da bir dağ ve geçit - Kemiklerin yuvarlak ucu - Eski İran inancında karanlık ve kötülük tanrısı. **11-** Böceklerin yapısını, yaşayışını ve hastalık yapıcı niteliklerini inceleyen bilim dalı - Yunan mitolojisinde aşk tanrısı. **12-** Kasların istemsiz kasılması - Edebiyatta etkiyi çoğaltmak için bir şeyin tersini söyleyerek alay etme - İspanyolların sevinç ünlemi. **13-** Ay - **Kakım** da denilen bir kürk hayvanı - Güney Amerika'da yaban hayvanlarını yakalamak için kullanılan kement. **14-** Uğraş - Meydan - Muhaceret - Tırnak boyası. **15-** Şeker ve limonla içilen sıcak su - Hayvan yemi olarak yetiştirilen bir bitki - Hidrojen ya da helyumla şişirilmiş güdümlü balon.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	S	A	İ	N	T	S	İ	M	O	N	■	A	T	A	K
2	A	S	P	İ	R	A	T	Ö	R	■	K	L	İ	Ş	E
3	İ	T	■	K	İ	K	■	N	A	İ	L	İ	■	İ	R
4	T	R	Ö	S	T	■	S	Ü	■	T	E	Z	E	N	E
5	H	A	L	A	Y	I	K	■	N	A	■	E	L	A	M
6	A	G	■	R	Ü	Ş	E	N	A	L	İ	■	A	■	P
7	L	A	K	■	M	I	N	A	K	Y	A	N	■	R	E
8	İ	N	A	K	■	T	E	R	Z	A	R	İ	M	A	■
9	M	■	B	A	S	I	■	H	E	■	E	S	A	N	S
10	P	A	Z	V	A	N	T	■	T	A	■	A	N	T	İ
11	A	N	I	■	Ü	■	R	A	M	P	A	■	G	■	R
12	Ş	İ	M	E	N	D	İ	F	E	R	■	Ş	O	Ş	A
13	A	L	A	C	A	■	Ş	O	K	O	L	A	■	A	Y
14	■	İ	L	İ	■	G	Ö	N	■	N	İ	H	A	L	E
15	U	N	■	R	A	■	R	İ	O	■	F	İ	L	E	T

Sağır ve soğuk bir sayfa

Bu haftaki test sayfamızı Oscar ödüllerine ayırdık. Biliyorsunuz geçen hafta Oscar ödülleri dağıtıldı ve en iyi kadın oyuncu ödülünü ilk kez bir sağır-dilsiz sanatçı Marlee Matlin aldı. İşte bu münasebetle geçmiş Oscar'ları soracağız. Ancak müsaadenizle önce Oscar heykelciliğiyle ilgili ilginç anekdotu anlatalım. Gerçi herhalde bu sayfayı okuyanların yüzde 99'u bu öyküyü biliyordur, ama olsun bir kez de bizden okuyun. Efendim, Akademi Ödülleri için bir heykelcik ısmarlanmış. Küçük bir adam heykelciği. Bu heykelciği gören kırmızı şapkalı kız, "Aaa, bunun gözleri niye kocaman?" diye sormuş. Malum cevabı vermişler. Ama kız arsız, susmak bilmiyor. Sorular birbirini kovalamış. Kulaklar niye kocaman, ağız niye böyle büyük, ne biçim eller bunlar?.. Sonunda ödül komitesinin tepesi atmış, kızın babasına "Götür şu veledi buradan" demişler. Baba razı olmuş, ama bir şartla: "Ödüle benim adımı verin." Komite, arsız kırmızı şapkalı kızdan kurtulmak için kabul etmiş. Kızın babasının adı mı? Henry'miş... Pardon eklemeyi unuttuk. Komite üyeleri sağırmış, bu yüzden adı yanlış anlamışlar.

1. Ödül almak çok güzel bir şey tabii. Hele aynı yıl bir sürü ödül almak... Bir film tam 11 alanda ödül alarak Oscar ödülleri tarihine geçti. Hangi film dersiniz?

a) Rüzgâr Gibi Geçti
b) Ben Hur
c) Gandhi
d) Batı Yakasının Hikâyesi (West Side Story).

2. Marilyn Monroe, sinema tarihinin unutulmaz isimlerinden. Ama hiç Oscar alamadı. Ancak yine de Oscar ödülleriyle ilgili olarak çok ilginç bir olay yaşadı. Neydi, biliyor musunuz?

a) Son dört filminde rol arkadaşları "en iyi erkek oyuncu" seçildi.
b) "Bazıları Sıcak Sever" filmi, onun dışında tam 7 Oscar aldı.
c) Bir Oscar töreninde ödül verirken elbisesi yırtılınca ağladı
d) Aday olduğu halde ödül kazanamadığı için bir törende sunucuyu tokatladı.

3. Marilyn Monroe hiç ödül alamadı. Onun gibi pek çok şanssız ünlü var Hollywood'da. Hele bir tanesi, tam 9 kez Oscar'a aday gösterildi ama bir kez bile kazanamadı. Kimdi bu oyuncu?

a) Marlon Brando
b) Dustin Hoffman
c) Shirley MacLaine
d) Richard Burton.

4. Paul Newman yılların oyuncusu. Ama ilk kez bu yıl en iyi erkek oyuncu Oscar'ını aldı. Sanatçının karısı da sinema oyuncusu: Joanne Woodvard ve...

a) 1957'de "en iyi kadın oyuncu" Oscar'ını kazandı

b) 1959, 61 ve 80'de "en iyi yardımcı kadın oyuncu" seçildi

c) Ne aday gösterildi ne de kazandı

d) Bu yıl kocasının ödül aldığı filmi o yönetmişti.

5. 1941 yılı Oscarları, iki ünlü kızkardeşi, Joan Fontaine ile Olivia de Havilland'ı küstürmüştü. Fontaine ödül alınca Havilland da küplere binmişti çünkü. "Kızıllar" filmiyle en iyi yönetmen ödülünü alınca, Warren Beatty'nin de bu türden bir olay geldi başına. Nedir biliyor musunuz?

a) Birlikte yaşadığı ve filmde başrolü oynayan Diane Keaton ile küstü

b) Uzun süredir küs olduğu kızkardeşi Shirley McLaine ile barıştı

c) Filmde başrolü paylaştığı Jack Nicholson ile ödül gecesi kavga etti

d) Filmin Sovyetler Birliği'nin aleyhinde olduğunu savunan Rus filmciler ve yetkililer ile kavga etti.

6. Oscar tarihinde yalnızca bir kez bir kadın oyuncu, çevirdiği ilk filmle ödül aldı. Kim dersiniz?

a) Jane Fonda
b) Maria Schneider
c) Marlee Matlin
d) Julie Andrews

7. Oscar tarihi ilginç öyküleriyle dolu. Aşağıdakilerden birisi de bunlardan. Ama yalnızca biri... Hangi öykü dersiniz?

a) İlginç bir rastlantıyla 1958 ve 1959 yıllarında en iyi yönetmen ödüllerini alanlar daha önce ölmüşlerdi

b) 24 ayar kaplama altından olan Oscar heykelcikleri, 2. Dünya Savaşı sırasında alçıdan yapılmıştı

c) Oscar ödülleri yalnızca bir tek yıl, 2. Dünya Savaşı'nın bittiği 1945'te verilmedi

d) En iyi kadın oyuncu ödülü, başlangıç yılı olan 1927'den 1931'e kadar verilmedi.

Yanıtlar: 1) b, 2) c, 3) d, 4) a, 5) b, 6) c, 7) b.

KÜÇÜK İLANLAR KÜÇÜK İLANLAR KÜÇÜK İLANLAR

HEMOROİD, FİSTÜL, VARİSLERİN
İNFRAROT İĞNE İLE KESİN TEDAVİSİ

OPR. DR.
HAYATİ F. KOCAL

Rumeli Cad. Ogan Apt. No:16 Kat:2
NİŞANTAŞI
TEL: 141 35 89

HÂLÂ BEKÂR MISINIZ?

Oysa HASAL'a başvuranlar mutluluk merdivenlerine hızla çıkmaktalar. Uzman kadromuzla sizin de mutluluğunuzu bulmaya hazırız.
Kısmet her zaman insanın ayağına gelmez.
Geniş bilgiyi broşürümüzde bulabilirsiniz.

HASAL Sosyal Hizmetler merkezi

Üzerlik Sok. Yıldırım Apt. No: 4/1 Kadıköy Tel: 337 23 32
Haberleşme Adresi: Pk. 145 Kızıltoprak - İstanbul

Türk Sosyal Bilimler Derneği
GENÇ SOSYAL BİLİMCİLER ÖDÜLÜ

Kuruluşunun 20. yılında Türk Sosyal Bilimler Derneği, sosyal bilimler alanındaki çalışmaları canlandırmak ve özendirmek amacıyla ödüller verecektir.

Katılma:
- Doktorasını yapmış otuzbeş yaşını,
- Üniversite mezunu otuz yaşını geçmemiş

GENÇ SOSYAL BİLİMCİLER

kişisel ya da ortak özgün bilimsel çalışmalarıyla katılabilirler. Konu serbesttir. Çalışmalar bilim jürisince değerlendirilecektir.

Çalışmalar iki nüsha olarak, özgeçmiş(ler)le birlikte **30 Eylül 1987'den önce** Derneğe gönderilmelidir.

Ödüller:
- Doktoralılar için iki adet 500.000 TL
- Üniversite mezunları için üç adet 300.000 TL.

Ayrıntılı Bilgi ve Başvuru:
Türk Sosyal Bilimler Derneği
Paris Caddesi 36/2
Kavaklıdere, 06540 Ankara

Küçük ilanda da artık NOKTA var

Karar vermek yetkisinde olanlar, meslek sahipleri ve "küçük ilan"ın önemini bilenler için NOKTA Dergisi yepyeni bir olanak hazırladı. Artık bundan böyle NOKTA'nın küçük ilanlar sayfası her türlü ihtiyacınızı karşılayacak.
- Nitelikli eleman arayanlar
- Doktorlar, klinikler
- Lokanta bar ve Cafe'ler
- Seminerler, sempozyumlar
- Özel haftalar, fuarlar, sergiler
- Yayınlar ve her türlü duyurularınız

Nokta'da değerini bulacak.

DORMEN TİYATROSU

Salı: 21.15, Çarşamba: 18.30–21.15
Perşembe: 21.15, Cuma: 21.15,
C.tesi: 18.30–21.15 Pazar: 15.00–18.30
YILIN KOMEDİSİ
Çarşamba 18.30 indirimli halk günüdür.
Her seans talebeye indirimlidir.
BİLETLER, METROPOL GİŞELERİNDE VE VAKKORAMA'DA SATILMAKTADIR
RAY COONEY
İKİNİN BİRİ
KOMEDİ 2 BÖLÜM
METROPOL KÜLTÜR SANAT EĞLENCE SİTESİ
Yönetmen HALDUN DORMEN
Selanik Cad. No: 76 Kızılay–ANKARA Tel: 25 74 78–25 74 79

Barış Türküsü/GRUP ÇAĞRI

A.
1. Söyle Sevda İçinde Türkümüzü **(F.H.Dağlarca)**
2. Yürek Usulca Pas Tutar **(Işıl Özgentürk)**
3. Barış Türküsü **(Anonim Azeri)**
4. Göklerde Kartal Gibiydim **(S. Ali)**
5. Yola Çıkınca **(Ü. Gökmen)**

B.
1. Katyuşka **(B. Pasternak)**
2. Elveda **(İMECE)**
3. Gök Sanki Eriyecek **(A. Behramoğlu)**
4. Eksik Kalan Gökyüzü **(B. Aykın)**
5. Solo Bağlama Enstrümantal
6. Ben de Şu Dünyaya Geldim Geleli **(Pir Sultan Abdal)**

Yapım ve Genel Dağıtım
ADA
müzik dünyasına tek adres
YAYINCILIK VE MÜZİK TİC.LTD.ŞTİ.
SSK Rant Tesisleri
2. Çarşı No: 12
Yenişehir-ANKARA
Tel: 3150631324272

İNGİLTERE'DE İNGİLİZCE

1. Tatil Kursları
2. Genel İngilizce
3. Bilgisayar, Sekreterlik
4. Finans, Bankacılık
5. Acceptance ve Konaklama

TEK DIŞ TİC. ve MÜM. A.Ş.

Tel: 362 39 59 - 362 40 96

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

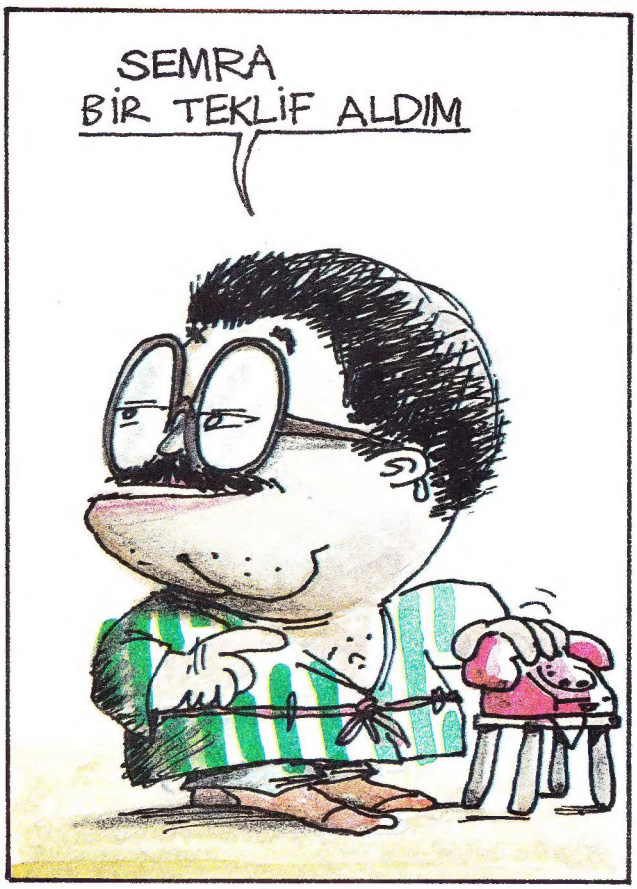

1986 YILINDA TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞINA TASARRUF MEVDUATI ORTALAMASI EN YÜKSEK BANKA OSMANLI BANKASI'DIR.

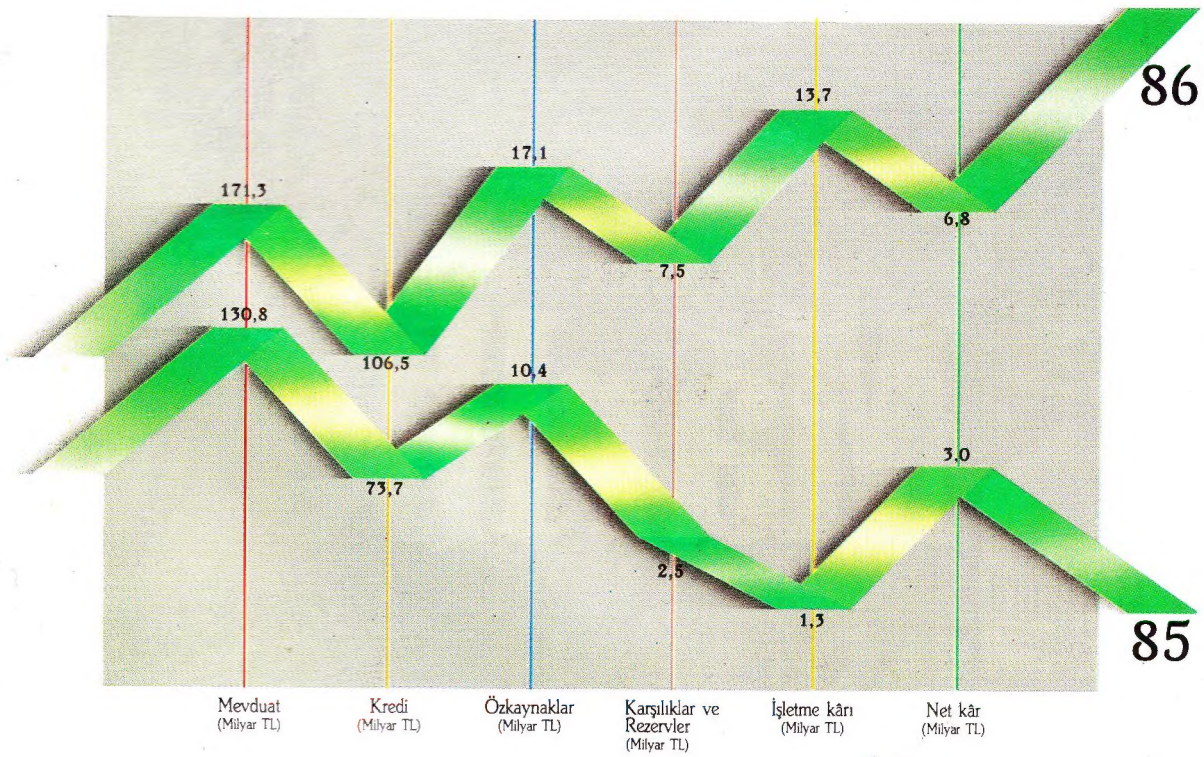

12 Yıldır

Türkiye'de bir bankacılık geleneği vardır.

OSMANLI BANKASI A.Ş.

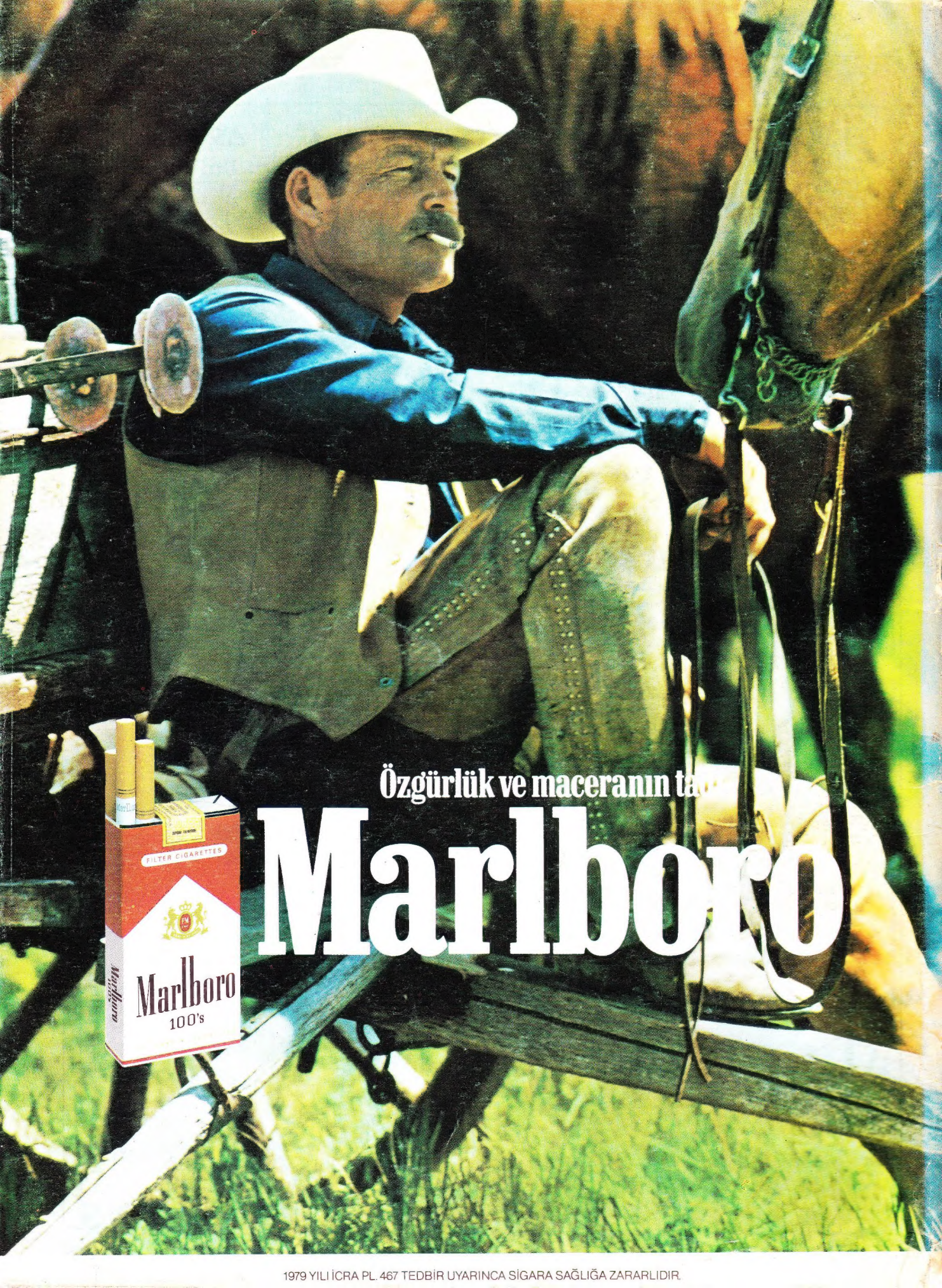

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.